

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 19.11.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/14274

Saksbehandler:
Siri Hånes Langen

Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv i Hamarøy kommune - rovviltregion 7 - utvidelse av kvote

Vi viser til tidligere beslutning om å felle én jerv i deler av Hamarøy kommune datert 9. oktober 2025. Miljødirektoratet utvider kvoten med ytterligere ett individ, etter at det ble felt én jerv 19. oktober 2025.

Øvrige vilkår beskrevet i beslutningen av 9. oktober 2025 er gjeldende.

Beslutningen er tatt etter naturmangfoldlovens § 18 tredje ledd og første ledd b), jf. §§ 7-12 og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no. [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunn for saken

Direktoratet viser til vår beslutning 9. oktober 2025, der kvoten for uttak var én jerv. Det ble felt en hunnjerv 19. oktober 2025. Kvoten blir nå utvidet med ytterligere ett individ på grunn av sporaktivitet og feltobservasjoner gjort av Statens naturoppsyn i området.

Miljødirektoratets vurderinger

Miljødirektoratet har gjort en ny vurdering etter ny informasjon som aktivitet av flere individer av jerv i det aktuelle området. Vi viser ellers til de vurderingene som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensiale i vår beslutning 9. oktober 2025. På dette grunnlaget utvider vi kvoten et individ.

Vi mener at uttaket ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv.

Klagerett

Dette er en beslutning, og ikke et enkeltvedtak. Det er derfor ikke mulig å klage.

Berørte i saken mottar kopi av dette brevet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siri Hånes Langen
seniorrådgiver

Kopi til:

Statens naturoppsyn
HAMARØY KOMMUNE
Rovviltnemnda i region 7
Statsforvalteren i Nordland

Marie Hamsuns vei 3
Moloveien 10
Postboks 1405

8294	HAMARØY
8002	BODØ
8002	BODØ

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
25/3785-

Dato
30. november 2025

Avgjørelse av klager på kvoter for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8 i 2025-2026

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av rovviltneemndene i region 1 (Rogaland, Vestland og Vest-Agder), 2 (Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder), 3 (Oppland), 4 og 5 (Hedmark og Akershus, Buskerud, Oslo og Østfold), 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal) og 8 (Troms og Finnmark), om kvoter for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltneemndenes vedtak i alle regioner for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Den samlede kvoten er høy. Departementet vurderer likevel at det er lite sannsynlig at hele kvoten blir tatt ut. Utover vinteren vil bestandstallene for ulv gradvis bli sikrere og det vil foreligge ytterligere informasjon om det faktiske omfanget av uttak ved lisensfelling. Departementet vil med utgangspunkt i dette fortløpende vurdere eventuelle behov for tiltak for å bidra til å nå bestandsmålet. Det betyr samtidig at det ikke vil bli satt inn ekstra ressurser for å ta ut resterende kvote i regi av Statens naturoppsyn dersom kvotene ikke blir fylt.

Departementet har lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv på beitedyr utenfor ulvesona i de aktuelle regionene. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Unntaket er eventuelle revirhevdende ulver i et område nord for ulvesonen i region 5 der departementet finner at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet finner også at den vedtatte kvoten under visse forutsetninger ikke truer bestandens overlevelse, og at det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Av hensyn til bestandens overlevelse og den genetisk alvorlige situasjonen i ulvebestanden, samt dyrevelferd knyttet til fellingsperiodens lengde ved lisensfelling rettet mot eventuelle revirhevdende ulver, setter departementet følgende vilkår gjeldende for alle lisensfellingsområder utenfor ulvesona:

- **I alle regioner gjelder at statsforvalterne har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår.**
- **Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet vurderer Statsforvalteren behovet for å stanse lisensfelling i det aktuelle området etter 15. februar.**
- **Dersom det blir påvist revir med årssvalper innenfor fellingsområdet, vurderer Statsforvalteren behovet for å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar.**

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Region 1

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1 vedtok 2. juni 2025 en kvote for lisensfelling av 2 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern og Naturvernforbundet i Agder. Nemnda har behandlet klagene og opprettholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 25. juni 2025 for endelig avgjørelse.

Region 2

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 2 vedtok 20. august 2025 en kvote for lisensfelling av 2 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter, Foreningen Våre Rovdyr og Aktivt Rovdyrvern. Rovviltnemnda behandlet de to førstnevnte klagene 25. september 2025, og sistnevnte 1. oktober 2025. Nemnda opprettholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet i to forsendelser, hhv. 26. september 2025 og 1. oktober 2025, for endelig avgjørelse.

Region 3

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 3 vedtok 20. august 2025 en kvote for lisensfelling av 5 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern, NOAH – for dyrs rettigheter og Ulv i hele Norge. Rovviltnemnda behandlet klagene 20. oktober 2025 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 4 og 5 utenfor ulvesona

Rovviltnemndene i forvaltningsregion 4 og 5 vedtok 21. august en kvote for lisensfelling av 12 ulver i områder utenfor ulvesonen for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt rovdyrvern, Rovviltets røst, Foreningen våre rovdyr, NOAH – for dyrs rettigheter og Foreningen ulv i hele Norge. Rovviltnemndene behandlet klagene og

oppretholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 13. oktober 2025 for endelig avgjørelse.

Nemndene i region 4 og 5 har ikke åpnet for lisensfelling av ulv innenfor ulvesona denne vinteren.

Region 6

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 vedtok 26. august 2025 en kvote for lisensfelling av 3 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern, NOAH – for dyrs rettigheter og Foreningen ulv i hele Norge. Rovviltnemnda har behandlet klagen og oppretholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 1. oktober 2025 for endelig avgjørelse.

Region 8

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 8 vedtok 26. august 2025 en kvote for lisensfelling av 3 ulver i Sør-Varanger kommune i Finnmark for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter. Rovviltnemnda har behandlet klagen 27. oktober 2025 og oppretholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding for lisensfellingskvoten av ulv i hele landet 17. november 2025, og oppdatering 19. november 2025.

Klagernes anførsler

I behandlingen har rovviltnemndene trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 1

Aktivt Rovdyrvern

- Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager på vedtaket om lisensfelling av ulv. Ulv er kritisk truga, i sterkt tilbakegang, utsett for innavl og hardt jakttrykk. Bestanden i Sverige og Norge er redusert med 30 % ifølge Rovdata. Det er 51 heilnorske ulvar, men Statsforvaltaren i Innlandet har drept tre på skadefelling nylig, så talet er usikkert. Ulv skal og kunne vere i region 1, og det kan vere genetisk viktige individ. Det er eit hardt jakttrykk på ulv, både lovleg og ulovleg. Vedtaket i region 1 kan dermed truge overlevinga til bestanden, og det bør ikkje opnast for jakt før bestanden er levedyktig og bestanden er tilført nye genar. Jakt skal berre nyttast som bestandsregulerande verkemiddel og det er ikkje tilfelle her. Jaktida er og innafor ulven sin yngletid. ARV viser og til at Bernkonvensjonen har opna sak mot Norge og har kritisert vår rovdyrpolitikk. ARV etterlyser ein plan for å få ulv opp på eit levedyktig nivå. Vedtaket blir kravd ugyldiggjort.

Naturvernforbundet i Agder

- Naturvernforbundet i Agder (NNV-Agder) klager på vedtaket om lisensfelling av jerv og ulv og peiker på at ulv er kritisk truga på raudlista. Vedtaket til nemnda viser at

store rovdyr er uønskt i regionen. NNV-Agder meiner vedtaket inneber saksbehandlingsfeil og at iverksetting kan stå i motsetnad til anna lovverk som ikkje er vurdert er avklara. Dei ber nemnda grunngje kvifor den fører ein politikk mot kritiske og sterkt truga artar som ikkje bidreg til å styrke ulv og jerv sin utbreiing og bestand, men heller motsett. Både jerv og ulv har sin naturlege utbreiing i regionen, og dei har nøkkelfunksjonar i naturlege økosystem. Nemnda blir bedd om å vurdere naturmangfaldlova § 5 (nml) sitt pålegg om å oppnå intakte økosystem inkludert dei store rovdyra. NNV-Agder er og kritisk til lisensfelling for ulv fram til 01.06 som kan innebere konflikt med dyrevelferdslova og nml. Det blir og peika på at Miljødirektoratet gjennomførte ekstraordinært uttak av 5 jerv, i tillegg til ei tispe med ungar, som ikkje er opplyst om i saksframlegget. Dette er ei alvorleg utelating og kan ha påverka vedtaket om lisensfelling av jerv. NNV-Agder ber om at uttale frå årsmøtet i Naturvernforbundet og blir del av klagen. Det blir her peika på at rovdyra har ein viktig plass i økosystemet, og at det kan hjelpe til med å halde byttedyra friske. NNV-Agder er særleg oppteken av at det er viktig med gode bestandar av gaupe og jerv i Agder. Skade på bufe i Agder skjer oftast ved streifande innvandrande ungulvar frå aust, og det kan vere naudsynt å ta desse skadegjerande individ ut gjennom skadefelling. Men sentrale myndigheiter har bestemt at bestandar av gaupe og jerv skal haldast på eit absolutt minimum, noko NNV-Agder er sterkt imot. Agder er med på å forvalte villreinbestand, som Setesdal Ryfylke. Villreinen i Noreg har over lengre tid vore utsett for fotråte, så kom skrantesjuka (CWD) på reinen, og det er smitte frå sau i fjellet. Av omsyn til sauensæringa har politikarane bestemt at jerv ikkje er ønska her. Likevel er det slik at jerven, med sin gode luktesans, kunne vore med å luke ut dei svake og sjuke byttedyra(reinen) og slik halde bestandane ved god helse og ikkje smitte vidare til andre i flokken. Gaupe har sin naturleg plass i Agder og der er gode bestandar av rådyr som er hovudføda. Det er eit overskot av rådyr etter jakt som gaupa kunne gjort seg nytte, men likevel blir gaupebestanden halde på eit lågmål i Agder. NNV-Agder meiner det er behov for ein ny rovviltpolitikk, og da må rovviltets viktige økologiske rolle i norsk natur bli vektlagt. NNV-Agder ber til slutt om at vedtaket blir oppheva for ny behandling der klagepunkta til forbundet blir vurdert.

Region 2

Aktivt Rovdyrvern

- Det vises til at rovviltnemnda har lagt uriktig tall til grunn. Rapporten fra NINA/Rovdata operer med 4,5 ynglinger, men dette stemmer ikke. Det er 4 ynglinger pr. 2024.
- Det vises til at det sammenlagte uttaket som er vedtatt av rovviltnemndene i år er alt for stort og det det ikke bør åpnes for lisensfelling på ulv i det hele tatt.
- Det vises til at det ikke er åpnet for lisensfelling innenfor forvaltningsområdet for ulv i år på grunn av at risikoen for å havne under bestandsmålet er for høy.
- Ulv er kritisk truet og trenger et ekstra vern for å nå gunstig bevaringsstatus i Norge. Viktig å bevare genetisk viktige individer.

- Vedtaket er følgelig egnet til å true bestandens overlevelse og i strid med prinsippet om andre tilfredsstillende løsninger. Vedtaket strider med Bernkonvensjonen og tar ikke hensyn til den kritikk Bern har kommet med av norsk ulvenedskyting.
- Det vises videre til at lisensfelling er trofejakt som ikke har noe med bestandsregulering eller tap av beitedyr å gjøre. Lisensfelling kan derfor ikke etter Aktivt Rovdyrverns syn hjemles i naturmangfoldloven (nml) § 18 b. Det har heller ingenting med psykososiale hensyn eller offentlige interesser av vesentlig betydning å gjøre og kan ikke hjemles i Nml § 18 c. ARV mener derfor at vedtaket innebærer saksbehandlingsfeil og feil lovanvendelse. Vedtaket kreves ugyldiggjort.

NOAH – for dyrs rettigheter

- Vilåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt, og vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8. NOAH mener at det ikke bør tillates lisensfelling i regioner utenfor ulvesonen, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.
- NOAH – for dyrs rettigheter mener at vilåret om at de må ha vært skade på husdyr ikke er oppfylt. NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap av beitedyr forårsaket av ulv i region 2 eller at skadepotensialet er av en slik størrelse eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH – For dyrs rettigheter mener at det finnes alternativer til lisensfelling, men at disse ikke er tilstrekkelig vurdert. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. Det finnes tiltak som forskningen har bevist mer effektive for å beskytte tamme husdyr mot rovdyr. NOAH mener derfor at vilåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- NOAH - for dyrs rettigheter konkluderer med at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av ulv. Det vises også til at Bernkonvensjonen i desember 2024 åpnet sak om norsk ulvepolitikk. Det bes om at klagen tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv i region 2 i 2025-2026.

Foreningen våre rovdyr

- Foreningen Vår Rovdyr peker på bestandens situasjon. De viser til at arten er sterkt truet og bestanden er svært liten og sårbar.
- Den vises til lav genetiske variasjon i ulvebestanden (høy grad av innavl), og at dette truer bestandens overlevelse på sikt. Det pekes på ulike tiltak som kan motvirke dette og at en mer fleksibel og økologisk forankret forvaltning er avgjørende for å sikre ulvens framtid i Norge.
- Foreningen våre rovdyr mener at det ikke er noen biologisk begrunnelse for å sette en lisensfellingskvote i region 2 og at genetisk status må avgjøres før det åpnes for felling av ulv innenfor region 2 i lisensfellingsperioden. Det pekes også på at det legges for liten vekt på forebyggende tiltak.

Region 3

Aktivt rovdyrvern (ARV):

- ARV bestrider at nemnda har vedtakskompetanse siden bestanden nå ser ut til å befinne seg i nedre sjikt av bestandsmålet.
- ARV mener det gjøres for lite for å vareta genetisk viktige individer. Lisensfelling av ulv utenfor sonen innebærer stor risiko for å drepe migrerende finskrussiske individer.
- Arv mener vedtaket vil true bestandens overlevelse og er følgelig lovstridig.
- Mener at vedtaket utgjør brudd på Bernkonvensjonen.
- Lisensfelling av ulv er ikke bestandsregulering, og ARV mener at det ikke kan hjemles i Naturmangfoldloven § 18b.
- ARV begjærer vedtaket ugyldiggjort.

NOAH:

- NOAH mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov - §§ 5, 8, 9 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikler 2, 6 og 9 i Konvensjon om vern av ville europeiske planter og dyr, og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen) - og bør omgjøres slik at det ikke tillates noen lisensfelling av ulv i region 3.
- De mener bestanden må være mye større for at den skal overleve på lang sikt, og den eneste muligheten for å få tilført nye gener til bestanden er å la streifende ulv få vandre utenfor det knappe 5 % av Norges areal som er avsatt til ynglende ulv (ulvesonen).
- De minner om at Norge forpliktet til å finne andre løsninger til eventuelle konfliktsituasjoner også utenfor ulvesonen.
- Bernkonvensjonen kritiserer Norges ulveforvaltning i brev av 11. oktober 2024, og åpnet sak mot norsk ulvepolitikk desember 2024.
- Mener at saksutredningen er utilstrekkelig, hvor det ikke er vurdert hvilke konsekvenser lisensjakt har på ulvebestand, hvordan genetisk verdifulle individer blir skånet og hvordan lisensfelling påvirker innavl i bestanden.
- NOAH finner det også svært kritikkverdig at det ikke er nevnt i saksdokumentene at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista 2020. Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar. NOAH mener videre at rødlistevurdering gir et mer helhetlig bilde om bestandens status enn de matematiske beregningene om populasjonsstørrelsen med ulike beskatningsnivå.
- NOAH mener at kunnskapsgrunnlaget i rovviltmemnendes vurdering er mangelfullt og ikke oppfyller krav til kunnskapsgrunnlag i nml. § 8. NOAH kan heller ikke forstå hvorfor rovviltmemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken.
- NOAH mener å skyte fem ulv ikke vil stanse eller vesentlig redusere skadesituasjonen, siden nye ulver vil ta deres plass.
- NOAH mener at det heller må iverksettes forebyggende tiltak som hindrer ulv adgang til sau. De viser til at det finnes tiltak som forskningen har bevist er mer effektive for å beskytte tamme husdyr mot rovdyr. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av ulv i region 3 eller at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt, jf. § 18 andre ledd i nml.
- NOAH hevder også at vedtaket også er i strid med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold) som er helt tydelig på at menneskelig induisert utryddelse av kjente truede arter skal stanses umiddelbart.

Ulv i hele Norge (UHN)

- UHN mener at lisensfelling representerer en irreversibel reduksjon i en sårbar bestand
- Vedtaket mangler dokumentasjon på bestandens sårbarhet, og hvilken effekt kombinasjonen av lisensfelling og ulovlig jakt har på bestanden. Alternativer til konfliktløsning er mangelfull.
- UHN mener at vedtaket har mangler på forvaltningsmessige prinsipper.
- UHN peker på at vedtaket overser betydningen av ulovlig jakt som en kritisk uregelmessig faktor, og mener at lisensfelling kombinert med ulovlig jakt øker risikoen for genetisk tap, redusert pardannelse og økologisk ubalanse.
- Ulvesonens etablering i sin nåværende form kan være i strid med nåværende lov.
- Lisensfelling under nåværende forhold kan undergrave nasjonale mål om levedyktig bestand.
- UHN mener at vedtaket er rettslig og faglig ugyldig, og kan ikke gjennomføres uten betydelig risiko for ulvens overlevelse og genetiske helse.

Region 4 og 5

Aktivt Rovdyrvern

- ARV hevder at rovviltnemndene ikke har vedtakskompetanse, og at bestanden ligger på og ikke over bestandsmålet.
- ARV kan ikke se at nemndene ivaretar sitt mandat om den todelte målsettingen.
- ARV mener lisensfelling av ulv kun handler om troféjakt på en kritisk truet art.
- De mener rovviltnemndenes vedtak bryter lovverket og internasjonale forpliktelser.
- De mener rovviltnemndene må ta høyde for den ulovlige jakten.
- ARV etterlyser hvilke grep rovviltnemndene vil ta for å oppnå den felles bestandsstatusen på 340 individer sammen med Sverige.
- ARV mener nemndene må ta hensyn til bedret genetikk.
- De mener genetisk viktige ulver må ivaretas.
- ARV ber nemndene om å oppdatere sin kunnskap om norsk lovgivning og forskrifter, da nemndene åpenbart ikke har den tilstrekkelige kompetanse da de legger feil premisser til grunn for sine avgjørelser.
- Rovviltnemndene har et lokalt fokus, men må forventes å løfte blikket og se på ulvebestanden helhetlig og samtidig ta delansvar i sin region.
- ARV mener vedtaket er uforsvarlig, kunnskapsløst, tendensiøst, politisk, ikke kunnskapsforankret, rovdyrfiendtlig, lovstridig og innebærer feil saksbehandling. Vedtaket begjæres ugyldiggjort.

Rovviltets Røst

- De påpeker at ulven er fredet, og mener at lisensjakt og skadefelling de siste årene har vist at ulvestammen ikke er så robust som rovviltneemndene mener.
- De hevder at å skyte bort ulver utenfor ulvesonen når vi har såpass få som rundt 50 ulver i landet vil være både ansvarsløst og bekymringsfullt.
- Skadefellinger må tas med i betraktningene vedrørende lisensjakt, samt annet jakttrykk og påvirkningsfaktorer som f.eks påkjørsler, naturlig død og illegal avlivning.
- De mener rovviltneemndene må huske på at ulven fortsatt skal forvaltes innenfor den samme tolkningen av naturmangfoldloven som tidligere, og at Norge har samme forpliktelse til å sikre artens overlevelse i Norge, samt å bidra til en levedyktig ulvebestand i Sør-Skandinavia, uavhengig ulvens status i Europa. (vedr nedklassifiseringen i Bernkonvensjonen fra "sterkt beskyttet" til "beskyttet" 7 mars 2025).
- Ulvestammen er skjør, og at såpass mange lederdyr enten blir skiftet ut, eller bare borte er en bekymring forvaltningen bør ta med i vurderingene om lisensjakt.
- Rovviltets Røst påpeker at oversikt over valpekull født i 2025, ikke kommer før juni 2026. Det er dermed ikke kjent hvor mange valpekull som er født i 2025. Dette er også med på å forsterke vår klage, og de mener derfor at det ikke bør tas ut ulv utenfor ulvesonen i reg. 4 og 5 i 2026 og at vedtaket bør annulleres.

Foreningen Våre Rovdyr

- Vedtaket bryter med naturmangfoldloven og Norges forpliktelser overfor Bernkonvensjonen.
- Vedtaket tar ikke hensyn til genetisk status, mangel på forebyggende tiltak og norsk lov. FVR kan heller ikke se at det finnes lovlig hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c om offentlige interesser av vesentlig betydning. FVR mener at det ikke kan åpnes for lisensfelling på ulv etter mange år med uforsvarlig jakt på en kritisk truet art.
- Ved å tillate felling utenfor ulvesonen, der slike genetisk verdifulle individer oftest etablerer seg, risikerer man å svekke den genetiske variasjonen ytterligere. Dette er i strid med naturmangfoldloven § 5, som fastslår at arter skal kunne opprettholde levedyktige bestander og leve i sine naturlige utbredelsesområder.
- Vedtaket mangler dokumentasjon på at forebyggende tiltak er forsøkt eller vurdert.
- Vedtaket om lisensfelling bryter med flere sentrale bestemmelser i naturmangfoldloven.
- Spesielt reagerer FVR på bruken av naturmangfoldloven § 18 bokstav c, hvor det ikke foreligger noe faglig grunnlag for at et fåtall ulver påvirker offentlige interesser av vesentlig betydning på noen negativ måte. FVR mener at dette ikke kan benyttes som lovlig hjemmel for å skyte ulv utenfor ulvesonen i Norge.
- En slik høy kvote på ulv utenfor ulvesonen strider med norsk lov, men også med Norges internasjonale forpliktelser.

NOAH

- NOAH mener at vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av ulv, og strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 i naturmangfoldloven (nml.), Grunnlovens § 112 og artikler 2 og 9 i Bernkonvensjonen.
- Vilåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt, og vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8.
- NOAH stiller seg kritisk til den tynne, utilstrekkelige saksutredningen som vedtaket bygger på.
- NOAH mener at det ikke bør tillates lisensfelling utenfor ulvesonen, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.
- Vilåret om skade er ikke oppfylt.
- NOAH kan ikke se at rovviltmyndene har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap av beitedyr forårsaket av ulv i region 4 og 5 eller at skadepotensialet er av en slik størrelse eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH mener det ikke finnes hjemmel for å skyte ulv utenfor ulvesonen ut ifra naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c.
- Vilåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.
- Rovviltmyndene har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- Vi ber derfor om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og 5 i 2025-2026.

Foreningen ulv i hele Norge

- De mener vedtaket bygger på en forvaltningsmodell der ulv i praksis forvises til en kunstig «ulvesone». Denne soneringen har intet rettslig grunnlag i naturmangfoldloven eller Bernkonvensjonen. Ulv skal kunne vandre fritt innen sitt naturlige utbredelsesområde.
- Kravet i nml. § 18 om at andre løsninger skal være vurdert, er ikke oppfylt. Forebyggende tiltak (gjerder, vokterhunder, tidlig sanking) er ikke tilstrekkelig utredet eller prøvd ut. Dette er en klar saksbehandlingsfeil.
- Genetikk er ikke tilstrekkelig hensyntatt i vedtaket.
- Nemndenes kvotefastsettelse tar ikke høyde for den omfattende ulovlige jakten og annen ikke-lisensiert dødelighet. Den samlede belastningen er dermed sterkt undervurdert.
- Vedtaket setter bestanden i fare og bryter med forutsetningen om at uttak ikke kan true artens overlevelse.
- Argumentasjon om ulv som en «fare» for mennesker er ikke vitenskapelig forankret. Ulv er sky, og dokumenterte angrep på mennesker i Norge er fraværende. Frykt alene kan ikke rettferdiggjøre felling av en truet art.
- De hevder vedtaket er ugyldig fordi det strider mot naturmangfoldloven §§ 8–12 og § 18. Det bygger på en ulovlig soneforvaltning i strid med Bernkonvensjonen. Det er

basert på mangelfullt kunnskapsgrunnlag og manglende vurdering av alternative tiltak. Det setter en allerede truet bestand i fare.

- Foreningen Ulv i hele Norge anmoder derfor om at vedtaket oppheves i sin helhet.

Region 6

Aktivt Rovdyrvern (ARV):

- Påpeker at ulv er kritisk truet, at bestandsstørrelsen er redusert og har ikke økt siden 2005. De viser videre til lisensfellingskvoter i andre norske regioner, og at uttak i Sverige må hensyntas i vurdering av lisensfellingskvote for region 6. ARV begjærer vedtaket om lisensfellingskvote ugyldiggjort. ARV mener det foreligger brudd på naturmangfoldloven §§ 5 og 8, samt Bernkonvensjonen.

NOAH:

- Klager anfører at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt, og at vedtaket ikke er tilstrekkelig basert på det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8. Videre påpekes det at vilkåret om skade ikke er oppfylt, og til slutt at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.

I møtet 22. september 2025 behandlet nemnda også en ettersendt klage fra Foreningen ulv i hele Norge. Sekretariatet vurderte at innholdet i klagen ikke endret tilrådommen i saken.

Departementet viser til følgende hovedanførsler i klagen:

- Manglende forholdsmessighet og nødvendighet
- Brudd på naturmangfoldloven §§ 5 og 14
- Mangelfull begrunnelse og utredning
- Genetisk betydning av streifulv
- Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9
- Internasjonale forpliktelser om å sikre ulvens vern

Region 8

Aktivt Rovdyrvern (ARV):

Ulv er kritisk truet i Norge

ARV skriver det er ekstremt høy risiko for at ulv blir fullstendig utryddet fra Norge. At det er 50 % sannsynlighet for at de dør ut i løpet av 10 år eller tre generasjoner.

Ulv er en naturlig tilhørende art og skal ha et ekstra vern jf. Bernkonvensjonen artikkel 9.

Genetisk viktige ulver

Regionen har noe innvandring av ulv fra Finland og Russland. Dette er genetisk viktige ulver som i henhold til avtale med Sverige skal ivaretas for å styrke den genetiske statusen til ulv. Ulv er fåtallige, preget av innavl og er en isolert bestand i Fennoskandia. Det politisk og altfor lavt fastsatte bestandsmålet forutsetter ivaretagelse av disse individene og at deres gener videreføres i bestanden. Det er derfor viktig å igangsette et program for dette. Det kan gjøres ved å utvide forvaltningsområdet for ynglende ulv, eller å flytte genetisk viktige ulver inn i ulvesonen.

Feil lovanvendelse og feil saksbehandling

ARV mener vedtaket kan påføre bestanden irreversible skader, og at det ikke har til intensjon å benytte ikke-letale virkemidler i stede for troféjakt på kritisk truet ulv. ARV skriver videre at ulv skal forekomme i sine naturlige, foretrukne utbredelsesområder og at det kan synes som region 8 omfatter slike gode leveområder for ulv og at det derfor skal legges til rette for forekomst av ulv i regionen.

Gjøre region 8 til forvaltningsområde for ulv eller flytte ulvene

ARV ber Rovviltnemnda for region 8 om å fremforhandle en avtale med Miljødirektoratet/KLD om en plan for å omdefinere hele eller deler av region 8 til ulveprioritert sone og/eller å flytte skadegjørende individer til allerede etablert forvaltningsområde for ynglende ulv. Dette vil være i tråd med Bernkonvensjonen, Bonnkonvensjonen, Naturmangfoldloven og vår avtale med Sverige om ivaretagelse av genetisk betydningsfulle individer.

Aktivt rovdyrvern anmoder om at vedtaket om lisensfelling av 3 ulver forkastes.

NOAH – for dyrs rettigheter:

Norge er forpliktet til å sikre et strengt vern av ulv utover bestandsmålet

Ulv er kritisk truet på norsk rødliste, med høy risiko for utryddelse. Vedtaket strider mot §§ 5, 8, 9 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112, og artikler 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen.

Beskyttelse av genetisk viktige individer

Rovviltnemnda erkjenner at ulver fra den Finsk-Russiske bestanden er genetisk tiltrengt i den skandinaviske ulvebestanden. Samtidig hevder nemnda at det er «svært liten mulighet for at disse selv skal vandre til den Skandinaviske bestanden», og bruker dette som begrunnelse for ikke å unnta disse individene fra lisensfelling. Det er ingen politiske føringer eller avtaler som tilsier at kun genetisk viktige ulver som kommer til Norge fra Sverige skal beskyttes. Norge har et selvstendig ansvar for å sikre tilførsel av genetisk mangfold. Klima- og miljødepartementet har understreket viktigheten av innvandring fra den finskrussiske bestanden. Bestanden må være større for å overleve på lang sikt. Streifende ulv må få vandre utenfor ulvesonen for å tilføre nye gener. Skyting av ulver utenfor ulvesonen hindrer nødvendig vandring. NOAH mener det er helt uakseptabelt at det gis tillatelse til å skyte genetisk verdifulle ulver og mener at vedtaket må omgjøres slik at det ikke tillates lisensfelling av ulver i region 8.

Bernkonvensjonen har kritisert norsk ulveforvaltning

Bernkonvensjonen har åpnet sak mot Norges ulveforvaltning. Komiteen gir kritikk mot å redusere og begrense en kritisk truet art. Det oppfordres til å prioritere ikke-letale tiltak og promotere sameksistens mellom mennesker og ulv. I mai 2025 fikk Norge igjen kritikk fra Bernkonvensjonen: Norge viser fortsatt manglende respekt for konvensjonens krav, og tillater for høye kvoter for jakt på ulv. Konvensjonen krever at ulvepopulasjonen beskyttes og mener at midlertidig eller lokalt jaktforbud er nødvendig for å gjenopprette bestanden.

Kunnskapsgrunnlaget

Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget. Ingen vurdering av konsekvensene av lisensjakt på ulvebestanden eller hvordan genetisk verdifulle individer skal beskyttes. Manglende vurdering av ulvens status som kritisk truet på den norske rødlista og hvordan skyting av genetisk viktige ulver vil påvirke innavl. NOAH finner det også kritikkverdig at det ikke er nevnt i vedtaket at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista 2020. Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar.

Føre-var-prinsippet

Naturmangfoldlovens § 9, føre-var-prinsippet, burde vært anvendt i denne saken. Det finnes ingen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av ulvebestanden i Norge, derfor bør man avstå fra lisensfelling av ulv i Norge.

Bestandens overlevelse

Rovviltnemnda har ikke sikret at lisensfelling ikke er skadelig for bestandens overlevelse og levedyktighet i Norge. Vilåret om bestandens overlevelse er dermed ikke oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18.

Manglende dokumentasjon av skade

Vedtaket om lisensfelling er ugyldig fordi skadevilkåret ikke er tilstrekkelig dokumentert. Ulv er en streifende art, og det er mulig at ulver i region 8 vil vandre videre uten å forårsake tap. Rovviltnemndas vurdering av skadeomfanget er overfladisk og basert på generelle uttalelser, uten konkret vurdering av risikoen for skade i den kommende perioden. Tap av rein til ulv kan i noen tilfeller anses som kompensatorisk, hvor andre faktorer som matmangel og høyt reintall også spiller en rolle. Dette er et viktig aspekt ved vurdering av skadevilkåret, men som ikke er hensyntatt av rovviltnemnda.

Proporsjonalitet og alvorlighet

NOAH henviser til Bernkonvensjonens Revised Resolution No. 2 (1993) som sier at unntak skal være proporsjonale med skaden. Tapssituasjonen i regionen er ikke av en slik størrelse eller alvorlighet at det gir grunnlag for lisensfelling av kritisk truet ulv. Lovavdelingen har uttalt at det er et minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang før uttak kan skje, og dette minstekravet er ikke oppfylt i vedtaket.

Andre tilfredsstillende løsninger

Naturmangfoldloven § 18 krever at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte før lisensfelling tillates. Det finnes mange ikke-dødelige tiltak som kan beskytte tamrein mot ulv, men disse er ikke tilstrekkelig vurdert av rovviltnemnda. Lisensfelling er ikke et egnet tiltak for å hindre tap av beitedyr. Forskning viser at skyting er lite effektivt for å hindre tap, og at ikke-dødelige tiltak bør prioriteres.

Lokale forhold og risiko

Forskning viser at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere tap til rovdyr. Faktorer som landskapstrekk, avstand til skogsdeksel, og menneskelig tilstedeværelse påvirker risikoen for tap.

Biologiske prinsipper

Felling av rovdyr har ofte liten effekt på lang sikt. Endring av miljøforhold for å gi byttedyr flere muligheter for flukt/gjemsel er mer effektivt.

Miljøtilpasning

Beitedyrenes miljø må manipuleres for å oppfattes som mindre tiltrekkende for ulven. Slovakiske og portugisiske studier viser at beitepraksis påvirker nivået av tap til ulv.

Manglende dokumentasjon på ikke-dødelige tiltak

Ingen dokumentasjon på hvilke ikke-dødelige tiltak som er forsøkt før lisensfelling. Flytting av ulv, spesielt genetisk verdifulle individer, er et gjennomførbart tiltak som tidligere er benyttet i Norge.

Ressursbruk i reindrifta

Rovviltnemnda hevder at reindrifta har brukt store ressurser, men spesifiserer ikke hvilke tiltak som er forsøkt. Skremmetiltak, økt tilsyn, flaggliner og andre forebyggende tiltak er ikke spesifikt vurdert.

Effektive tiltak fra andre land

Flaggliner har vist seg svært effektive i andre land, men brukes i Norge til å ringe inn ulver under lisensjakt. Økt overvåkning og tilstedeværelse, samt bruk av vokterhund, har vist seg effektivt i andre land.

Manglende vurdering av andre løsninger

Rovviltnemnda har ikke tilstrekkelig vurdert eller forsøkt andre løsninger før de konkluderte med at felling er den eneste tilfredsstillende løsningen. Bernkonvensjonen krever at myndighetene velger den løsningen som har minst negative effekter på arten.

Alternative tiltak

Forskning viser at alternative, ikke-dødelige tiltak er mer effektive enn lisensfelling for å hindre tap av beitedyr. Bernkonvensjonen har bedt norske myndigheter om å prioritere slike tiltak.

Konklusjon

Vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av ulv og strider mot nasjonal og internasjonal lov. Vedtaket strider også mot mål 4 i Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold, som krever at menneskelig induert utryddelse av truede arter stanses umiddelbart. NOAH ber om at klagen tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv i region 8 i perioden 01.12.2025–31.05.2026.

Ulv i hele Norge:

Brudd på norsk lovverk og internasjonale forpliktelser

Ulv i hele Norge mener vedtaket bryter med både nasjonale og internasjonale miljøforpliktelser, herunder:

1. Naturmangfoldloven §§ 8–12, hvor det stilles krav til kunnskapsgrunnlag, føre-var-prinsippet og forvaltning som skal sikre levedyktige bestander. Felling av genetisk verdifulle ulver – som det er risiko for i dette området – kan bidra til å redusere den genetiske variasjonen og svekke artens evne til overlevelse.
2. Bernkonvensjonen, der ulven (*Canis lupus*) er listet som en strengt beskyttet art. Norge er forpliktet til å bevare slike arter og deres leveområder. Det åpnes bare for unntak når det er vitenskapelig godt begrunnet og ikke skader bestandens overlevelse.

Mangelfull faglig vurdering

Ulv i Hele Norge stiller spørsmål ved om det i denne saken foreligger et tilstrekkelig faglig og vitenskapelig grunnlag for lisensfelling. Det framgår ikke av vedtaket hvilke vurderinger som er gjort av genetisk verdi, bestandens status eller økologiske konsekvenser. Det nevnes kun kvote og periode. Slike vedtak må etter vår mening underbygges av grundige konsekvensutredninger og vurderinger i lys av føre-var-prinsippet.

Krav fra Ulv i hele Norge

ber om at:

- Vedtaket om lisensfelling av ulv i Sør-Varanger kommune stanses umiddelbart inntil grundigere vurderinger foreligger.
- Det dokumenteres hvorvidt ulvene som eventuelt kan bli felt, har genetisk verdi for bestanden.
- En uavhengig faglig gjennomgang av vedtaksgrunnlaget og prosessen i sak 41/25 gjennomføres. Fremtidige vedtak om lisensfelling må underlegges strengere krav til naturfaglig dokumentasjon, i tråd med Naturmangfoldloven, Bernkonvensjonen og forvaltningslovens krav.
- Ber om at klagen behandles i tråd med forvaltningslovens §§ 28 og 29, og at vi mottar skriftlig tilbakemelding innen lovpålagt frist.

Departementet viser ellers til klagen i de ulike forvaltningsregionene i sin helhet.

Rovviltnemndenes vurderinger

Region 1

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om lisensfelling av ulv i rovviltregion 1 for 2025 - 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Nemnda finn etter dette ikkje grunn til å oppheve vedtaka i sak 08/25 og 09/25, og vi meiner heller ikkje at vedtaket er ugyldig. Klagen blir med dette oversendt Klima- og miljødirektoratet for endeleg avgjerd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 2

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider [Vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i 2025/2026 i rovviltregion 2.](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen og at klageren har rettslig klageinteresse. Rovviltnemnda har med grunnlag i klagen fra Foreningen Våre Rovdyr og NOAH – for dyrs rettigheter vurdert vedtaket om kvote for lisensfelling av ulv i rovviltregion 2 i 2025/2026 på nytt. Vi kan ikke se at det har framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier at vedtaket skal endres. Vedtaket av 20. august 2025 i sak 7/2025 om kvote for lisensfelling av ulv opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd...»

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen og at klageren har rettslig klageinteresse. Rovviltnemnda har med grunnlag i klagen Aktivt Rovdyrvern vurdert vedtaket om kvote for lisensfelling av ulv i rovviltregion 2 i 2025/2026 på nytt. Vi kan ikke se at det har framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier at vedtaket skal endres. Vedtaket av 20. august 2025 i sak 7/2025 om kvote for lisensfelling av ulv opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 3

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote og område for lisensfelling av ulv i region 3/Oppland 2025-2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte gyldig vedtak, jf. Naturmangfoldloven § 8, jf. Også forvaltningsloven § 17. Rovviltnemnda kan før øvrig ikke se at det i klagen er kommet fram nye momenter som tilsier en omgjøring av rovviltnemndas vedtak av 21. august 2025 i sak 14/25.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 4 og 5

Rovviltnemndas vedtak av 23. august 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote og område for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen sesongen 2025-2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemndene i region 4 og 5 har vurdert vedtak 3/25 datert 21.08.2025 på nytt, men finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 6

Rovviltnemndas vedtak av 20. august 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i region 6 2025/2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at Aktivt Rovdyrvern, NOAH og Foreningen ulv i hele Norge har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Det er ikke fremkommet ny informasjon via klagen som tilsier at rovviltnemnda bør endre sitt vedtak i sak 33/25 kvote for lisensfelling av ulv 2024/2025. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 26. august 2025 i sak 33/25 om kvote for lisensfelling av ulv 2025/2026. Klagen oversendes dermed Klima og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 8

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for lisensfelling av ulv 1.12.2025–31.5.2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Kvoten for lisensfelling av ulv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften §§ 7 og 10 samt. §§ 1, 3 og 4.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for ulv i Norge og Skandinavia. Gjennomgangen viser blant annet at det vinteren 2024-2025 ble påvist 40 familiegrupper i Skandinavia, hvorav 3 helnorske og 3 i grenserevir. Etter deling av grenserevir med en faktor 0,5 gir dette totalt 4,5 familiegrupper med ungekull i den norske delen av bestanden. I tillegg kommer 30 revirmarkerende ulvepar i Skandinavia, hvorav to helnorske og 1 i grenserevir. Dette er samlet sett en nedgang på seks familiegrupper og to revirmarkerende par fra vinteren 2023-2024. Antall individer er i 2024-2025 beregnet til totalt

ca. 375 ulver i den sør-skandinaviske bestanden, noe som er en reduksjon på 65 dyr fra året før. Av disse ble 50-57 ulver totalt registrert i Norge, hvorav 40-47 med helnorsk tilhold og halvparten av 19 ulver som hadde tilhold i grenserevir.

I tallene referert over inngår alle registrerte ulver. I Norge ble et helnorsk ulvepar (Risberget-Ulvåa) og et ulvepar i grenserevir (Fjornshöjden) felt forrige vinter, i tillegg til en ulv felt utenfor ulvesona. Ingen av de registrerte familiegruppene i Norge og i grenserevir ble felt under lisensfelling forrige vinter, men for en av ynglingene i grenserevir (Gråberget) ble det ikke registrert noen lederhann i overvåkingsperioden, noe som reduserer muligheten for et nytt kull i Gråberget i år. I tillegg har Økokrim opplyst at de etterforsker illegal felling av ytterligere to ulver i Innlandet fylket i januar 2025, men nærmere informasjon om disse dyrene er per i dag ikke offentlig kjent.

Foreløpige data om ungekull er forenelige med at det våren 2025 er født ungekull i to helnorske revir (Setten og Disenå) og to grenserevir (Kymmen og Kynna). Det er så langt kun i grensereviret Kymmen at yngling er bekreftet, men dersom kull bekreftes og grensestatus er uendret også for de øvrige tre revirene vil dette utgjøre totalt 3 ungekull (to helnorske pluss halvparten av to grenserevir) i 2025-2026. Miljødirektoratet påpeker imidlertid at dataene per nå er svært usikre, og at endelige tall først vil foreligge i juni 2026. Det kan følgelig skje endringer både ved at revir som per nå vurderes forenelige med at det er født ungekull i 2025 ikke lar seg verifisere, eller at det kan bli oppdaget nye ungekull i løpet av vinteren i revir som det per nå ikke er gjort registreringer i.

Miljødirektoratet peker videre på utfordringer knyttet til både ulovlig jakt og innavl. Mange ulver forsvinner av ukjente årsaker, og eksempelvis ble det ikke funnet spor etter Rotnaflokken i 2024-2025, selv om flokken eksisterte i 2023-2024. Videre viser direktoratet til at Økokrim har opplyst at to dyr ble ulovlig felt i Eidskog kommune innenfor ulvesona i januar 2025. Direktoratet viser til at omfanget av voksne dyr som forsvinner mellom sesonger er betydelig, og at forvaltningen må være oppmerksom på at revir både kan og vil forsvinne mellom sesonger selv uten lisensfelling. Om den genetiske situasjonen viser direktoratet til felles retningslinjer med svenske myndigheter som sier at genetisk verdifulle individer (immigranter og deres avkom) så langt det er mulig skal unntas fra felling. Så langt er den skandinaviske ulvebestanden grunnlagt av kun 7 ulike immigranter, som har fått valper som igjen har fått valper. Miljødirektoratet setter som forutsetning for lisensfellingskvoter i alle regioner at forvaltningen må sørge for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Dette har svært stor betydning for bestandens langsiktige overlevelse, og uten innvandring må bestanden forvaltes på et vesentlig høyere bestandsnivå enn dagens samlede bestandsmål i Norge og Sverige for å sikre overlevelsen. Konkret anbefaler direktoratet at statsforvalterne bør ha myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår. Direktoratet påpeker også at det er særlig utfordrende med lisensfelling av ulv i region 8 sett opp mot ønsket om å få inn immigranter fra den finsk-russiske bestanden til vår bestand, men

vurderer at avveiningen rovviltnemnda har gjort i sitt vedtak er på linje med det rådet direktoratet ga om lisensfelling forrige vinter.

Til kvotens størrelse vurderer Miljødirektoratet det som sikkert at Stortingets bestandsmål vil kunne oppnås innenfor ulvesonen, uavhengig av hvor mange streifende eller nyetablerte ulver som felles utenfor ulvesonen. Det er reguleringene av bestanden innenfor ulvesonen som er avgjørende for om de to delmålene i bestandsmålet nås eller ikke. Direktoratet peker videre på at det for inneværende sesong er knyttet stor usikkerhet til om det vil bli registrert mange nok kull denne vinteren til å oppnå bestandsmålet sesongen 2025-2026, men anser mulighetene for at det er eller kan bli etablert nye revirmarkerende par som kan produsere valper kommende vår innenfor ulvesonen som gode og at muligheten for å kunne oppnå bestandsmålet sesongen 2026-2027 forblir på samme nivå uavhengig av om det skulle bli felt noen streifende individer langt utenfor ulvesonen. Miljødirektoratet har også redegjort for kvotene på totalt 48 ulver i Sverige, at målet for denne vinterens uttak er å redusere antallet ulver til 270, og at vedtakene ikke berører grenserevir som deles med Norge.

Miljødirektoratet vurderer at vedtakene om lisensfelling utenfor ulvesonen mest sannsynlighet ikke vil berøre noen av de 7 kjente ulverevirene (5 helnorske og 2 grenserevir) som var igjen etter lisensfelling innenfor ulvesona forrige vinter. Direktoratet gjør imidlertid oppmerksom på at det er gjort noen DNA-funn fra ledertispa i Julussareviret som viser arealbruk lenger nord enn tidligere registrert, og at muligheten for at ulv fra Julussareviret benytter areal utenfor ulvesona er noe større denne sesongen enn forrige sesong. Videre er lederhannen i reviret ikke identifisert etter 5. januar 2025, og det er kjent at eventuell utskifting av lederdyr kan gi endringer i arealbruk. Miljødirektoratet gjør ikke rettslige vurderinger av hjemmelsgrunnlaget, og viser til at Klima- og miljødepartementet er best til å vurdere rekkevidden av nml. § 18.1 c i en situasjon der de foreløpige dataene om bestandssituasjonen gir stor usikkerhet ved om bestandsmålet oppnås denne sesongen.

Videre vurderer direktoratet at felling i tråd med de vedtatte kvotene, under noen forutsetninger, ikke vil true den skandinaviske ulvebestandens overlevelse. Denne vurderingen bygger på en forutsetning om at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Dette har svært stor betydning for bestandens langsiktige overlevelse, og uten innvandring må bestanden forvaltes på et vesentlig høyere bestandsnivå enn dagens samlede bestandsmål i Norge og Sverige for å sikre overlevelsen.

Når det gjelder skader og skadehistorikk beskriver Miljødirektoratet at dette varierer mye mellom år og områder, og at det er vanskelig å forutse hvor ulveskader kan oppstå. I 2023 og 2024 ble det påvist henholdsvis 450 og 275 skader av ulv på sau, og per 30. oktober 110 skader i 2025. Antall sau erstattet som tapt til ulv er imidlertid høyere, og 1509 sau ble erstattet i 2024. Tallene for tamrein viser at det totalt er påvist 174 dyr tapt til ulv i Norge perioden 2015-2024, og per 30. oktober 10 skader i 2025..

Tilleggs vurdering fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratet ga en tilleggsvurdering 19. november 2025, med bakgrunn i nye opplysninger fra Statens naturoppsyn om to ulver observert like nord for ulvesona og spørsmål fra departementet om hvordan eventuell felling av disse påvirker bestandsmåloppnåelsen under forutsetning at dyrene er tilhørende Julussareviret. Direktoratet beskriver at virkningen av uttak av ett navngitt revir vanskelig kan gjøres med høy presisjon. Tallene er svært små, og tilfeldigheter vil kunne vippe antallet ynglinger den ene eller andre veien.

Direktoratet vurderer at et uttak av ett eller begge lederdyrene i Julussareviret med sikkerhet vil påvirke muligheten for å oppnå det nasjonale bestandsmålet for ulv ved neste reproduksjon (våren 2026) negativt, og at det vil virke inn på både målet om 4-6 ungekull totalt og målet om 3 helnorske ungekull. Ved et eventuelt uttak av Julussareviret denne sesongen, vil en være avhengig av nyetableringer som produserer ungekull til våren for å oppnå bestandsmålet. Miljødirektoratet anser muligheten for å oppnå bestandsmålet forutsatt at Julussareviret felles, for å være mindre enn femti prosent.

Når det gjelder arealbruken viser Miljødirektoratet til at informasjonen fra Statens naturoppsyn om at to ulver er blitt registrert sammen like nord for ulvesona, gjør det mer sannsynlig at ulveparet denne sesongen benytter areal også utenfor ulvesona. Det er mye usikkerhet knyttet til hvilke to ulver som er registrert, men gitt informasjonen som foreligger også fra DNA-funn ser direktoratet det som mest sannsynlig at det er Julussaparet som er blitt registrert utenfor ulvesona.

På denne bakgrunn endrer direktoratet sin vurdering om at ingen av de syv revirene fra forrige sesong vil bli berørt av lisensfelling utenfor ulvesona. Ulver som har en svært liten andel av sin aktivitet utenfor ulvesona, kan bli felt siden lisensfelling i disse områdene har vist seg å kunne være svært effektiv. Direktoratet endrer følgelig til at det kun er seks revir fra forrige sesong som ikke ser ut til å bli berørt av den forestående lisensfelling utenfor ulvesona.

Departementet viser ellers til de faglige tilrådingene i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønns-vurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik

at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. Det nasjonale bestandsmålet for ulv er lagt til deler av forvaltningsregionene 4 og 5, jf. rovviltforskriften § 4. For de øvrige regionene er det ikke fastsatt mål om ynglinger av ulv.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis lisensfellingskvoter for ulv utenfor ulvesona som vedtatt av rovviltnemndene i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8 for å begrense veksten og/eller utbredelsen av ulvebestanden, jf. rovviltforskriften § 10. Lisensfelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein eller for å ivareta offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav g og nml. § 18 første ledd bokstav b og c. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Skadeomfang og fremtidig skadepotensial, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av ulv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Det framgår av Miljødirektoratets tilråding at ulveskader varierer mye, både mellom år og mellom områder, og er vanskelig å forutse. Det blir årlig påvist ulveskader på beitedyr, og per 30. oktober er det ifølge direktoratets tilråding påvist 110 sau/lam og 10 tamrein tapt til ulv i 2025. De to siste årene har det blitt erstattet henholdsvis 1943 og 1509 sau/lam tapt til ulv i hele landet, og 183 og 250 tamrein. Skader på beitedyr er erfaringsmessig forårsaket i stor grad av enslige, oftest unge, streifende ulver utenfor ulvesonen. Streifulv har stor vandringskapasitet og uforutsigbar områdebruk, og kan i prinsippet dukke opp hvor som helst i landet. Departementet legger til grunn at det kan oppstå skader på beitedyr av et visst omfang dersom streifulver kommer inn i områder utenfor ulvesonen. Departementet viser til at det skal være en lav terskel for felling av ulv som utgjør et skadepotensial utenfor ulvesonen, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. På denne bakgrunn finner departementet at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt for felling av ulv i alle områder utenfor ulvesonen.

Når det gjelder reviretablerte ulver har disse en forutsigbar og avgrenset områdebruk, og i ulverevir i områder uten beitedyr på utmarksbeite vil det følgelig være lavt skadepotensial. I de delene av regionene hvor det er beitedyr på utmarksbeite, vil det imidlertid kunne oppstå skadesituasjoner dersom det etablerer seg ulverevir. I tråd med prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, skal det være en lav terskel for felling av ulv utenfor ulvesonen. På denne bakgrunn anser departementet at det er grunnlag også for felling av eventuelle reviretablerte ulver etter nml. § 18 første ledd bokstav b i beiteprioriterte områder utenfor ulvesonen i de aktuelle regionene. Unntaket er den del av region 5 som ligger nord for ulvesonen og øst for Glomma i Stor-Elvdal, Rendalen og Engerdal kommuner og utenfor beiteområdene til Sølendalen hamnelag og Elgå reinbeitedistrikt. I likhet med rovviltneemndene i region 4 og 5 vurderer departementet at det ikke er grunnlag for felling av reviretablerte ulver etter nml. § 18 første ledd bokstav b i denne delen av region 5. I dette området er det ikke tamrein, det slippes i liten grad sau på utmarksbeite, samt at skadeomfanget og skadepotensialet for storfe på beite er lavt. Lisensfelling i dette området er derfor nærmere vurdert etter nml. § 18 første ledd bokstav c.

Offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. nml. § 18 første ledd bokstav c

Tidligere erfaring viser at etableringer av ulverevir i den del av region 5 som ligger nord for ulvesonen og øst for Glomma i Stor-Elvdal, Rendalen og Engerdal kommuner og utenfor beiteområdene til Sølendalen hamnelag og Elgå reinbeitedistrikt, kan benytte areal både innenfor og utenfor ulvesonen. Foreløpige data viser tilstedeværelse av et ulvepar sør i dette området. Miljødirektoratet påpeker at det på ettersommeren er gjort noen DNA-funn fra ledertispa i Julussareviret som viser arealbruk lenger nord enn tidligere, noe som øker muligheten for at ulv fra Julussareviret denne vinteren kan benytte også noe areal nord for ulvesona. I tillegg har Statens naturoppsyn nylig orientert om at det er registrert to ulver like nord for grensen til ulvesona den 16. oktober 2025. Identiteten til disse to ulvene er ukjent grunnet mangel på DNA-funn, men Miljødirektoratet vurderer det som mest sannsynlig at det er Julussaparet som er blitt registrert utenfor ulvesona.

Departementet anser at det er alternativet om uttak for å ivareta "andre offentlige interesser av vesentlig betydning" som er relevant i slike tilfeller, og vurderer derfor om det er grunnlag for lisensfelling av reviretablerte ulver i dette området etter nml. § 18 første ledd bokstav c.

I HR-2021-662-A uttaler Høyesterett blant annet at nml. § 18 første ledd bokstav c åpner for å trekke inn et bredt spekter av offentlige interesser. For at felling skal kunne besluttet, må disse interessene samlet sett gjøre seg gjeldende i så vesentlig grad at de veier tyngre enn de vernehensyn som også gjør seg gjeldende, jf. avsnitt 101. Høyesterett understreket at vurderingen må gjøres konkret, men at det Stortinget omtalte som distriktpolitiske hensyn i Innst. 257 L (2016-2017) Endringer i naturmangfoldloven (felling av ulv m.m.) vil ha vesentlig vekt.

Etter nml. § 18 andre ledd andre punktum, skal det ved vurdering av uttak av rovvilt etter nml. § 18 første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd. Departementet viser til at det i Norge ble registrert 4,5 ungekull (hvorav 3 helnorske)

inkludert halvparten av grenserevir i registreringssesongen 2024-2025. Bestandsmålet var dermed oppnådd ved siste statusrapportering fra Rovdata. Videre er den foreløpige kunnskapen om bestandssituasjonen denne vinteren forenlig med at det er født 2 helnorske ungekull og 2 i grenserevir, noe som gir 3 ungekull totalt. Foreløpige tall viser følgelig en bestand mindre enn både bestandsmålet på 4-6 ungekull, og kravet om 3 helnorske ungekull, og Miljødirektoratet vurderer at det er stor usikkerhet om bestandsmålet oppnås denne sesongen. Av tilleggsvurderingen fra Miljødirektoratet fremgår det videre at man ved et eventuelt uttak av Julussareviret denne sesongen vil være avhengig av nyetableringer som produserer ungekull kommende vår for å oppnå bestandsmålet. Forutsatt at Julussareviret felles anser direktoratet muligheten for å oppnå bestandsmålet for å være mindre enn 50 prosent. Departementet legger til grunn at hensynet til å forvalte ulvebestanden i tråd med bestandsmålet i nåværende bestandssituasjon taler imot å inkludere reviretablerte ulver i lisensfellingskvoten utenfor ulvesonen. Departementet viser samtidig til at kunnskapen om bestandssituasjonen denne vinteren er foreløpig, og at det først er når vinterens registreringer er ferdigstilt, at man med sikkerhet vet hvordan bestanden er i forhold til bestandsmålet. Den samlede kvoten er som nevnt høy. Departementet har som nevnt likevel vurdert at det er lite sannsynlig at hele kvoten vil bli tatt ut. Utover vinteren vil bestandstallene for ulv gradvis bli sikrere og det vil foreligge ytterligere informasjon om det faktiske omfanget av uttak ved lisensfelling. Departementet vil med utgangspunkt i dette fortløpende vurdere eventuelle behov for tiltak for å bidra til å nå bestandsmålet.

I Innst. 257 L (2016-2017) uttalte komitéflertallet at "dersom ulvebestanden virker negativt på den distriktpolitiske målsettingen om å opprettholde en spredt bosetting i Norge, kan det gi hjemmel for uttak". Flertallet peker på at en sammensatt vurdering av ulike faktorer må avgjøre om dette vilkåret er oppfylt, og at negativ påvirkning på blant annet "beitenæring, annen næringsvirksomhet, jakt, lokalbefolkningens trygghet og psykososiale forhold av generell karakter", må anses som faktorer som kan oppfylle vilkåret om distriktpolitiske hensyn. I HR-2021-662-A uttalte Høyesterett om komitéflertallets uttalelser i Innst. 257 L (2016-2017) at:

"Samlet sett må stortingsflertallet forstås slik at det i utgangspunktet er en presumsjon for at ulv som oppholder seg utenfor ulvesonen, kan felles etter § 18 første ledd bokstav c dersom det nasjonale bestandsmålet er oppfylt. Men flertallet understreket at vurderingene må gjøres konkret i det enkelte vedtak."

I saksframlegget til rovviltnemndenes vedtak, har sekretariatet vurdert flere momenter, slik som hensyn til bestandsmålet, beitenæring, jakt og psykososiale forhold, samt forutsigbarhet og tillitt knyttet til prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Basert på opplysningene som forelå på det tidspunkt vurderte sekretariatet det som sannsynlig at ulvebestanden vil være over bestandsmålet kommende år, og at dette tilsa at terskelen for felling utenfor ulvesona senkes. Sekretariatet mener hensyn til beitenæring, frykt og psykososiale forhold kun kan tillegges mindre eller begrenset vekt i den samlede vurderingen av offentlige interesser av vesentlig betydning. Når det gjelder hensyn til jaktutøvelse og inntekter fra jakt

er dette et moment sekretariatet vurderer kan tillegges vekt i en samlet vurdering. Sekretariatet peker videre på at forutsigbarhet er et sentralt hensyn bak prinsippet om differensiert forvaltning, noe som også bidrar til å øke tilliten til rovviltforvaltningen og konfliktdemping. Når bestandsmålet for ulv er nådd innenfor ulvesona er det sekretariatets vurdering at de offentlige hensynene som taler for felling av eventuelle reviretablerte ulver i det aktuelle området utenfor ulvesona tyngre enn vernehensynene som taler mot felling. Departementet mener hensynene sekretariatet trekker frem, som inngår i en vurdering av distriktpolitiske hensyn, er relevante hensyn i vurderingen.

I HR-2021-662-A la Høyesterett til grunn at hensynet til å sikre forutsigbarhet og konfliktdemping i forvaltningen, og å øke tilliten til rovviltforvaltningen, var hensyn som kunne tillegges atskillig vekt i vurderingen etter nml. § 18 første ledd bokstav c. Høyesterett uttalte at:

"I et demokratisk samfunn som vårt vil en grunnleggende folkelig tillit til myndighetens forvaltning av rovdyr – også blant dem som lever nærmest rovdylene – ha betydning for mulighetene til på lengre sikt å nå sentrale vernehensyn i rovdyrpolitikken. Det må kunne legges til grunn at forutsigbarhet i forvaltningen og andre konfliktdempende tiltak vil bidra til å styrke denne tilliten. Både for livsutfoldelse og investeringer vil det kunne ha betydning at de som bor og arbeider utenfor ulvesonen, kan regne med at ulv ikke på varig basis tar opphold der."

Departementet viser til at prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er et grunnleggende element i forvaltningen av rovvilt, og et hovedvirkemiddel for å oppnå den todelte målsettingen om å ha både bestander av store rovdyr i Norge og ivareta hensynet til beitenæringen. Det følger av prinsippet at bestandsmålet for ulv primært skal oppnås innenfor ulvesonen, og at det er ønskelig å begrense utbredelsen av ulv utenfor dette området. Departementet mener at hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning taler for felling av eventuelle reviretablerte ulver utenfor ulvesonen. Med tanke på hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning viser departementet også til Stortingets vedtak og uttalelser ved behandlingen av representantforslag 64 S (2020-2021), der det både ble fattet vedtak om at det kun er Stortinget som har myndighet til å fatte vedtak om endringer i den nasjonalt fastsatte ulvesonen, og vedtak om å stoppe enhver utvidelse av ulvesonen, herunder midlertidig utvidelse eller buffersoner. Dette taler etter departementets vurdering for å åpne for lisensfelling også av reviretablerte ulver i lisensfellingskvoten utenfor ulvesonen.

Etter departementets vurdering er det viktig at forvaltningen av ulv videre bidrar til å holde konfliktnivået på et så lavt nivå som mulig. Dette er krevende da dette er et polarisert politikkområde med klare interessenetninger, noe som betyr at et hvert vedtak uansett utfall vil kunne være konfliktdrivende for noen og konfliktdempende for andre. En tydelig og forutsigbar soneforvaltning, der bestandsmålet for ulv på best mulig måte oppnås innenfor ulvesonen, er den balansen Stortinget har vedtatt og vurdert som mest konfliktdempende.

Etter departementets vurdering må disse føringene legges til grunn, og forvaltningen innrettes på en mest mulig forutsigbar måte innenfor disse rammer.

Etter en samlet vurdering, med særlig vekt på hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning jf. prinsippet om en differensiert forvaltning, og betydningen dette har for å dempe konflikt knyttet til forvaltning av ulv og sikre tillit til forvaltningen, finner departementet at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som tilsier felling av revirhevdende ulver i det aktuelle området rett nord for ulvesona, jf. nml. § 18 første ledd bokstav c. Det vises blant annet til at det ikke dreier seg om genetisk verdifull ulv. Departementet finner at disse hensyn veier tyngre enn hensynet til usikkerheten om oppnåelse av bestandsmålet for ulv.

Lisensfellingsperiodens varighet

Lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen er satt til 1. desember - 31. mai, jf. rovviltforskriften § 10 femte ledd bokstav e. Til sammenligning er lisensfellingsperioden innenfor ulvesonen betydelig kortere og satt til 1. januar - 15. februar. Årsaken til avgrensingen innenfor ulvesonen er at det vil være parring, yngling og årsvalper som kan bli berørt av lisensfelling. At lisensfelling ikke starter før 1. januar, har sammenheng med at man må sikre at årsvalpene er store nok til å kunne overleve på egen hånd dersom foreldredyr blir skutt. At lisensfelling avsluttes 15. februar, har sammenheng med at perioden for parring i etablerte ulvepar da starter, og dersom hannen blir skutt og ei drektig tise blir værende igjen alene, vil tisa få utfordringer med å forsørge seg selv og valpene.

Utenfor ulvesonen er lisensfelling i hovedsak rettet mot enslige ulver. De samme biologiske forhold som ved lisensfelling innenfor ulvesona gjør seg derfor i liten grad gjeldende, og lisensfellingsperioden har derfor lenger varighet utenfor ulvesona. I tilfeller der det skjer pardannelser og eventuell reproduksjon vil imidlertid de samme biologiske forhold gjøre seg gjeldende også utenfor ulvesonen. Av kommentarene til rovviltforskriften § 10 framgår blant annet følgende om slike forhold:

"Der en lisensfelling utenfor ulvesonen kan berøre årsvalper bør ikke lisensfelling starte før 1. januar. Videre bør lisensfelling utenfor ulvesonen som kan berøre kjente, nye pardannelser avsluttes 15. februar."

Når overvåkningsdata underveis i lisensfellingsperioden sannsynliggjør at det er etablerte ulvepar i områder utenfor ulvesonen, vurderer departementet det slik at biologiske og dyreetiske hensyn medfører at det er nødvendig å vurdere innskrenking av lisensfellingsperiodens varighet i aktuelle områder dersom slike dyr ikke blir felt innen 15. februar. For eventuelle familiegrupper av ulv, vil dette gjelde også i perioden fram til 1. januar.

Ettersom lisensfellingkvoten omfatter eventuelle reviretableringer eller endret områdebruk som først blir registrert etter departementets vedtak, stilles det følgende vilkår for å ivareta de biologiske og dyreetiske hensynene:

- Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet vurderer Statsforvalteren behovet for å stanse lisensfelling i det aktuelle område etter 15. februar.
- Dersom det blir påvist revir med årssvalper innenfor fellingsområdet, vurderer Statsforvalteren behovet for å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar.

Disse vilkårene er innholdsmessig i samsvar med de vilkårene nemndene i region 4 og 5 selv har satt i sitt vedtak.

Departementet legger ikke med dette opp til en fast etablering av ulv i områder utenfor ulvesonen. Det er likevel en forutsetning for å ha en lang lisensfellingsperiode utenfor ulvesonen at det tas nødvendige hensyn til ulvens biologi i tilfeller der det påvises revirmarkerende par eller familiegupper. Departementet vil i denne sammenheng understreke at tidligere års erfaringer har vist at lisensfelling av revirhevdende ulver er svært effektivt under gode snøforhold. De nødvendige forbehold om avgrensning av lisensfellingsperioden forventes derfor ikke å ha noen praktisk betydning ved eventuelle reviretableringer utenfor ulvesonen. Departementet viser i denne sammenheng også til at det kan vurderes uttak gjennom oppdrag til Statens naturoppsyn dersom det skulle skje at etablerte ulverevir utenfor ulvesona ikke blir felt under lisensfelling.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Ulven er kategorisert som kritisk truet (CR) i norsk rødliste for arter 2021 og sterkt truet i svensk rødliste for arter (2020). Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. For ulv er det kjent at det forekommer tilfeller av ulovlig jakt, noe som gir noe økt usikkerhet som tilsier at det bør legges inn en viss sikkerhetsmargin med tanke på bestandsutviklingen det enkelte år. Øvrig avgang skjer i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, og miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på ulvebestanden. At bestanden årlig kartlegges svært detaljert ved snøsporing og DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Som følge av at den skandinaviske ulvebestanden er basert på et fåtall ulver (per i dag totalt 7 immigranter) er den genetiske situasjonen med høy grad av innavl alvorlig. Miljødirektoratet understreker dette og at det er en forutsetning for bestandens overlevelse at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden

klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Eventuelle utilsiktede felling av genetisk verdifulle individer på vandring er et betydelig risikomoment, og direktoratet vurderer at GPS-sender på slike individer er et tiltak som har vist seg å kunne fungere i praksis. Departementet deler denne vurderingen og er enig med direktoratet at det er nødvendig å sette vilkår om at statsforvalterne i alle regioner har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår. I slike tilfeller bør statsforvalteren ha nær kontakt med Miljødirektoratet for blant annet vurdering av mulighetene for bruk av GPS-sender og eventuell flytting av ulv.

Når det gjelder kvoten i Sør-Varanger kommune i region 8 beskriver Miljødirektoratet denne som særlig utfordrende sett opp mot ønsket om å få inn immigranter fra den finsk-russiske bestanden til Sør-Skandinavia. Det må legges til grunn at kvoten i praksis retter seg mot ulv som med stor sannsynlighet kommer fra den finsk-russiske bestanden, noe som må avveies opp mot behovet for å redusere skadepotensialet på tamrein. Det har de siste to årene vært registrert flere individer i Sør-Varanger kommune, det er registrert skader på tamrein og lisensfelling kan være et aktuelt virkemiddel for å forsøke å redusere tap og skadepotensial. Individene som har blitt registrert i Sør-Varanger har tilhold vesentlig nærmere den finsk-russiske bestanden enn den skandinaviske bestanden, og det er andre individer i den finsk-russiske bestanden som har vesentlig kortere vandringsvei til Sør-Skandinavia. Ulv fra den finsk-russiske bestanden har begrenset verdi for den skandinaviske bestanden så lenge de oppholder seg så langt nord, og det har frem til nå blitt vurdert som lite aktuelt å vurdere flytting av individer fra området og sørover til ulvesona. Departementet mener likevel at statsforvalteren også i dette området skal ha myndighet til å kunne stoppe lisensfelling og ha nær kontakt med Miljødirektoratet, slik at mulighetene for bruk av GPS-sender og eventuell flytting av ulv også kan vurderes for genetisk verdifulle individer i dette området.

Under forutsetning at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden, vurderer Miljødirektoratet at de vedtatte kvotene ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet legger disse vurderingene til grunn, og med vilkåret om at statsforvalterne i alle regioner har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om genetisk verdifulle individer på vandring, finner vi at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvotene utenfor ulvesona som er vedtatt av rovviltneemndene i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Det er usikkerhet om bestandsmålet kan oppnås inneværende sesong, men direktoratet anser mulighetene for å kunne oppnå bestandsmålet neste sesong (2026-2027) forblir på samme nivå uavhengig av om det skulle bli felt noen streifende ulver langt utenfor ulvesonen. Departementet viser her også til direktoratets tilleggsvurdering etter observasjonen av et ulvepar nord for ulvesona som vurderes mest sannsynlig å kunne knyttes til Julussareviret. Miljødirektoratet har vurdert at felling av ulvene i Julussareviret vil bringe sannsynligheten for å oppnå bestandsmålet kommende vår til under femti prosent.

Departementet legger disse vurderingene til grunn, og anser det usikkert om bestandsmålet for ulv vil bli oppnådd inneværende sesong og etter neste yngling våren 2026.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring og andre interesser skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. Stortinget har avgrenset en ulvesone som er prioritert område for denne arten.

Klima- og miljødepartementet viser til vurderingene over knyttet til skadepotensialet utenfor ulvesona samt hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning jf. prinsippet om en differensiert forvaltning. Ut fra føringene i rovviltpolitikken finner departementet at det for å nå formål om å avverge skade og føre en tydelig soneforvaltning, ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for lisensfelling av ulv utenfor ulvesona i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Øvrige anførsler

Om kvotens størrelse

Det anføres blant klagerne at den samlede kvoten for lisensfelling av ulv er altfor stor. Departementet er enig i at kvoten er høy. Kvotene gjenspeiler ikke faktisk forekomst av ulv utenfor ulvesona, og departementet anser det som svært lite sannsynlig at hele kvoten vil bli fylt i alle regioner. Departementet legger imidlertid til grunn at nemndene i sine kvotevedtak ønsker å ta høyde for mulig innvandring av streifuller, og at det er vanskelig å forutse i hvilke områder og i hvilket omfang dette kan skje. Departementet legger i denne vurderingen også særlig vekt på at Miljødirektoratet mener kvotestørrelsen ikke vil true ulvebestandens overlevelse eller være til hinder for oppnåelse av bestandsmålet.

Nemndenes myndighet

Blant klagerne er det stilt spørsmål ved rovviltnemndenes myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling. Departementet viser her til at det er en etablert praksis for at myndigheten er lagt til de regionale rovviltnemndene når bestandsmål er oppnådd. Dette tydeliggjøres også av kommentarene til §§ 3 og 7 i rovviltforskriften, der det blant annet står:

«Når bestandsmålet for ulv er nådd, dvs. når det foreligger minst 4 ynglinger av ulv, der ynglinger i grenserevir teller med en faktor på 0,5, og revirene for minst 3 av disse i sin helhet ligger i Norge, har rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling eller lisensfelling av ulv, jf. forskriften § 7, § 8 og § 10.»

"I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt."

Siste endelige statusrapportering om den skandinaviske ulvebestanden fra Rovdata 2. juni 2024 viser at bestandsmålet for ulv ble oppnådd, og departementet anser på den bakgrunn at rovviltmyndighetene har myndighet til å vedta kvoter for lisensfelling av ulv.

Føre-var-prinsippet og ulv som kritisk truet art

Det anføres blant klagerne at ulv er en kritisk truet art, og at føre-var-prinsippet ikke er tilstrekkelig hensyntatt i vurdering av ulvebestandens overlevelse. Departementet viser i denne forbindelse til Miljødirektoratets vurderinger om at vedtakene ikke vil true ulvebestandens overlevelse, under visse forutsetninger som beskrevet nærmere over. Til ulvens status på Norsk rødliste for arter vil departementet vise til at dette er en direkte konsekvens av det nasjonale bestandsmålet Stortinget har vedtatt og føringene i rovviltpolitikken om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig.

Om Grunnloven § 112

Det anføres blant klagerne at nemndenes vedtak er i strid med Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er delvis oppfylt. Unntaket er et område nord for ulvesona der det ikke åpnes for lisensfelling av hensyn til å skjerme et ulvepar som muligens har også noe arealbruk utenfor ulvesona. På denne bakgrunn kan departementet ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

Det er blant klagerne anført at vedtaket strider mot mål 4 i Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, har regjeringen lagt frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Departementet viser videre til at vedtak om lisensfelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Ulvens økologiske rolle

Det anføres blant klagerne at lisensfelling kan medføre økologisk ubalanse, og at nemndene ikke har vurdert økologiske konsekvenser. Ulven har, som andre arter, både direkte og indirekte påvirkning på en rekke ting i økosystemene. Økosystemene er kompliserte systemer, og store rovdyrarter kan eksempelvis påvirke hverandre, byttedyr og mindre rovdyr, noe som igjen kan påvirke mindre byttedyr, vegetasjon, insekter osv. gjennom

såkalte trofiske kaskadeeffekter. Den store graden av menneskelig aktivitet og påvirkning innebærer at ulven per i dag ikke har mulighet til å fylle hele sin økologiske rolle i stor skala, så lenge bestanden ikke tillates å øke. Departementet viser her også til beskrivelser i Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*, og at ulvens økologiske betydning og funksjon var del av vurderingsgrunnlaget da Stortinget vedtok gjeldende ulvepolitikk.

Åpen sak i Bernkonvensjonen

Det anføres blant klagerne at lisensfelling er i strid med Bernkonvensjonen, og vises også til at det er åpnet sak mot Norge og forvaltningen av ulv. Klima- og miljødepartementet ser alvorlig på at det i Bernkonvensjonen er åpnet sak mot norsk ulveforvaltning. Samtidig er det fra norsk side ment at forvaltningen er i tråd med forpliktelsene etter konvensjonen. Dette blant annet med bakgrunn i at Høyesterett ved to anledninger de senere år har kommet til at vedtak om lisensfelling både utenfor og innenfor ulvesona har vært i samsvar med forpliktelser etter Bernkonvensjonen.

Samlet vurdering

Departementet vurderer at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak om kvoter for lisensfelling utenfor ulvesona ikke vil true bestandens overlevelse. En særlig viktig forutsetning er å unngå utilsiktet felling av genetisk verdifulle ulver, og departementet setter derfor vilkår i alle regioner som reduserer mulighetene for felling av genetisk verdifulle individer. Videre har departementet kommet til at det er et skadepotensial eller offentlige interesser av vesentlig betydning i denne saken som oppfyller vilkårene i nml. § 18 første ledd bokstav b og c. Av hensyn til formål om å avverge skade og føre en tydelig soneforvaltning, ut fra føringene i rovviltpolitikken, er det heller ikke funnet annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for lisensfelling av ulv utenfor ulvesona i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndenes vedtak i alle regioner for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Den samlede kvoten er høy. Departementet vurderer likevel at det er lite sannsynlig at hele kvoten blir tatt ut. Utover vinteren vil bestandstallene for ulv gradvis bli sikrere og det vil foreligge ytterligere informasjon om det faktiske omfanget av uttak ved lisensfelling. Departementet vil med utgangspunkt i dette fortløpende vurdere eventuelle behov for tiltak for å bidra til å nå bestandsmålet. Det betyr samtidig at det ikke vil bli satt inn ekstra ressurser for å ta ut resterende kvote i regi av Statens naturoppsyn dersom kvotene ikke blir fylt.

Departementet har lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv på beitedyr utenfor ulvesona i de aktuelle regionene. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Unntaket er eventuelle revirhevdende ulver i et område nord for ulvesonen i region 5 der departementet finner at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet finner også at den vedtatte

kvoten under visse forutsetninger ikke truer bestandens overlevelse, og at det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Av hensyn til bestandens overlevelse og den genetisk alvorlige situasjonen i ulvebestanden, samt dyrevelferd knyttet til fellingsperiodens lengde ved lisensfelling rettet mot eventuelle revirhevdende ulver, setter departementet følgende vilkår gjeldende for alle lisensfellingsområder utenfor ulvesona:

- I alle regioner gjelder at statsforvalterne har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår.
- Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet vurderer Statsforvalteren behovet for å stanse lisensfelling i det aktuelle området etter 15. februar.
- Dersom det blir påvist revir med årssvalper innenfor fellingsområdet, vurderer Statsforvalteren behovet for å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Lene Lyngby (e.f.)
ekspedisjonssjef

Torbjørn Lange
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern	Postboks 23	1641	RÅDE
Foreningen Våre	Postboks 195	2151	ÅRNES
Rovdyr			
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
NOAH - for dyrs			
rettigheter			
Rovviltets Røst	Postboks 1410	2406	ELVERUM
Norge			
Ulv i hele Norge			

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

25/3785-

9. desember 2025

Rettelse: Avgjørelse av klager på kvoter for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8 i 2025-2026

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av rovviltnemndene i region 1 (Rogaland, Vestland og Vest-Agder), 2 (Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder), 3 (Oppland), 4 og 5 (Hedmark og Akershus, Buskerud, Oslo og Østfold), 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal) og 8 (Troms og Finnmark), om kvoter for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndenes vedtak i alle regioner for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Den samlede kvoten er høy. Departementet vurderer likevel at det er lite sannsynlig at hele kvoten blir tatt ut. Utover vinteren vil bestandstallene for ulv gradvis bli sikrere og det vil foreligge ytterligere informasjon om det faktiske omfanget av uttak ved lisensfelling. Departementet vil med utgangspunkt i dette fortløpende vurdere eventuelle behov for tiltak for å bidra til å nå bestandsmålet. Det betyr samtidig at det ikke vil bli satt inn ekstra ressurser for å ta ut resterende kvote i regi av Statens naturoppsyn dersom kvotene ikke blir fylt.

Departementet har lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv på beitedyr utenfor ulvesona i de aktuelle regionene. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Unntaket er eventuelle revirhevdende ulver i et område nord for ulvesonen i region 5 der departementet finner at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet finner også at den vedtatte kvoten under visse forutsetninger ikke truer bestandens overlevelse, og at det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Av hensyn til bestandens overlevelse og den genetisk alvorlige situasjonen i ulvebestanden, samt dyrevelferd knyttet til fellingsperiodens lengde ved lisensfelling rettet mot eventuelle revirhevdende ulver, setter departementet følgende vilkår gjeldende for alle lisensfellingsområder utenfor ulvesona:

- **I alle regioner gjelder at statsforvalterne har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår.**
- **Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet vurderer Statsforvalteren behovet for å stanse lisensfelling i det aktuelle området etter 15. februar.**
- **Dersom det blir påvist revir med årssvalper innenfor fellingsområdet, vurderer Statsforvalteren behovet for å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar.**

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Region 1

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1 vedtok 2. juni 2025 en kvote for lisensfelling av 2 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern og Naturvernforbundet i Agder. Nemnda har behandlet klagene og opprettholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 25. juni 2025 for endelig avgjørelse.

Region 2

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 2 vedtok 20. august 2025 en kvote for lisensfelling av 2 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter, Foreningen Våre Rovdyr og Aktivt Rovdyrvern. Rovviltnemnda behandlet de to førstnevnte klagene 25. september 2025, og sistnevnte 1. oktober 2025. Nemnda opprettholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet i to forsendelser, hhv. 26. september 2025 og 1. oktober 2025, for endelig avgjørelse.

Region 3

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 3 vedtok 20. august 2025 en kvote for lisensfelling av 5 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern, NOAH – for dyrs rettigheter og Ulv i hele Norge. Rovviltnemnda behandlet klagene 20. oktober 2025 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 4 og 5 utenfor ulvesona

Rovviltnemndene i forvaltningsregion 4 og 5 vedtok 21. august en kvote for lisensfelling av 12 ulver i områder utenfor ulvesonen for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt rovdyrvern, Rovviltets røst, Foreningen våre rovdyr, NOAH – for dyrs rettigheter og Foreningen ulv i hele Norge. Rovviltnemndene behandlet klagene og

oppretholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 13. oktober 2025 for endelig avgjørelse.

Nemndene i region 4 og 5 har ikke åpnet for lisensfelling av ulv innenfor ulvesona denne vinteren.

Region 6

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 vedtok 26. august 2025 en kvote for lisensfelling av 3 ulver for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern, NOAH – for dyrs rettigheter og Foreningen ulv i hele Norge. Rovviltnemnda har behandlet klagen og oppretholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 1. oktober 2025 for endelig avgjørelse.

Region 8

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 8 vedtok 26. august 2025 en kvote for lisensfelling av 3 ulver i Sør-Varanger kommune i Finnmark for perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter. Rovviltnemnda har behandlet klagen 27. oktober 2025 og oppretholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding for lisensfellingsskvoten av ulv i hele landet 17. november 2025, og oppdatering 19. november 2025.

Klagernes anførsler

I behandlingen har rovviltnemndene trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 1

Aktivt Rovdyrvern

- Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager på vedtaket om lisensfelling av ulv. Ulv er kritisk truga, i sterkt tilbakegang, utsett for innavl og hardt jakttrykk. Bestanden i Sverige og Norge er redusert med 30 % ifølge Rovdata. Det er 51 heilnorske ulvar, men Statsforvaltaren i Innlandet har drept tre på skadefelling nyleg, så talet er usikkert. Ulv skal og kunne vere i region 1, og det kan vere genetisk viktige individ. Det er eit hardt jakttrykk på ulv, både lovleg og ulovleg. Vedtaket i region 1 kan dermed truge overlevinga til bestanden, og det bør ikkje opnast for jakt før bestanden er levedyktig og bestanden er tilført nye genar. Jakt skal berre nyttast som bestandsregulerande verkemiddel og det er ikkje tilfelle her. Jaktida er og innafor ulven sin yngletid. ARV viser og til at Bernkonvensjonen har opna sak mot Norge og har kritisert vår rovdyrpolitikk. ARV etterlyser ein plan for å få ulv opp på eit levedyktig nivå. Vedtaket blir kravd ugyldiggjort.

Naturvernforbundet i Agder

- Naturvernforbundet i Agder (NNV-Agder) klager på vedtaket om lisensfelling av jerv og ulv og peiker på at ulv er kritisk truga på raudlista. Vedtaket til nemnda viser at

store rovdyr er uønskt i regionen. NNV-Agder meiner vedtaket inneber saksbehandlingsfeil og at iverksetting kan stå i motsetnad til anna lovverk som ikkje er vurdert er avklara. Dei ber nemnda grunngje kvifor den fører ein politikk mot kritiske og sterkt truga artar som ikkje bidreg til å styrke ulv og jerv sin utbreiing og bestand, men heller motsett. Både jerv og ulv har sin naturlege utbreiing i regionen, og dei har nøkkelfunksjonar i naturlege økosystem. Nemnda blir bedd om å vurdere naturmangfaldlova § 5 (nml) sitt pålegg om å oppnå intakte økosystem inkludert dei store rovdyra. NNV-Agder er og kritisk til lisensfelling for ulv fram til 01.06 som kan innebere konflikt med dyrevelferdslova og nml. Det blir og peika på at Miljødirektoratet gjennomførte ekstraordinært uttak av 5 jerv, i tillegg til ei tispe med ungar, som ikkje er opplyst om i saksframlegget. Dette er ei alvorleg utelating og kan ha påverka vedtaket om lisensfelling av jerv. NNV-Agder ber om at uttale frå årsmøtet i Naturvernforbundet og blir del av klagen. Det blir her peika på at rovdyra har ein viktig plass i økosystemet, og at det kan hjelpe til med å halde byttedyra friske. NNV-Agder er særleg oppteken av at det er viktig med gode bestandar av gaupe og jerv i Agder. Skade på bufe i Agder skjer oftast ved streifande innvandrande ungulvar frå aust, og det kan vere naudsynt å ta desse skadegjerande individ ut gjennom skadefelling. Men sentrale myndigheiter har bestemt at bestandar av gaupe og jerv skal haldast på eit absolutt minimum, noko NNV-Agder er sterkt imot. Agder er med på å forvalte villreinbestand, som Setesdal Ryfylke. Villreinen i Noreg har over lengre tid vore utsett for fotråte, så kom skrantesjuka (CWD) på reinen, og det er smitte frå sau i fjellet. Av omsyn til sauenevinga har politikarane bestemt at jerv ikkje er ønska her. Likevel er det slik at jerven, med sin gode luktesans, kunne vore med å luke ut dei svake og sjuke byttedyra(reinen) og slik halde bestandane ved god helse og ikkje smitte vidare til andre i flokken. Gaupe har sin naturleg plass i Agder og der er gode bestandar av rådyr som er hovudføda. Det er eit overskot av rådyr etter jakt som gaupa kunne gjort seg nytte, men likevel blir gaupebestanden halde på eit lågmål i Agder. NNV-Agder meiner det er behov for ein ny rovviltpolitikk, og da må rovviltets viktige økologiske rolle i norsk natur bli vektlagt. NNV-Agder ber til slutt om at vedtaket blir oppheva for ny behandling der klagepunkta til forbundet blir vurdert.

Region 2

Aktivt Rovdyrvern

- Det vises til at rovviltnemnda har lagt uriktig tall til grunn. Rapporten fra NINA/Rovdata operer med 4,5 ynglinger, men dette stemmer ikke. Det er 4 ynglinger pr. 2024.
- Det vises til at det sammenlagte uttaket som er vedtatt av rovviltnemndene i år er alt for stort og det det ikke bør åpnes for lisensfelling på ulv i det hele tatt.
- Det vises til at det ikke er åpnet for lisensfelling innenfor forvaltningsområdet for ulv i år på grunn av at risikoen for å havne under bestandsmålet er for høy.
- Ulv er kritisk truet og trenger et ekstra vern for å nå gunstig bevaringsstatus i Norge. Viktig å bevare genetisk viktige individer.

- Vedtaket er følgelig egnet til å true bestandens overlevelse og i strid med prinsippet om andre tilfredsstillende løsninger. Vedtaket strider med Bernkonvensjonen og tar ikke hensyn til den kritikk Bern har kommet med av norsk ulvenedskyting.
- Det vises videre til at lisensfelling er trofejakt som ikke har noe med bestandsregulering eller tap av beitedyr å gjøre. Lisensfelling kan derfor ikke etter Aktivt Rovdyrverns syn hjemles i naturmangfoldloven (nml) § 18 b. Det har heller ingenting med psykososiale hensyn eller offentlige interesser av vesentlig betydning å gjøre og kan ikke hjemles i Nml § 18 c. ARV mener derfor at vedtaket innebærer saksbehandlingsfeil og feil lovanvendelse. Vedtaket kreves ugyldiggjort.

NOAH – for dyrs rettigheter

- Vilåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt, og vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8. NOAH mener at det ikke bør tillates lisensfelling i regioner utenfor ulvesonen, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.
- NOAH – for dyrs rettigheter mener at vilåret om at de må ha vært skade på husdyr ikke er oppfylt. NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap av beitedyr forårsaket av ulv i region 2 eller at skadepotensialet er av en slik størrelse eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH – For dyrs rettigheter mener at det finnes alternativer til lisensfelling, men at disse ikke er tilstrekkelig vurdert. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. Det finnes tiltak som forskningen har bevist mer effektive for å beskytte tamme husdyr mot rovdyr. NOAH mener derfor at vilåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- NOAH - for dyrs rettigheter konkluderer med at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av ulv. Det vises også til at Bernkonvensjonen i desember 2024 åpnet sak om norsk ulvepolitikk. Det bes om at klagen tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv i region 2 i 2025-2026.

Foreningen våre rovdyr

- Foreningen Vår Rovdyr peker på bestandens situasjon. De viser til at arten er sterkt truet og bestanden er svært liten og sårbar.
- Den vises til lav genetiske variasjon i ulvebestanden (høy grad av innavl), og at dette truer bestandens overlevelse på sikt. Det pekes på ulike tiltak som kan motvirke dette og at en mer fleksibel og økologisk forankret forvaltning er avgjørende for å sikre ulvens framtid i Norge.
- Foreningen våre rovdyr mener at det ikke er noen biologisk begrunnelse for å sette en lisensfellingskvote i region 2 og at genetisk status må avgjøres før det åpnes for felling av ulv innenfor region 2 i lisensfellingsperioden. Det pekes også på at det legges for liten vekt på forebyggende tiltak.

Region 3

Aktivt rovdyrvern (ARV):

- ARV bestrider at nemnda har vedtakskompetanse siden bestanden nå ser ut til å befinne seg i nedre sjikt av bestandsmålet.
- ARV mener det gjøres for lite for å vareta genetisk viktige individer. Lisensfelling av ulv utenfor sonen innebærer stor risiko for å drepe migrerende finskrussiske individer.
- Arv mener vedtaket vil true bestandens overlevelse og er følgelig lovstridig.
- Mener at vedtaket utgjør brudd på Bernkonvensjonen.
- Lisensfelling av ulv er ikke bestandsregulering, og ARV mener at det ikke kan hjemles i Naturmangfoldloven § 18b.
- ARV begjærer vedtaket ugyldiggjort.

NOAH:

- NOAH mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov - §§ 5, 8, 9 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikler 2, 6 og 9 i Konvensjon om vern av ville europeiske planter og dyr, og deres naturlige leveområder (Bernkonvensjonen) - og bør omgjøres slik at det ikke tillates noen lisensfelling av ulv i region 3.
- De mener bestanden må være mye større for at den skal overleve på lang sikt, og den eneste muligheten for å få tilført nye gener til bestanden er å la streifende ulv få vandre utenfor det knappe 5 % av Norges areal som er avsatt til ynglende ulv (ulvesonen).
- De minner om at Norge forpliktet til å finne andre løsninger til eventuelle konfliktsituasjoner også utenfor ulvesonen.
- Bernkonvensjonen kritiserer Norges ulveforvaltning i brev av 11. oktober 2024, og åpnet sak mot norsk ulvepolitikk desember 2024.
- Mener at saksutredningen er utilstrekkelig, hvor det ikke er vurdert hvilke konsekvenser lisensjakt har på ulvebestand, hvordan genetisk verdifulle individer blir skånet og hvordan lisensfelling påvirker innavl i bestanden.
- NOAH finner det også svært kritikkverdig at det ikke er nevnt i saksdokumentene at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista 2020. Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar. NOAH mener videre at rødlistevurdering gir et mer helhetlig bilde om bestandens status enn de matematiske beregningene om populasjonsstørrelsen med ulike beskatningsnivå.
- NOAH mener at kunnskapsgrunnlaget i rovviltmemndenes vurdering er mangelfullt og ikke oppfyller krav til kunnskapsgrunnlag i nml. § 8. NOAH kan heller ikke forstå hvorfor rovviltmemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken.
- NOAH mener å skyte fem ulv ikke vil stanse eller vesentlig redusere skadesituasjonen, siden nye ulver vil ta deres plass.
- NOAH mener at det heller må iverksettes forebyggende tiltak som hindrer ulv adgang til sau. De viser til at det finnes tiltak som forskningen har bevist er mer effektive for å beskytte tamme husdyr mot rovdyr. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av ulv i region 3 eller at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt, jf. § 18 andre ledd i nml.
- NOAH hevder også at vedtaket også er i strid med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold) som er helt tydelig på at menneskelig induisert utryddelse av kjente truede arter skal stanses umiddelbart.

Ulv i hele Norge (UHN)

- UHN mener at lisensfelling representerer en irreversibel reduksjon i en sårbar bestand
- Vedtaket mangler dokumentasjon på bestandens sårbarhet, og hvilken effekt kombinasjonen av lisensfelling og ulovlig jakt har på bestanden. Alternativer til konfliktløsning er mangelfull.
- UHN mener at vedtaket har mangler på forvaltningsmessige prinsipper.
- UHN peker på at vedtaket overser betydningen av ulovlig jakt som en kritisk uregelmessig faktor, og mener at lisensfelling kombinert med ulovlig jakt øker risikoen for genetisk tap, redusert pardannelse og økologisk ubalanse.
- Ulvesonens etablering i sin nåværende form kan være i strid med nåværende lov.
- Lisensfelling under nåværende forhold kan undergrave nasjonale mål om levedyktig bestand.
- UHN mener at vedtaket er rettslig og faglig ugyldig, og kan ikke gjennomføres uten betydelig risiko for ulvens overlevelse og genetiske helse.

Region 4 og 5

Aktivt Rovdyrvern

- ARV hevder at rovviltnemndene ikke har vedtakskompetanse, og at bestanden ligger på og ikke over bestandsmålet.
- ARV kan ikke se at nemndene ivaretar sitt mandat om den todelte målsettingen.
- ARV mener lisensfelling av ulv kun handler om troféjakt på en kritisk truet art.
- De mener rovviltnemndenes vedtak bryter lovverket og internasjonale forpliktelser.
- De mener rovviltnemndene må ta høyde for den ulovlige jakten.
- ARV etterlyser hvilke grep rovviltnemndene vil ta for å oppnå den felles bestandsstatusen på 340 individer sammen med Sverige.
- ARV mener nemndene må ta hensyn til bedret genetikk.
- De mener genetisk viktige ulver må ivaretas.
- ARV ber nemndene om å oppdatere sin kunnskap om norsk lovgivning og forskrifter, da nemndene åpenbart ikke har den tilstrekkelige kompetanse da de legger feil premisser til grunn for sine avgjørelser.
- Rovviltnemndene har et lokalt fokus, men må forventes å løfte blikket og se på ulvebestanden helhetlig og samtidig ta delansvar i sin region.
- ARV mener vedtaket er uforsvarlig, kunnskapsløst, tendensiøst, politisk, ikke kunnskapsforankret, rovdyrfiendtlig, lovstridig og innebærer feil saksbehandling. Vedtaket begjæres ugyldiggjort.

Rovviltets Røst

- De påpeker at ulven er fredet, og mener at lisensjakt og skadefelling de siste årene har vist at ulvestammen ikke er så robust som rovviltneemndene mener.
- De hevder at å skyte bort ulver utenfor ulvesonen når vi har såpass få som rundt 50 ulver i landet vil være både ansvarsløst og bekymringsfullt.
- Skadefellinger må tas med i betraktningene vedrørende lisensjakt, samt annet jakttrykk og påvirkningsfaktorer som f.eks påkjørsler, naturlig død og illegal avlivning.
- De mener rovviltneemndene må huske på at ulven fortsatt skal forvaltes innenfor den samme tolkningen av naturmangfoldloven som tidligere, og at Norge har samme forpliktelse til å sikre artens overlevelse i Norge, samt å bidra til en levedyktig ulvebestand i Sør-Skandinavia, uavhengig ulvens status i Europa. (vedr nedklassifiseringen i Bernkonvensjonen fra "sterkt beskyttet" til "beskyttet" 7 mars 2025).
- Ulvestammen er skjør, og at såpass mange lederdyr enten blir skiftet ut, eller bare borte er en bekymring forvaltningen bør ta med i vurderingene om lisensjakt.
- Rovviltets Røst påpeker at oversikt over valpekull født i 2025, ikke kommer før juni 2026. Det er dermed ikke kjent hvor mange valpekull som er født i 2025. Dette er også med på å forsterke vår klage, og de mener derfor at det ikke bør tas ut ulv utenfor ulvesonen i reg. 4 og 5 i 2026 og at vedtaket bør annulleres.

Foreningen Våre Rovdyr

- Vedtaket bryter med naturmangfoldloven og Norges forpliktelser overfor Bernkonvensjonen.
- Vedtaket tar ikke hensyn til genetisk status, mangel på forebyggende tiltak og norsk lov. FVR kan heller ikke se at det finnes lovlig hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c om offentlige interesser av vesentlig betydning. FVR mener at det ikke kan åpnes for lisensfelling på ulv etter mange år med uforsvarlig jakt på en kritisk truet art.
- Ved å tillate felling utenfor ulvesonen, der slike genetisk verdifulle individer oftest etablerer seg, risikerer man å svekke den genetiske variasjonen ytterligere. Dette er i strid med naturmangfoldloven § 5, som fastslår at arter skal kunne opprettholde levedyktige bestander og leve i sine naturlige utbredelsesområder.
- Vedtaket mangler dokumentasjon på at forebyggende tiltak er forsøkt eller vurdert.
- Vedtaket om lisensfelling bryter med flere sentrale bestemmelser i naturmangfoldloven.
- Spesielt reagerer FVR på bruken av naturmangfoldloven § 18 bokstav c, hvor det ikke foreligger noe faglig grunnlag for at et fåtall ulver påvirker offentlige interesser av vesentlig betydning på noen negativ måte. FVR mener at dette ikke kan benyttes som lovlig hjemmel for å skyte ulv utenfor ulvesonen i Norge.
- En slik høy kvote på ulv utenfor ulvesonen strider med norsk lov, men også med Norges internasjonale forpliktelser.

NOAH

- NOAH mener at vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av ulv, og strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 i naturmangfoldloven (nml.), Grunnlovens § 112 og artikler 2 og 9 i Bernkonvensjonen.
- Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt, og vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8.
- NOAH stiller seg kritisk til den tynne, utilstrekkelige saksutredningen som vedtaket bygger på.
- NOAH mener at det ikke bør tillates lisensfelling utenfor ulvesonen, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt.
- NOAH kan ikke se at rovviltmyndene har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap av beitedyr forårsaket av ulv i region 4 og 5 eller at skadepotensialet er av en slik størrelse eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH mener det ikke finnes hjemmel for å skyte ulv utenfor ulvesonen ut ifra naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c.
- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.
- Rovviltmyndene har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- Vi ber derfor om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og 5 i 2025-2026.

Foreningen ulv i hele Norge

- De mener vedtaket bygger på en forvaltningsmodell der ulv i praksis forvises til en kunstig «ulvesone». Denne soneringen har intet rettslig grunnlag i naturmangfoldloven eller Bernkonvensjonen. Ulv skal kunne vandre fritt innen sitt naturlige utbredelsesområde.
- Kravet i nml. § 18 om at andre løsninger skal være vurdert, er ikke oppfylt. Forebyggende tiltak (gjerder, vokterhunder, tidlig sanking) er ikke tilstrekkelig utredet eller prøvd ut. Dette er en klar saksbehandlingsfeil.
- Genetikk er ikke tilstrekkelig hensyntatt i vedtaket.
- Nemndenes kvotefastsettelse tar ikke høyde for den omfattende ulovlige jakten og annen ikke-lisensiert dødelighet. Den samlede belastningen er dermed sterkt undervurdert.
- Vedtaket setter bestanden i fare og bryter med forutsetningen om at uttak ikke kan true artens overlevelse.
- Argumentasjon om ulv som en «fare» for mennesker er ikke vitenskapelig forankret. Ulv er sky, og dokumenterte angrep på mennesker i Norge er fraværende. Frykt alene kan ikke rettferdiggjøre felling av en truet art.
- De hevder vedtaket er ugyldig fordi det strider mot naturmangfoldloven §§ 8–12 og § 18. Det bygger på en ulovlig soneforvaltning i strid med Bernkonvensjonen. Det er

basert på mangelfullt kunnskapsgrunnlag og manglende vurdering av alternative tiltak. Det setter en allerede truet bestand i fare.

- Foreningen Ulv i hele Norge anmoder derfor om at vedtaket oppheves i sin helhet.

Region 6

Aktivt Rovdyrvern (ARV):

- Påpeker at ulv er kritisk truet, at bestandsstørrelsen er redusert og har ikke økt siden 2005. De viser videre til lisensfellingskvoter i andre norske regioner, og at uttak i Sverige må hensyntas i vurdering av lisensfellingskvote for region 6. ARV begjærer vedtaket om lisensfellingskvote ugyldiggjort. ARV mener det foreligger brudd på naturmangfoldloven §§ 5 og 8, samt Bernkonvensjonen.

NOAH:

- Klager anfører at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt, og at vedtaket ikke er tilstrekkelig basert på det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8. Videre påpekes det at vilkåret om skade ikke er oppfylt, og til slutt at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.

I møtet 22. september 2025 behandlet nemnda også en ettersendt klage fra Foreningen ulv i hele Norge. Sekretariatet vurderte at innholdet i klagen ikke endret tilrådommen i saken.

Departementet viser til følgende hovedanførsler i klagen:

- Manglende forholdsmessighet og nødvendighet
- Brudd på naturmangfoldloven §§ 5 og 14
- Mangelfull begrunnelse og utredning
- Genetisk betydning av streifulv
- Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9
- Internasjonale forpliktelser om å sikre ulvens vern

Region 8

Aktivt Rovdyrvern (ARV):

Ulv er kritisk truet i Norge

ARV skriver det er ekstremt høy risiko for at ulv blir fullstendig utryddet fra Norge. At det er 50 % sannsynlighet for at de dør ut i løpet av 10 år eller tre generasjoner.

Ulv er en naturlig tilhørende art og skal ha et ekstra vern jf. Bernkonvensjonen artikkel 9.

Genetisk viktige ulver

Regionen har noe innvandring av ulv fra Finland og Russland. Dette er genetisk viktige ulver som i henhold til avtale med Sverige skal ivaretas for å styrke den genetiske statusen til ulv. Ulv er fåtallige, preget av innavl og er en isolert bestand i Fennoskandia. Det politisk og altfor lavt fastsatte bestandsmålet forutsetter ivaretagelse av disse individene og at deres gener videreføres i bestanden. Det er derfor viktig å igangsette et program for dette. Det kan gjøres ved å utvide forvaltningsområdet for ynglende ulv, eller å flytte genetisk viktige ulver inn i ulvesonen.

Feil lovanvendelse og feil saksbehandling

ARV mener vedtaket kan påføre bestanden irreversible skader, og at det ikke har til intensjon å benytte ikke-letale virkemidler i stede for troféjakt på kritisk truet ulv. ARV skriver videre at ulv skal forekomme i sine naturlige, foretrukne utbredelsesområder og at det kan synes som region 8 omfatter slike gode leveområder for ulv og at det derfor skal legges til rette for forekomst av ulv i regionen.

Gjøre region 8 til forvaltningsområde for ulv eller flytte ulvene

ARV ber Rovviltnemnda for region 8 om å fremforhandle en avtale med Miljødirektoratet/KLD om en plan for å omdefinere hele eller deler av region 8 til ulveprioritert sone og/eller å flytte skadegjørende individer til allerede etablert forvaltningsområde for ynglende ulv. Dette vil være i tråd med Bernkonvensjonen, Bonnkonvensjonen, Naturmangfoldloven og vår avtale med Sverige om ivaretagelse av genetisk betydningsfulle individer.

Aktivt rovdyrvern anmoder om at vedtaket om lisensfelling av 3 ulver forkastes.

NOAH – for dyrs rettigheter:

Norge er forpliktet til å sikre et strengt vern av ulv utover bestandsmålet

Ulv er kritisk truet på norsk rødliste, med høy risiko for utryddelse. Vedtaket strider mot §§ 5, 8, 9 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112, og artikler 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen.

Beskyttelse av genetisk viktige individer

Rovviltnemnda erkjenner at ulver fra den Finsk-Russiske bestanden er genetisk tiltrengt i den skandinaviske ulvebestanden. Samtidig hevder nemnda at det er «svært liten mulighet for at disse selv skal vandre til den Skandinaviske bestanden», og bruker dette som begrunnelse for ikke å unnta disse individene fra lisensfelling. Det er ingen politiske føringer eller avtaler som tilsier at kun genetisk viktige ulver som kommer til Norge fra Sverige skal beskyttes. Norge har et selvstendig ansvar for å sikre tilførsel av genetisk mangfold. Klima- og miljødepartementet har understreket viktigheten av innvandring fra den finskrussiske bestanden. Bestanden må være større for å overleve på lang sikt. Streifende ulv må få vandre utenfor ulvesonen for å tilføre nye gener. Skyting av ulver utenfor ulvesonen hindrer nødvendig vandring. NOAH mener det er helt uakseptabelt at det gis tillatelse til å skyte genetisk verdifulle ulver og mener at vedtaket må omgjøres slik at det ikke tillates lisensfelling av ulver i region 8.

Bernkonvensjonen har kritisert norsk ulveforvaltning

Bernkonvensjonen har åpnet sak mot Norges ulveforvaltning. Komiteen gir kritikk mot å redusere og begrense en kritisk truet art. Det oppfordres til å prioritere ikke-letale tiltak og promotere sameksistens mellom mennesker og ulv. I mai 2025 fikk Norge igjen kritikk fra Bernkonvensjonen: Norge viser fortsatt manglende respekt for konvensjonens krav, og tillater for høye kvoter for jakt på ulv. Konvensjonen krever at ulvepopulasjonen beskyttes og mener at midlertidig eller lokalt jaktforbud er nødvendig for å gjenopprette bestanden.

Kunnskapsgrunnlaget

Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget. Ingen vurdering av konsekvensene av lisensjakt på ulvebestanden eller hvordan genetisk verdifulle individer skal beskyttes. Manglende vurdering av ulvens status som kritisk truet på den norske rødlista og hvordan skyting av genetisk viktige ulver vil påvirke innavl. NOAH finner det også kritikkverdig at det ikke er nevnt i vedtaket at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista 2020. Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar.

Føre-var-prinsippet

Naturmangfoldlovens § 9, føre-var-prinsippet, burde vært anvendt i denne saken. Det finnes ingen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av ulvebestanden i Norge, derfor bør man avstå fra lisensfelling av ulv i Norge.

Bestandens overlevelse

Rovviltnemnda har ikke sikret at lisensfelling ikke er skadelig for bestandens overlevelse og levedyktighet i Norge. Vilåret om bestandens overlevelse er dermed ikke oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18.

Manglende dokumentasjon av skade

Vedtaket om lisensfelling er ugyldig fordi skadevilåret ikke er tilstrekkelig dokumentert. Ulv er en streifende art, og det er mulig at ulver i region 8 vil vandre videre uten å forårsake tap. Rovviltnemndas vurdering av skadeomfanget er overfladisk og basert på generelle uttalelser, uten konkret vurdering av risikoen for skade i den kommende perioden. Tap av rein til ulv kan i noen tilfeller anses som kompensatorisk, hvor andre faktorer som matmangel og høyt reintall også spiller en rolle. Dette er et viktig aspekt ved vurdering av skadevilåret, men som ikke er hensyntatt av rovviltnemnda.

Proporsjonalitet og alvorlighet

NOAH henviser til Bernkonvensjonens Revised Resolution No. 2 (1993) som sier at unntak skal være proporsjonale med skaden. Tapssituasjonen i regionen er ikke av en slik størrelse eller alvorlighet at det gir grunnlag for lisensfelling av kritisk truet ulv. Lovavdelingen har uttalt at det er et minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang før uttak kan skje, og dette minstekravet er ikke oppfylt i vedtaket.

Andre tilfredsstillende løsninger

Naturmangfoldloven § 18 krever at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte før lisensfelling tillates. Det finnes mange ikke-dødelige tiltak som kan beskytte tamrein mot ulv, men disse er ikke tilstrekkelig vurdert av rovviltnemnda. Lisensfelling er ikke et egnet tiltak for å hindre tap av beitedyr. Forskning viser at skyting er lite effektivt for å hindre tap, og at ikke-dødelige tiltak bør prioriteres.

Lokale forhold og risiko

Forskning viser at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere tap til rovdyr. Faktorer som landskapstrekk, avstand til skogsdeksel, og menneskelig tilstedeværelse påvirker risikoen for tap.

Biologiske prinsipper

Felling av rovdyr har ofte liten effekt på lang sikt. Endring av miljøforhold for å gi byttedyr flere muligheter for flukt/gjemsel er mer effektivt.

Miljøtilpasning

Beitedyrenes miljø må manipuleres for å oppfattes som mindre tiltrekkende for ulven. Slovakiske og portugisiske studier viser at beitepraksis påvirker nivået av tap til ulv.

Manglende dokumentasjon på ikke-dødelige tiltak

Ingen dokumentasjon på hvilke ikke-dødelige tiltak som er forsøkt før lisensfelling. Flytting av ulv, spesielt genetisk verdifulle individer, er et gjennomførbart tiltak som tidligere er benyttet i Norge.

Ressursbruk i reindrifta

Rovviltnemnda hevder at reindrifta har brukt store ressurser, men spesifiserer ikke hvilke tiltak som er forsøkt. Skremmetiltak, økt tilsyn, flaggliner og andre forebyggende tiltak er ikke spesifikt vurdert.

Effektive tiltak fra andre land

Flaggliner har vist seg svært effektive i andre land, men brukes i Norge til å ringe inn ulver under lisensjakt. Økt overvåkning og tilstedeværelse, samt bruk av vokterhund, har vist seg effektivt i andre land.

Manglende vurdering av andre løsninger

Rovviltnemnda har ikke tilstrekkelig vurdert eller forsøkt andre løsninger før de konkluderte med at felling er den eneste tilfredsstillende løsningen. Bernkonvensjonen krever at myndighetene velger den løsningen som har minst negative effekter på arten.

Alternative tiltak

Forskning viser at alternative, ikke-dødelige tiltak er mer effektive enn lisensfelling for å hindre tap av beitedyr. Bernkonvensjonen har bedt norske myndigheter om å prioritere slike tiltak.

Konklusjon

Vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av ulv og strider mot nasjonal og internasjonal lov. Vedtaket strider også mot mål 4 i Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold, som krever at menneskelig induert utryddelse av truede arter stanses umiddelbart. NOAH ber om at klagen tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv i region 8 i perioden 01.12.2025–31.05.2026.

Ulv i hele Norge:

Brudd på norsk lovverk og internasjonale forpliktelser

Ulv i hele Norge mener vedtaket bryter med både nasjonale og internasjonale miljøforpliktelser, herunder:

1. Naturmangfoldloven §§ 8–12, hvor det stilles krav til kunnskapsgrunnlag, føre-varprinsippet og forvaltning som skal sikre levedyktige bestander. Felling av genetisk verdifulle ulver – som det er risiko for i dette området – kan bidra til å redusere den genetiske variasjonen og svekke artens evne til overlevelse.
2. Bernkonvensjonen, der ulven (*Canis lupus*) er listet som en strengt beskyttet art. Norge er forpliktet til å bevare slike arter og deres leveområder. Det åpnes bare for unntak når det er vitenskapelig godt begrunnet og ikke skader bestandens overlevelse.

Mangelfull faglig vurdering

Ulv i Hele Norge stiller spørsmål ved om det i denne saken foreligger et tilstrekkelig faglig og vitenskapelig grunnlag for lisensfelling. Det framgår ikke av vedtaket hvilke vurderinger som er gjort av genetisk verdi, bestandens status eller økologiske konsekvenser. Det nevnes kun kvote og periode. Slike vedtak må etter vår mening underbygges av grundige konsekvensutredninger og vurderinger i lys av føre-var-prinsippet.

Krav fra Ulv i hele Norge

ber om at:

- Vedtaket om lisensfelling av ulv i Sør-Varanger kommune stanses umiddelbart inntil grundigere vurderinger foreligger.
- Det dokumenteres hvorvidt ulvene som eventuelt kan bli felt, har genetisk verdi for bestanden.
- En uavhengig faglig gjennomgang av vedtaksgrunnlaget og prosessen i sak 41/25 gjennomføres. Fremtidige vedtak om lisensfelling må underlegges strengere krav til naturfaglig dokumentasjon, i tråd med Naturmangfoldloven, Bernkonvensjonen og forvaltningslovens krav.
- Ber om at klagen behandles i tråd med forvaltningslovens §§ 28 og 29, og at vi mottar skriftlig tilbakemelding innen lovpålagt frist.

Departementet viser ellers til klagen i de ulike forvaltningsregionene i sin helhet.

Rovviltnemndenes vurderinger

Region 1

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om lisensfelling av ulv i rovviltregion 1 for 2025 - 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Nemnda finn etter dette ikkje grunn til å oppheve vedtaka i sak 08/25 og 09/25, og vi meiner heller ikkje at vedtaket er ugyldig. Klagen blir med dette oversendt Klima- og miljødirektoratet for endeleg avgjerd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 2

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider [Vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i 2025/2026 i rovviltregion 2.](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen og at klageren har rettslig klageinteresse. Rovviltnemnda har med grunnlag i klagen fra Foreningen Våre Rovdyr og NOAH – for dyrs rettigheter vurdert vedtaket om kvote for lisensfelling av ulv i rovviltregion 2 i 2025/2026 på nytt. Vi kan ikke se at det har framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier at vedtaket skal endres. Vedtaket av 20. august 2025 i sak 7/2025 om kvote for lisensfelling av ulv opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd..»

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen og at klageren har rettslig klageinteresse. Rovviltnemnda har med grunnlag i klagen Aktivt Rovdyrvern vurdert vedtaket om kvote for lisensfelling av ulv i rovviltregion 2 i 2025/2026 på nytt. Vi kan ikke se at det har framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier at vedtaket skal endres. Vedtaket av 20. august 2025 i sak 7/2025 om kvote for lisensfelling av ulv opprettholdes, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 3

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote og område for lisensfelling av ulv i region 3/Oppland 2025-2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte gyldig vedtak, jf. Naturmangfoldloven § 8, jf. Også forvaltningsloven § 17. Rovviltnemnda kan før øvrig ikke se at det i klagen er kommet fram nye momenter som tilsier en omgjøring av rovviltnemndas vedtak av 21. august 2025 i sak 14/25.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 4 og 5

Rovviltnemndas vedtak av 23. august 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote og område for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen sesongen 2025-2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemndene i region 4 og 5 har vurdert vedtak 3/25 datert 21.08.2025 på nytt, men finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 6

Rovviltnemndas vedtak av 20. august 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i region 6 2025/2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at Aktivt Rovdyrvern, NOAH og Foreningen ulv i hele Norge har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Det er ikke fremkommet ny informasjon via klagen som tilsier at rovviltnemnda bør endre sitt vedtak i sak 33/25 kvote for lisensfelling av ulv 2024/2025. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 26. august 2025 i sak 33/25 om kvote for lisensfelling av ulv 2025/2026. Klagen oversendes dermed Klima og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 8

Rovviltnemndas vedtak er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for lisensfelling av ulv 1.12.2025–31.5.2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Kvoten for lisensfelling av ulv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften §§ 7 og 10 samt. §§ 1, 3 og 4.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for ulv i Norge og Skandinavia. Gjennomgangen viser blant annet at det vinteren 2024-2025 ble påvist 40 familiegrupper i Skandinavia, hvorav 3 helnorske og 3 i grenserevir. Etter deling av grenserevir med en faktor 0,5 gir dette totalt 4,5 familiegrupper med ungekull i den norske delen av bestanden. I tillegg kommer 30 revirmarkerende ulvepar i Skandinavia, hvorav to helnorske og 1 i grenserevir. Dette er samlet sett en nedgang på seks familiegrupper og to revirmarkerende par fra vinteren 2023-2024. Antall individer er i 2024-2025 beregnet til totalt

ca. 375 ulver i den sør-skandinaviske bestanden, noe som er en reduksjon på 65 dyr fra året før. Av disse ble 50-57 ulver totalt registrert i Norge, hvorav 40-47 med helnorsk tilhold og halvparten av 19 ulver som hadde tilhold i grenserevir.

I tallene referert over inngår alle registrerte ulver. I Norge ble et helnorsk ulvepar (Risberget-Ulvåa) og et ulvepar i grenserevir (Fjornshöjden) felt forrige vinter, i tillegg til en ulv felt utenfor ulvesona. Ingen av de registrerte familiegruppene i Norge og i grenserevir ble felt under lisensfelling forrige vinter, men for en av ynglingene i grenserevir (Gråberget) ble det ikke registrert noen lederhann i overvåkingsperioden, noe som reduserer muligheten for et nytt kull i Gråberget i år. I tillegg har Økokrim opplyst at de etterforsker illegal felling av ytterligere to ulver i Innlandet fylket i januar 2025, men nærmere informasjon om disse dyrene er per i dag ikke offentlig kjent.

Foreløpige data om ungekull er forenelige med at det våren 2025 er født ungekull i to helnorske revir (Setten og Disenå) og to grenserevir (Kymmen og Kynna). Det er så langt kun i grensereviret Kymmen at yngling er bekreftet, men dersom kull bekreftes og grensestatus er uendret også for de øvrige tre revirene vil dette utgjøre totalt 3 ungekull (to helnorske pluss halvparten av to grenserevir) i 2025-2026. Miljødirektoratet påpeker imidlertid at dataene per nå er svært usikre, og at endelige tall først vil foreligge i juni 2026. Det kan følgelig skje endringer både ved at revir som per nå vurderes forenelige med at det er født ungekull i 2025 ikke lar seg verifisere, eller at det kan bli oppdaget nye ungekull i løpet av vinteren i revir som det per nå ikke er gjort registreringer i.

Miljødirektoratet peker videre på utfordringer knyttet til både ulovlig jakt og innavl. Mange ulver forsvinner av ukjente årsaker, og eksempelvis ble det ikke funnet spor etter Rotnaflokken i 2024-2025, selv om flokken eksisterte i 2023-2024. Videre viser direktoratet til at Økokrim har opplyst at to dyr ble ulovlig felt i Eidskog kommune innenfor ulvesona i januar 2025. Direktoratet viser til at omfanget av voksne dyr som forsvinner mellom sesonger er betydelig, og at forvaltningen må være oppmerksom på at revir både kan og vil forsvinne mellom sesonger selv uten lisensfelling. Om den genetiske situasjonen viser direktoratet til felles retningslinjer med svenske myndigheter som sier at genetisk verdifulle individer (immigranter og deres avkom) så langt det er mulig skal unntas fra felling. Så langt er den skandinaviske ulvebestanden grunnlagt av kun 7 ulike immigranter, som har fått valper som igjen har fått valper. Miljødirektoratet setter som forutsetning for lisensfellingskvoter i alle regioner at forvaltningen må sørge for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Dette har svært stor betydning for bestandens langsiktige overlevelse, og uten innvandring må bestanden forvaltes på et vesentlig høyere bestandsnivå enn dagens samlede bestandsmål i Norge og Sverige for å sikre overlevelsen. Konkret anbefaler direktoratet at statsforvalterne bør ha myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår. Direktoratet påpeker også at det er særlig utfordrende med lisensfelling av ulv i region 8 sett opp mot ønsket om å få inn immigranter fra den finsk-russiske bestanden til vår bestand, men

vurderer at avveiningen rovviltnemnda har gjort i sitt vedtak er på linje med det rådet direktoratet ga om lisensfelling forrige vinter.

Til kvotens størrelse vurderer Miljødirektoratet det som sikkert at Stortingets bestandsmål vil kunne oppnås innenfor ulvesonen, uavhengig av hvor mange streifende eller nyetablerte ulver som felles utenfor ulvesonen. Det er reguleringene av bestanden innenfor ulvesonen som er avgjørende for om de to delmålene i bestandsmålet nås eller ikke. Direktoratet peker videre på at det for inneværende sesong er knyttet stor usikkerhet til om det vil bli registrert mange nok kull denne vinteren til å oppnå bestandsmålet sesongen 2025-2026, men anser mulighetene for at det er eller kan bli etablert nye revirmarkerende par som kan produsere valper kommende vår innenfor ulvesonen som gode og at muligheten for å kunne oppnå bestandsmålet sesongen 2026-2027 forblir på samme nivå uavhengig av om det skulle bli felt noen streifende individer langt utenfor ulvesonen. Miljødirektoratet har også redegjort for kvotene på totalt 48 ulver i Sverige, at målet for denne vinterens uttak er å redusere antallet ulver til 270, og at vedtakene ikke berører grenserevir som deles med Norge.

Miljødirektoratet vurderer at vedtakene om lisensfelling utenfor ulvesonen mest sannsynlighet ikke vil berøre noen av de 7 kjente ulverevirene (5 helnorske og 2 grenserevir) som var igjen etter lisensfelling innenfor ulvesona forrige vinter. Direktoratet gjør imidlertid oppmerksom på at det er gjort noen DNA-funn fra ledertispa i Julussareviret som viser arealbruk lenger nord enn tidligere registrert, og at muligheten for at ulv fra Julussareviret benytter areal utenfor ulvesona er noe større denne sesongen enn forrige sesong. Videre er lederhannen i reviret ikke identifisert etter 5. januar 2025, og det er kjent at eventuell utskifting av lederdyr kan gi endringer i arealbruk. Miljødirektoratet gjør ikke rettslige vurderinger av hjemmelsgrunnlaget, og viser til at Klima- og miljødepartementet er best til å vurdere rekkevidden av nml. § 18.1 c i en situasjon der de foreløpige dataene om bestandssituasjonen gir stor usikkerhet ved om bestandsmålet oppnås denne sesongen.

Videre vurderer direktoratet at felling i tråd med de vedtatte kvotene, under noen forutsetninger, ikke vil true den skandinaviske ulvebestandens overlevelse. Denne vurderingen bygger på en forutsetning om at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Dette har svært stor betydning for bestandens langsiktige overlevelse, og uten innvandring må bestanden forvaltes på et vesentlig høyere bestandsnivå enn dagens samlede bestandsmål i Norge og Sverige for å sikre overlevelsen.

Når det gjelder skader og skadehistorikk beskriver Miljødirektoratet at dette varierer mye mellom år og områder, og at det er vanskelig å forutse hvor ulveskader kan oppstå. I 2023 og 2024 ble det påvist henholdsvis 450 og 275 skader av ulv på sau, og per 30. oktober 110 skader i 2025. Antall sau erstattet som tapt til ulv er imidlertid høyere, og 1509 sau ble erstattet i 2024. Tallene for tamrein viser at det totalt er påvist 174 dyr tapt til ulv i Norge perioden 2015-2024, og per 30. oktober 10 skader i 2025..

Tilleggs vurdering fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratet ga en tilleggsvurdering 19. november 2025, med bakgrunn i nye opplysninger fra Statens naturoppsyn om to ulver observert like nord for ulvesona og spørsmål fra departementet om hvordan eventuell felling av disse påvirker bestandsmåloppnåelsen under forutsetning at dyrene er tilhørende Julussareviret. Direktoratet beskriver at virkningen av uttak av ett navngitt revir vanskelig kan gjøres med høy presisjon. Tallene er svært små, og tilfeldigheter vil kunne vippe antallet ynglinger den ene eller andre veien.

Direktoratet vurderer at et uttak av ett eller begge lederdyrene i Julussareviret med sikkerhet vil påvirke muligheten for å oppnå det nasjonale bestandsmålet for ulv ved neste reproduksjon (våren 2026) negativt, og at det vil virke inn på både målet om 4-6 ungekull totalt og målet om 3 helnorske ungekull. Ved et eventuelt uttak av Julussareviret denne sesongen, vil en være avhengig av nyetableringer som produserer ungekull til våren for å oppnå bestandsmålet. Miljødirektoratet anser muligheten for å oppnå bestandsmålet forutsatt at Julussareviret felles, for å være mindre enn femti prosent.

Når det gjelder arealbruken viser Miljødirektoratet til at informasjonen fra Statens naturoppsyn om at to ulver er blitt registrert sammen like nord for ulvesona, gjør det mer sannsynlig at ulveparet denne sesongen benytter areal også utenfor ulvesona. Det er mye usikkerhet knyttet til hvilke to ulver som er registrert, men gitt informasjonen som foreligger også fra DNA-funn ser direktoratet det som mest sannsynlig at det er Julussaparet som er blitt registrert utenfor ulvesona.

På denne bakgrunn endrer direktoratet sin vurdering om at ingen av de syv revirene fra forrige sesong vil bli berørt av lisensfelling utenfor ulvesona. Ulver som har en svært liten andel av sin aktivitet utenfor ulvesona, kan bli felt siden lisensfelling i disse områdene har vist seg å kunne være svært effektiv. Direktoratet endrer følgelig til at det kun er seks revir fra forrige sesong som ikke ser ut til å bli berørt av den forestående lisensfelling utenfor ulvesona.

Departementet viser ellers til de faglige tilrådingene i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønns-vurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik

at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. Det nasjonale bestandsmålet for ulv er lagt til deler av forvaltningsregionene 4 og 5, jf. rovviltforskriften § 4. For de øvrige regionene er det ikke fastsatt mål om ynglinger av ulv.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis lisensfellingskvoter for ulv utenfor ulvesona som vedtatt av rovviltnemndene i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8 for å begrense veksten og/eller utbredelsen av ulvebestanden, jf. rovviltforskriften § 10. Lisensfelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein eller for å ivareta offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav g og nml. § 18 første ledd bokstav b og c. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Skadeomfang og fremtidig skadepotensial, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av ulv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Det framgår av Miljødirektoratets tilråding at ulveskader varierer mye, både mellom år og mellom områder, og er vanskelig å forutse. Det blir årlig påvist ulveskader på beitedyr, og per 30. oktober er det ifølge direktoratets tilråding påvist 110 sau/lam og 10 tamrein tapt til ulv i 2025. De to siste årene har det blitt erstattet henholdsvis 1943 og 1509 sau/lam tapt til ulv i hele landet, og 183 og 250 tamrein. Skader på beitedyr er erfaringsmessig forårsaket i stor grad av enslige, oftest unge, streifende ulver utenfor ulvesonen. Streifulv har stor vandringskapasitet og uforutsigbar områdebruk, og kan i prinsippet dukke opp hvor som helst i landet. Departementet legger til grunn at det kan oppstå skader på beitedyr av et visst omfang dersom streifulver kommer inn i områder utenfor ulvesonen. Departementet viser til at det skal være en lav terskel for felling av ulv som utgjør et skadepotensial utenfor ulvesonen, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. På denne bakgrunn finner departementet at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt for felling av ulv i alle områder utenfor ulvesonen.

Når det gjelder reviretablerte ulver har disse en forutsigbar og avgrenset områdebruk, og i ulverevir i områder uten beitedyr på utmarksbeite vil det følgelig være lavt skadepotensial. I de delene av regionene hvor det er beitedyr på utmarksbeite, vil det imidlertid kunne oppstå skadesituasjoner dersom det etablerer seg ulverevir. I tråd med prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, skal det være en lav terskel for felling av ulv utenfor ulvesonen. På denne bakgrunn anser departementet at det er grunnlag også for felling av eventuelle reviretablerte ulver etter nml. § 18 første ledd bokstav b i beiteprioriterte områder utenfor ulvesonen i de aktuelle regionene. Unntaket er den del av region 5 som ligger nord for ulvesonen og øst for Glomma i Stor-Elvdal, Rendalen og Engerdal kommuner og utenfor beiteområdene til Sølendalen hamnelag og Elgå reinbeitedistrikt. I likhet med rovviltneemndene i region 4 og 5 vurderer departementet at det ikke er grunnlag for felling av reviretablerte ulver etter nml. § 18 første ledd bokstav b i denne delen av region 5. I dette området er det ikke tamrein, det slippes i liten grad sau på utmarksbeite, samt at skadeomfanget og skadepotensialet for storfe på beite er lavt. Lisensfelling i dette området er derfor nærmere vurdert etter nml. § 18 første ledd bokstav c.

Offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. nml. § 18 første ledd bokstav c

Tidligere erfaring viser at etableringer av ulverevir i den del av region 5 som ligger nord for ulvesonen og øst for Glomma i Stor-Elvdal, Rendalen og Engerdal kommuner og utenfor beiteområdene til Sølendalen hamnelag og Elgå reinbeitedistrikt, kan benytte areal både innenfor og utenfor ulvesonen. Foreløpige data viser tilstedeværelse av et ulvepar sør i dette området. Miljødirektoratet påpeker at det på ettersommeren er gjort noen DNA-funn fra ledertispa i Julussareviret som viser arealbruk lenger nord enn tidligere, noe som øker muligheten for at ulv fra Julussareviret denne vinteren kan benytte også noe areal nord for ulvesona. I tillegg har Statens naturoppsyn nylig orientert om at det er registrert to ulver like nord for grensen til ulvesona den 16. oktober 2025. Identiteten til disse to ulvene er ukjent grunnet mangel på DNA-funn, men Miljødirektoratet vurderer det som mest sannsynlig at det er Julussaparet som er blitt registrert utenfor ulvesona.

Departementet anser at det er alternativet om uttak for å ivareta "andre offentlige interesser av vesentlig betydning" som er relevant i slike tilfeller, og vurderer derfor om det er grunnlag for lisensfelling av reviretablerte ulver i dette området etter nml. § 18 første ledd bokstav c.

I HR-2021-662-A uttaler Høyesterett blant annet at nml. § 18 første ledd bokstav c åpner for å trekke inn et bredt spekter av offentlige interesser. For at felling skal kunne besluttet, må disse interessene samlet sett gjøre seg gjeldende i så vesentlig grad at de veier tyngre enn de vernehensyn som også gjør seg gjeldende, jf. avsnitt 101. Høyesterett understreket at vurderingen må gjøres konkret, men at det Stortinget omtalte som distriktpolitiske hensyn i Innst. 257 L (2016-2017) Endringer i naturmangfoldloven (felling av ulv m.m.) vil ha vesentlig vekt.

Etter nml. § 18 andre ledd andre punktum, skal det ved vurdering av uttak av rovvilt etter nml. § 18 første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd. Departementet viser til at det i Norge ble registrert 4,5 ungekull (hvorav 3 helnorske)

inkludert halvparten av grenserevir i registreringssesongen 2024-2025. Bestandsmålet var dermed oppnådd ved siste statusrapportering fra Rovdata. Videre er den foreløpige kunnskapen om bestandssituasjonen denne vinteren forenlig med at det er født 2 helnorske ungekull og 2 i grenserevir, noe som gir 3 ungekull totalt. Foreløpige tall viser følgelig en bestand mindre enn både bestandsmålet på 4-6 ungekull, og kravet om 3 helnorske ungekull, og Miljødirektoratet vurderer at det er stor usikkerhet om bestandsmålet oppnås denne sesongen. Av tilleggsvurderingen fra Miljødirektoratet fremgår det videre at man ved et eventuelt uttak av Julussareviret denne sesongen vil være avhengig av nyetableringer som produserer ungekull kommende vår for å oppnå bestandsmålet. Forutsatt at Julussareviret felles anser direktoratet muligheten for å oppnå bestandsmålet for å være mindre enn 50 prosent. Departementet legger til grunn at hensynet til å forvalte ulvebestanden i tråd med bestandsmålet i nåværende bestandssituasjon taler imot å inkludere reviretablerte ulver i lisensfellingskvoten utenfor ulvesonen. Departementet viser samtidig til at kunnskapen om bestandssituasjonen denne vinteren er foreløpig, og at det først er når vinterens registreringer er ferdigstilt, at man med sikkerhet vet hvordan bestanden er i forhold til bestandsmålet. Den samlede kvoten er som nevnt høy. Departementet har som nevnt likevel vurdert at det er lite sannsynlig at hele kvoten vil bli tatt ut. Utover vinteren vil bestandstallene for ulv gradvis bli sikrere og det vil foreligge ytterligere informasjon om det faktiske omfanget av uttak ved lisensfelling. Departementet vil med utgangspunkt i dette fortløpende vurdere eventuelle behov for tiltak for å bidra til å nå bestandsmålet.

I Innst. 257 L (2016-2017) uttalte komitéflertallet at "dersom ulvebestanden virker negativt på den distriktpolitiske målsettingen om å opprettholde en spredt bosetting i Norge, kan det gi hjemmel for uttak". Flertallet peker på at en sammensatt vurdering av ulike faktorer må avgjøre om dette vilkåret er oppfylt, og at negativ påvirkning på blant annet "beitenæring, annen næringsvirksomhet, jakt, lokalbefolkningens trygghet og psykososiale forhold av generell karakter", må anses som faktorer som kan oppfylle vilkåret om distriktpolitiske hensyn. I HR-2021-662-A uttalte Høyesterett om komitéflertallets uttalelser i Innst. 257 L (2016-2017) at:

"Samlet sett må stortingsflertallet forstås slik at det i utgangspunktet er en presumsjon for at ulv som oppholder seg utenfor ulvesonen, kan felles etter § 18 første ledd bokstav c dersom det nasjonale bestandsmålet er oppfylt. Men flertallet understreket at vurderingene må gjøres konkret i det enkelte vedtak."

I saksframlegget til rovviltnemndenes vedtak, har sekretariatet vurdert flere momenter, slik som hensyn til bestandsmålet, beitenæring, jakt og psykososiale forhold, samt forutsigbarhet og tillitt knyttet til prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Basert på opplysningene som forelå på det tidspunkt vurderte sekretariatet det som sannsynlig at ulvebestanden vil være over bestandsmålet kommende år, og at dette tilsa at terskelen for felling utenfor ulvesona senkes. Sekretariatet mener hensyn til beitenæring, frykt og psykososiale forhold kun kan tillegges mindre eller begrenset vekt i den samlede vurderingen av offentlige interesser av vesentlig betydning. Når det gjelder hensyn til jaktutøvelse og inntekter fra jakt

er dette et moment sekretariatet vurderer kan tillegges vekt i en samlet vurdering. Sekretariatet peker videre på at forutsigbarhet er et sentralt hensyn bak prinsippet om differensiert forvaltning, noe som også bidrar til å øke tilliten til rovviltforvaltningen og konfliktdemping. Når bestandsmålet for ulv er nådd innenfor ulvesona er det sekretariatets vurdering at de offentlige hensynene som taler for felling av eventuelle reviretablerte ulver i det aktuelle området utenfor ulvesona tyngre enn vernehensynene som taler mot felling. Departementet mener hensynene sekretariatet trekker frem, som inngår i en vurdering av distriktspolitiske hensyn, er relevante hensyn i vurderingen.

I HR-2021-662-A la Høyesterett til grunn at hensynet til å sikre forutsigbarhet og konfliktdemping i forvaltningen, og å øke tilliten til rovviltforvaltningen, var hensyn som kunne tillegges atskillig vekt i vurderingen etter nml. § 18 første ledd bokstav c. Høyesterett uttalte at:

"I et demokratisk samfunn som vårt vil en grunnleggende folkelig tillit til myndighetens forvaltning av rovdyr – også blant dem som lever nærmest rovdylene – ha betydning for mulighetene til på lengre sikt å nå sentrale vernehensyn i rovdyrpolitikken. Det må kunne legges til grunn at forutsigbarhet i forvaltningen og andre konfliktdempende tiltak vil bidra til å styrke denne tilliten. Både for livsutfoldelse og investeringer vil det kunne ha betydning at de som bor og arbeider utenfor ulvesonen, kan regne med at ulv ikke på varig basis tar opphold der."

Departementet viser til at prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er et grunnleggende element i forvaltningen av rovvilt, og et hovedvirkemiddel for å oppnå den todelte målsettingen om å ha både bestander av store rovdyr i Norge og ivareta hensynet til beitenæringen. Det følger av prinsippet at bestandsmålet for ulv primært skal oppnås innenfor ulvesonen, og at det er ønskelig å begrense utbredelsen av ulv utenfor dette området. Departementet mener at hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning taler for felling av eventuelle reviretablerte ulver utenfor ulvesonen. Med tanke på hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning viser departementet også til Stortingets vedtak og uttalelser ved behandlingen av representantforslag 64 S (2020-2021), der det både ble fattet vedtak om at det kun er Stortinget som har myndighet til å fatte vedtak om endringer i den nasjonalt fastsatte ulvesonen, og vedtak om å stoppe enhver utvidelse av ulvesonen, herunder midlertidig utvidelse eller buffersoner. Dette taler etter departementets vurdering for å åpne for lisensfelling også av reviretablerte ulver i lisensfellingskvoten utenfor ulvesonen.

Etter departementets vurdering er det viktig at forvaltningen av ulv videre bidrar til å holde konfliktnivået på et så lavt nivå som mulig. Dette er krevende da dette er et polarisert politikkområde med klare interessenetninger, noe som betyr at et hvert vedtak uansett utfall vil kunne være konfliktdrivende for noen og konfliktdempende for andre. En tydelig og forutsigbar soneforvaltning, der bestandsmålet for ulv på best mulig måte oppnås innenfor ulvesonen, er den balansen Stortinget har vedtatt og vurdert som mest konfliktdempende.

Etter departementets vurdering må disse føringene legges til grunn, og forvaltningen innrettes på en mest mulig forutsigbar måte innenfor disse rammer.

Etter en samlet vurdering, med særlig vekt på hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning jf. prinsippet om en differensiert forvaltning, og betydningen dette har for å dempe konflikt knyttet til forvaltning av ulv og sikre tillit til forvaltningen, finner departementet at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som tilsier felling av revirhevdende ulver i det aktuelle området rett nord for ulvesona, jf. nml. § 18 første ledd bokstav c. Det vises blant annet til at det ikke dreier seg om genetisk verdifull ulv. Departementet finner at disse hensyn veier tyngre enn hensynet til usikkerheten om oppnåelse av bestandsmålet for ulv.

Lisensfellingsperiodens varighet

Lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen er satt til 1. desember - 31. mai, jf. rovviltforskriften § 10 femte ledd bokstav e. Til sammenligning er lisensfellingsperioden innenfor ulvesonen betydelig kortere og satt til 1. januar - 15. februar. Årsaken til avgrensingen innenfor ulvesonen er at det vil være parring, yngling og årsvalper som kan bli berørt av lisensfelling. At lisensfelling ikke starter før 1. januar, har sammenheng med at man må sikre at årsvalpene er store nok til å kunne overleve på egen hånd dersom foreldredyr blir skutt. At lisensfelling avsluttes 15. februar, har sammenheng med at perioden for parring i etablerte ulvepar da starter, og dersom hannen blir skutt og ei drektig tise blir værende igjen alene, vil tisa få utfordringer med å forsørge seg selv og valpene.

Utenfor ulvesonen er lisensfelling i hovedsak rettet mot enslige ulver. De samme biologiske forhold som ved lisensfelling innenfor ulvesona gjør seg derfor i liten grad gjeldende, og lisensfellingsperioden har derfor lenger varighet utenfor ulvesona. I tilfeller der det skjer pardannelser og eventuell reproduksjon vil imidlertid de samme biologiske forhold gjøre seg gjeldende også utenfor ulvesonen. Av kommentarene til rovviltforskriften § 10 framgår blant annet følgende om slike forhold:

"Der en lisensfelling utenfor ulvesonen kan berøre årsvalper bør ikke lisensfelling starte før 1. januar. Videre bør lisensfelling utenfor ulvesonen som kan berøre kjente, nye pardannelser avsluttes 15. februar."

Når overvåkningsdata underveis i lisensfellingsperioden sannsynliggjør at det er etablerte ulvepar i områder utenfor ulvesonen, vurderer departementet det slik at biologiske og dyreetiske hensyn medfører at det er nødvendig å vurdere innskrenking av lisensfellingsperiodens varighet i aktuelle områder dersom slike dyr ikke blir felt innen 15. februar. For eventuelle familiegrupper av ulv, vil dette gjelde også i perioden fram til 1. januar.

Ettersom lisensfellingskvoten omfatter eventuelle reviretableringer eller endret områdebruk som først blir registrert etter departementets vedtak, stilles det følgende vilkår for å ivareta de biologiske og dyreetiske hensynene:

- Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet vurderer Statsforvalteren behovet for å stanse lisensfelling i det aktuelle område etter 15. februar.
- Dersom det blir påvist revir med årsvalper innenfor fellingsområdet, vurderer Statsforvalteren behovet for å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar.

Disse vilkårene er innholdsmessig i samsvar med de vilkårene nemndene i region 4 og 5 selv har satt i sitt vedtak.

Departementet legger ikke med dette opp til en fast etablering av ulv i områder utenfor ulvesonen. Det er likevel en forutsetning for å ha en lang lisensfellingsperiode utenfor ulvesonen at det tas nødvendige hensyn til ulvens biologi i tilfeller der det påvises revirmarkerende par eller familiegupper. Departementet vil i denne sammenheng understreke at tidligere års erfaringer har vist at lisensfelling av revirhevdende ulver er svært effektivt under gode snøforhold. De nødvendige forbehold om avgrensning av lisensfellingsperioden forventes derfor ikke å ha noen praktisk betydning ved eventuelle reviretableringer utenfor ulvesonen. Departementet viser i denne sammenheng også til at det kan vurderes uttak gjennom oppdrag til Statens naturoppsyn dersom det skulle skje at etablerte ulverevir utenfor ulvesona ikke blir felt under lisensfelling.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Ulven er kategorisert som kritisk truet (CR) i norsk rødliste for arter 2021 og sterkt truet i svensk rødliste for arter (2020). Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. For ulv er det kjent at det forekommer tilfeller av ulovlig jakt, noe som gir noe økt usikkerhet som tilsier at det bør legges inn en viss sikkerhetsmargin med tanke på bestandsutviklingen det enkelte år. Øvrig avgang skjer i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, og miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på ulvebestanden. At bestanden årlig kartlegges svært detaljert ved snøsporing og DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Som følge av at den skandinaviske ulvebestanden er basert på et fåtall ulver (per i dag totalt 7 immigranter) er den genetiske situasjonen med høy grad av innavl alvorlig. Miljødirektoratet understreker dette og at det er en forutsetning for bestandens overlevelse at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden

klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Eventuelle utilsiktede felling av genetisk verdifulle individer på vandring er et betydelig risikomoment, og direktoratet vurderer at GPS-sender på slike individer er et tiltak som har vist seg å kunne fungere i praksis. Departementet deler denne vurderingen og er enig med direktoratet at det er nødvendig å sette vilkår om at statsforvalterne i alle regioner har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår. I slike tilfeller bør statsforvalteren ha nær kontakt med Miljødirektoratet for blant annet vurdering av mulighetene for bruk av GPS-sender og eventuell flytting av ulv.

Når det gjelder kvoten i Sør-Varanger kommune i region 8 beskriver Miljødirektoratet denne som særlig utfordrende sett opp mot ønsket om å få inn immigranter fra den finsk-russiske bestanden til Sør-Skandinavia. Det må legges til grunn at kvoten i praksis retter seg mot ulv som med stor sannsynlighet kommer fra den finsk-russiske bestanden, noe som må avveies opp mot behovet for å redusere skadepotensialet på tamrein. Det har de siste to årene vært registrert flere individer i Sør-Varanger kommune, det er registrert skader på tamrein og lisensfelling kan være et aktuelt virkemiddel for å forsøke å redusere tap og skadepotensial. Individene som har blitt registrert i Sør-Varanger har tilhold vesentlig nærmere den finsk-russiske bestanden enn den skandinaviske bestanden, og det er andre individer i den finsk-russiske bestanden som har vesentlig kortere vandringsvei til Sør-Skandinavia. Ulv fra den finsk-russiske bestanden har begrenset verdi for den skandinaviske bestanden så lenge de oppholder seg så langt nord, og det har frem til nå blitt vurdert som lite aktuelt å vurdere flytting av individer fra området og sørover til ulvesona. Departementet mener likevel at statsforvalteren også i dette området skal ha myndighet til å kunne stoppe lisensfelling og ha nær kontakt med Miljødirektoratet, slik at mulighetene for bruk av GPS-sender og eventuell flytting av ulv også kan vurderes for genetisk verdifulle individer i dette området.

Under forutsetning at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden, vurderer Miljødirektoratet at de vedtatte kvotene ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet legger disse vurderingene til grunn, og med vilkåret om at statsforvalterne i alle regioner har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om genetisk verdifulle individer på vandring, finner vi at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvotene utenfor ulvesona som er vedtatt av rovviltnevnene i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Det er usikkerhet om bestandsmålet kan oppnås inneværende sesong, men direktoratet anser mulighetene for å kunne oppnå bestandsmålet neste sesong (2026-2027) forblir på samme nivå uavhengig av om det skulle bli felt noen streifende ulver langt utenfor ulvesonen. Departementet viser her også til direktoratets tilleggsvurdering etter observasjonen av et ulvepar nord for ulvesona som vurderes mest sannsynlig å kunne knyttes til Julussareviret. Miljødirektoratet har vurdert at felling av ulvene i Julussareviret vil bringe sannsynligheten for å oppnå bestandsmålet kommende vår til under femti prosent.

Departementet legger disse vurderingene til grunn, og anser det usikkert om bestandsmålet for ulv vil bli oppnådd inneværende sesong og etter neste yngling våren 2026.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring og andre interesser skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. Stortinget har avgrenset en ulvesone som er prioritert område for denne arten.

Klima- og miljødepartementet viser til vurderingene over knyttet til skadepotensialet utenfor ulvesona samt hensynet til en tydelig og forutsigbar soneforvaltning jf. prinsippet om en differensiert forvaltning. Ut fra føringene i rovviltpolitikken finner departementet at det for å nå formål om å avverge skade og føre en tydelig soneforvaltning, ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for lisensfelling av ulv utenfor ulvesona i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Øvrige anførsler

Om kvotens størrelse

Det anføres blant klagerne at den samlede kvoten for lisensfelling av ulv er altfor stor. Departementet er enig i at kvoten er høy. Kvotene gjenspeiler ikke faktisk forekomst av ulv utenfor ulvesona, og departementet anser det som svært lite sannsynlig at hele kvoten vil bli fylt i alle regioner. Departementet legger imidlertid til grunn at nemndene i sine kvotevedtak ønsker å ta høyde for mulig innvandring av streifullver, og at det er vanskelig å forutse i hvilke områder og i hvilket omfang dette kan skje. Departementet legger i denne vurderingen også særlig vekt på at Miljødirektoratet mener kvotestørrelsen ikke vil true ulvebestandens overlevelse eller være til hinder for oppnåelse av bestandsmålet.

Nemndenes myndighet

Blant klagerne er det stilt spørsmål ved rovviltnemndenes myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling. Departementet viser her til at det er en etablert praksis for at myndigheten er lagt til de regionale rovviltnemndene når bestandsmål er oppnådd. Dette tydeliggjøres også av kommentarene til §§ 3 og 7 i rovviltforskriften, der det blant annet står:

«Når bestandsmålet for ulv er nådd, dvs. når det foreligger minst 4 ynglinger av ulv, der ynglinger i grenserevir teller med en faktor på 0,5, og revirene for minst 3 av disse i sin helhet ligger i Norge, har rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling eller lisensfelling av ulv, jf. forskriften § 7, § 8 og § 10.»

"I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt."

Siste endelige statusrapportering om den skandinaviske ulvebestanden fra Rovdata 2. juni 2024 viser at bestandsmålet for ulv ble oppnådd, og departementet anser på den bakgrunn at rovviltmyndighetene har myndighet til å vedta kvoter for lisensfelling av ulv.

Føre-var-prinsippet og ulv som kritisk truet art

Det anføres blant klagerne at ulv er en kritisk truet art, og at føre-var-prinsippet ikke er tilstrekkelig hensyntatt i vurdering av ulvebestandens overlevelse. Departementet viser i denne forbindelse til Miljødirektoratets vurderinger om at vedtakene ikke vil true ulvebestandens overlevelse, under visse forutsetninger som beskrevet nærmere over. Til ulvens status på Norsk rødliste for arter vil departementet vise til at dette er en direkte konsekvens av det nasjonale bestandsmålet Stortinget har vedtatt og føringene i rovviltpolitikken om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig.

Om Grunnloven § 112

Det anføres blant klagerne at nemndenes vedtak er i strid med Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

På denne bakgrunn kan departementet ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

Det er blant klagerne anført at vedtaket strider mot mål 4 i Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, har regjeringen lagt frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Departementet viser videre til at vedtak om lisensfelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Ulvens økologiske rolle

Det anføres blant klagerne at lisensfelling kan medføre økologisk ubalanse, og at nemndene ikke har vurdert økologiske konsekvenser. Ulven har, som andre arter, både direkte og indirekte påvirkning på en rekke ting i økosystemene. Økosystemene er kompliserte systemer, og store rovdyrarter kan eksempelvis påvirke hverandre, byttedyr og mindre rovdyr, noe som igjen kan påvirke mindre byttedyr, vegetasjon, insekter osv. gjennom såkalte trofiske kaskadeeffekter. Den store graden av menneskelig aktivitet og påvirkning innebærer at ulven per i dag ikke har mulighet til å fylle hele sin økologiske rolle i stor skala, så lenge bestanden ikke tillates å øke. Departementet viser her også til beskrivelser i Meld.

St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*, og at ulvens økologiske betydning og funksjon var del av vurderingsgrunnlaget da Stortinget vedtok gjeldende ulvepolitikk.

Åpen sak i Bernkonvensjonen

Det anføres blant klagerne at lisensfelling er i strid med Bernkonvensjonen, og vises også til at det er åpnet sak mot Norge og forvaltningen av ulv. Klima- og miljødepartementet ser alvorlig på at det i Bernkonvensjonen er åpnet sak mot norsk ulveforvaltning. Samtidig er det fra norsk side ment at forvaltningen er i tråd med forpliktelsene etter konvensjonen. Dette blant annet med bakgrunn i at Høyesterett ved to anledninger de senere år har kommet til at vedtak om lisensfelling både utenfor og innenfor ulvesona har vært i samsvar med forpliktelser etter Bernkonvensjonen.

Samlet vurdering

Departementet vurderer at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak om kvoter for lisensfelling utenfor ulvesona ikke vil true bestandens overlevelse. En særlig viktig forutsetning er å unngå utilsiktet felling av genetisk verdifulle ulver, og departementet setter derfor vilkår i alle regioner som reduserer mulighetene for felling av genetisk verdifulle individer. Videre har departementet kommet til at det er et skadepotensial eller offentlige interesser av vesentlig betydning i denne saken som oppfyller vilkårene i nml. § 18 første ledd bokstav b og c. Av hensyn til formål om å avverge skade og føre en tydelig soneforvaltning, ut fra føringene i rovviltpolitikken, er det heller ikke funnet annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for lisensfelling av ulv utenfor ulvesona i region 1, 2, 3, 4-5, 6 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndenes vedtak i alle regioner for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i perioden 1. desember 2025 – 31. mai 2026. Den samlede kvoten er høy. Departementet vurderer likevel at det er lite sannsynlig at hele kvoten blir tatt ut. Utover vinteren vil bestandstallene for ulv gradvis bli sikrere og det vil foreligge ytterligere informasjon om det faktiske omfanget av uttak ved lisensfelling. Departementet vil med utgangspunkt i dette fortløpende vurdere eventuelle behov for tiltak for å bidra til å nå bestandsmålet. Det betyr samtidig at det ikke vil bli satt inn ekstra ressurser for å ta ut resterende kvote i regi av Statens naturoppsyn dersom kvotene ikke blir fylt.

Departementet har lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv på beitedyr utenfor ulvesona i de aktuelle regionene. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Unntaket er eventuelle revirhevdende ulver i et område nord for ulvesonen i region 5 der departementet finner at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet finner også at den vedtatte kvoten under visse forutsetninger ikke truer bestandens overlevelse, og at det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Av hensyn til bestandens overlevelse og den genetisk alvorlige situasjonen i ulvebestanden, samt dyrevelferd knyttet til fellingsperiodens lengde ved lisensfelling rettet mot eventuelle revirhevdende ulver, setter departementet følgende vilkår gjeldende for alle lisensfellingsområder utenfor ulvesona:

- I alle regioner gjelder at statsforvalterne har myndighet til å kunne stoppe lisensfelling ved mistanke om at genetisk verdifulle dyr er på vandring i områdene der lisensfelling pågår.
- Dersom det blir påvist pardannelser innenfor fellingsområdet vurderer Statsforvalteren behovet for å stanse lisensfelling i det aktuelle området etter 15. februar.
- Dersom det blir påvist revir med årsvalper innenfor fellingsområdet, vurderer Statsforvalteren behovet for å utsette oppstart av lisensfelling i det aktuelle området til 1. januar.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Lene Lyngby (e.f.)
ekspedisjonssjef

Torbjørn Lange
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Rogaland

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern	Postboks 23	1641	RÅDE
Foreningen Våre	Postboks 195	2151	ÅRNES
Rovdyr			
Naturvernforbundet	Mariboegate 8	0183	OSLO
NOAH - for dyrs			
rettigheter			
Rovviltets Røst	Postboks 1410	2406	ELVERUM
Norge			
Ulv i hele Norge			

Fra: Hjorth Joakim[Joakim.Hjorth@kld.dep.no]
Sendt: 09.01.2026 17:28:54
Til: Postmottak SFIN;Postmottak SFVL;Postmottak SFOS;Postmottak SFTL;Postmottak SFNO;Postmottak SFTF[sfinpost@statsforvalteren.no;sflpost@statsforvalteren.no;sfospost@statsforvalteren.no;sftlpost@statsforvalteren.no;sfnopost@statsforvalteren.no;sftfpost@statsforvalteren.no]
Kopi: Mjelstad, Hermund[hermund.mjelstad@statsforvalteren.no];Bakken, Sigurd[sigurd.bakken@statsforvalteren.no];Hillmann, Christian[christian.hillmann@statsforvalteren.no];Ruud, Therese[therese.ruud@statsforvalteren.no];Blæsterdalen, Aina Katrine[aina.katrine.blasterdalen@statsforvalteren.no];Stamnes, Inga[inga.stamnes@statsforvalteren.no];Arnesen, Charlotte Holmstad[charlotte.arnesen@statsforvalteren.no];Røsæg, Andreas Vikan[andreas.rosag@statsforvalteren.no];Lange Torbjørn[Torbjorn.Lange@kld.dep.no];
Tittel: Angående rovviltneemndenes årsrapport for 2025

Sekretariatet til rovviltneemndene,

Vi viser til Klima- og miljødepartementets brev av 3. juni 2024 *Oppdatering av styringsdialogen med rovviltneemndene*. Vi ønsker at dere videreformidler til neemndene at de samme føringene gjelder for i år.

Årsrapporten skal inneholde rapportering på de 13 punktene som fremkommer i nevnte brev, og skal leveres til departementet innen 31. januar 2026. Departementet vil snart komme tilbake med invitasjon til styringsmøte med hver enkelt neemnd hvor vi sammen gjennomgår årsrapporten.

Mvh
Joakim Hjorth



Klima- og miljødepartementet

Joakim Hjorth

førstekonsulent

Naturforvaltningsavdelingen

Telefon: +47 22 24 60 71

Kontor: Kongens gate 20

Regjeringen.no/kld

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «Poststed»

«Kontakt»

Trondheim, 12.01.20266

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/14274

Saksbehandler:
Siri Hånes Langen

Beslutning om skadefelling av jerv i Narvik kommune – rovviltregion 7

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter å skadefelle inntil 1 jerv i deler av Narvik kommune i rovviltregion 7.

Vi stiller følgende vilkår til fellingen:

1. Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for å gjennomføre fellingsforsøket i tråd med instruksen for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
2. SNO skal primært gjennomføre fellingsforsøkene i områder med konsentrerte rovviltskader på sau og/eller tamrein. Totalt kan de felle én jerv i avgrensede områder i Narvik kommune (se under).
3. Beslutningen gjelder i tidsrommet 12. januar – 15. februar 2026.
4. Miljødirektoratet kan trekke tillatelsen tilbake.

Beslutningen er tatt etter naturmangfoldlovens § 18 tredje ledd og første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser til vedlegget "Faglig grunnlag for felling av jerv januar 2026".

Bakgrunn for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for en fellingstillatelse er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

- Påviste valpekull i 2025: 21
- Påviste valpekull i perioden 2023-2025: 11, 11, 21
- Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 12,3

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte i 2024 erstatninger for 295 sau og 2146 lam som tap til fredet rovvilt, hvorav 63 sauer og 589 lam som tapt til jerv (26,7 %). I 2025 ble 16 sauer og lam påvist (dokumentert og antatt) drept av jerv i region 7.

Statsforvalteren i Nordland utbetalte også erstatning for 3363 tamrein som tap til rovvilt i reindriftsåret 2023/2024, hvorav 1201 av disse erstattet som tap til jerv (35,7 %). I 2025 har 48 rein blitt påvist drept av jerv i region 7.

Miljødirektoratets vurderinger

De er i de siste tre årene 2023, 2024 og 2025 registrert 64, 61 og 51 valpekull av jerv i Norge. I samme periode er det tatt ut 9, 9 og 11 valpekull i ekstraordinære uttak, i tillegg til uttak av enkelt dyr.

Det ble påvist 21 ynglinger av jerv i region 7 i 2025, og det ble gjennomført ekstraordinært uttak av fire av disse ynglingene. Fem av ynglingene i region 7 ble registrert i Narvik kommune, hvorav fire i forvaltningsområdet for jerv. Direktoratet ga beslutning om uttak på den ynglelokaliteten som var utenfor forvaltningsområdet 9. mai 2025. Denne beslutningen lot seg ikke effektuere, noe som medførte at endelig status for Narvik kommune ble fem påviste ynglinger for 2025.

Vi viser til anbefaling om ekstraordinære uttak av jerv fra Rovviltnemnda i region 7 datert 29. oktober 2025. Nemnda anbefaler uttak i viktige beiteområder for sau og rein i Narvik kommune, og viser til at det har vært betydelige tap av sau og rein de siste årene. De viser også til at Skjølmen og Frostisen reinbeitedistrikt er blant distriktene der det prosentmessig av totalt antall

rein i flokken, ble erstattet flest rein til jerv siste reindriftsår. Videre anbefaler de ekstraordinært uttak i viktige beiteområder for sau og rein vest for E6 i Hamarøy kommune.

Vi viser også til brev fra Klima og miljødepartementet 30. april 2024 om tiltak for å redusere tap av tamrein under kalvingsperioden, hvor det framgår:

Der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene der lisensfellingskvote er gitt. Uttak i eller i tilknytning til kalvingsområder for tamrein skal prioriteres. Miljødirektoratet skal gi dette svært høy prioritet.

Med bakgrunn i dette gir vi denne beslutningen om uttak av én jerv i deler av Narvik kommune. Figur 1 viser fellingsområde med prioritet 1. Statens naturoppsyn skal primært utføre oppdraget i beiteprioritert område, men kan felle i forvaltningsområdet inntil avgrensningen som vises i figur 1 dersom sporingen starter i beiteprioritert område.

Fellingsområde med prioritet 1 inkluderer også noe av forvaltningsområdet for jerv, da flere av ynglingene er påvist i grensetraktene mellom beiteprioritert- og forvaltningsområde. Vi legger til grunn at det er stor sannsynlighet for spredning videre vestover inn i beiteprioritert område dersom antallet jerv i fjellområdene ved forvaltningsgrensa opprettholdes.



Figur 1. Fellingsområde med prioritet 1 i beiteprioritert område, hvor det kan felles jerv inntil avgrensning vist i kartet med rød strek, dersom sporingen starter i beiteprioritert område. Fellingsområdet er i Frostisen reinbeitedistrikt. Blåskravert område angir forvaltningsområde for jerv. Grønnskaverte områder angir kalvingsområde for rein slik det er oppgitt i kilden.no.

Fellingsområde med prioritet 2 er i beiteprioritet område i Skjolmen reinbeitedistrikt, og er avgrenset til å gjelde beiteprioritert område (figur 2).



Figur 2. Viser fellingsområde med prioritet 2, i Skjolmen reinbeitedistrikt. Fellingsområdet er i beiteprioritert område. Blåskravert område angir forvaltningsområde for jerv. Grønnskaverte områder angir kalvingsområde for rein slik det er oppgitt i kilden.no.

Rovviltnemnda i region 7 vedtok en lisensfellingskvote på 15 jerver i regionen, hvorav inntil 7 tisper. I tillegg vedtok nemnda at Statsforvalteren i Nordland skal tildele tre ekstra dyr dersom totalkvoten blir fylt uten at hunndyrkvoten blir fylt. Etter at nemnda vedtok kvoten, har 10 dyr blitt belastet kvoten på grunn av ekstraordinære uttak våren 2025. I klageavgjørelsen fra Klima- og miljødepartementet ble totalkvoten økt til 20 dyr, hvorav inntil 8 tisper.

Ved jaktstart var tilgjengelig kvote 10 individer, hvorav inntil 5 tisper. Så langt er det i løpet av vinterens lisensfellingsperiode felt 6 jerver i Nordland, i henholdsvis Fauske, Hamarøy, Grane, Vefsn (to fellinger) og Sørfold kommune. I tillegg har det blitt felt en jerv på ekstraordinært uttak i Hamarøy kommune. Totalt er det felt 7 individer, hvorav tre hunner.

Lisensfelling har ikke vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og/eller redusere skadepotensialet for beitenæringen i enkelte områder av region 7. I tillegg er det ønskelig at

ekstraordinære uttak skal starte tidligere enn før, noe som er grunnen til at denne beslutningen kommer før lisensfellingsperioden er ferdig. I de senere årene er det felt et fåtall jerver på lisensfelling i Narvik kommune.

Vi har lagt avgjørende vekt på skadehistorikken og skadepotensialet for sau og tamrein. I tillegg har vi lagt vekt på:

- bestandssituasjonen for jerv i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for jerv nedfelt i forvaltningsplanen
- rovviltnemndas årlige prioritering av aktuelle områder for uttak
- den nasjonale bestandsstatusen for jerv

Vi har vurdert prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldloven. Vi legger til grunn at de regionale rovviltnemndene har ivaretatt hensynene i naturmangfoldloven § 12.

Vi mener at uttaket ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv.

Det finnes ikke annen tilfredsstillende løsning enn et ekstraordinært uttak av jerv i området.

Berørte i saken mottar en kopi av dette brevet.

Klagerett

Dette er en beslutning, og ikke et enkeltvedtak. Det er derfor ikke mulig å klage.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siri Hånes Langen
seniorrådgiver

Kopi til:

NARVIK KOMMUNE

Statsforvalteren i Nordland

FROSTISEN REINBEITEDISTRIKT

SKJOMEN REINBEITEDISTRIKT

Statens naturoppsyn

Postboks 64

Postboks 1405

c/o Lars Mikkelsen Sara Einerveien 18

c/o Lars-Erik Niiha Neset 15

8501 NARVIK

8002 BODØ

9325 BARDUFOS

8522 BEISFJORD

Vedlegg:

- 1 Faglig grunnlag for felling av jerv januar 2026

Roviltnemnda i region 7
Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 12.01.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/14274

Saksbehandler:
Siri Hånes Langen

Beslutning om videreføring av ekstraordinært uttak av jerv i Hamarøy kommune - rovviltregion 7

Vi viser til våre beslutninger om uttak av jerv på Hamarøya i Hamarøy kommune. Det lyktes ikke med å effektivere utvidelsen av kvote i beslutning av 19. november 2025, og Miljødirektoratet viderefører nå tillatelsen.

Tidligere gitt oppdrag om felling av jerv videreføres. Følgende vilkår er gjeldende:

- Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for å gjennomføre fellingsforsøket i tråd med instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
- SNO kan felle én jerv i fellingsområdet som beskrevet i beslutning av 13. oktober 2025.
- Beslutningen gjelder i tidsrommet 12. januar – 15. februar 2026.
- Miljødirektoratet kan trekke beslutningen tilbake.

Beslutningen er tatt etter naturmangfoldlovens § 18 tredje ledd og første ledd b), jf. §§ 7-12 og rovviltforskriften § 14. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no. [Representantforslag 163 S](#) (2010-2011) (Stortinget) ligger også til grunn for vurderingene.

For nærmere informasjon om bakgrunn og vurderinger knyttet til beslutningen, viser vi til beslutninger datert 13. oktober og 19. november 2025: [Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv i Hamarøy kommune - rovviltregion 7](#)

Klagerett

Dette er en beslutning, og ikke et enkeltvedtak. Det er derfor ikke mulig å klage.

Berørte i saken mottar kopi av dette brevet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siri Hånes Langen
seniorrådgiver

Kopi til:

Statens naturoppsyn
HAMARØY KOMMUNE
Statsforvalteren i Nordland

Marie Hamsuns vei 3
Postboks 1405

8294 HAMARØY
8002 BODØ

Statens Naturoppsyn
Brattørkaia 15B
7010 TRONDHEIM

Vår saksbehandler
Finn Erlend Ødegård
+47 92 85 84 95

Vår dato
12.01.2026
Deres dato

Vår referanse
19/00112-22
Deres referanse

Bruk av kamerafelle som standard metode for dokumentasjon av jerveynglinger

Norges Bondelag viser til at Statens naturoppsyn (SNO) i Nordland har svært gode erfaringer med bruk av kamerafeller som metode for å dokumentere jerveynglinger. Med bakgrunn i disse gode erfaringene, ber Norges Bondelag om at SNO tar i bruk kamerafeller som standard metode i alle fylker med ynglende jerv.

SNO i Nordland påviste hele 21 jerveynglinger i 2025. Av disse var 19 dokumenterte og 2 antatte ynglinger. Det er aldri før påvist så mange jerveynglinger i Nordland. Dette er en markant økning fra 11 påviste jerveynglinger de tre siste årene. Regionalt fagansvarlig for rovviltdokumentasjon i Nordland, Øyvind Skogstad, uttalte i høst til nettstedet www.rovdyr.org at metoden har gjort det mulig å dokumentere ynglinger som tidligere kunne ha gått under radaren. Målet er å plassere kameraene slik at man får bilde av buken på tispene. Hvis man kan dokumentere at de lakterer, altså at de produserer melk til valper, er det godkjent som bevis på yngling i henhold til instruksene fra Rovdata.

Stortinget har fastsatt bestandsmål for jerv i Norge, fordelt mellom de ulike rovviltdregionene. Når bestandsmålet er nådd, skal jervebestanden reguleres. Formålet er å hindre at jervebestanden øker utover Stortingets bestandsmål og dermed påfører beitenæringa større tap av beitedyr enn det Stortinget har forutsatt. Det er avgjørende for tillitten til rovviltdforvaltningen at overvåkingen av jervebestanden gir et så riktig bilde av antall ynglinger som mulig, da dette er med å avgjør om det blir åpnet for lisensjakt, hiuttak og skadefelling.

Norges Bondelag ber om at SNO tar i bruk kamerafeller som standard metode i alle fylker med ynglende jerv, slik at overvåkingen i størst mulig grad gjengir den reelle størrelsen på jervebestanden.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Simen Solbakken

Finn Erlend Ødegård

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr.: 939678670

Kopi: Rovviltnemnda i region 2, Rovviltnemnda i region 1, Rovviltnemnda i Region 6,
Rovviltnemnda i region 3, Rovviltnemnda i region 4, Rovviltnemnda i region 7,
Rovviltnemnda i region 8 Troms og Finnmark, Rovviltnemnda i region 5, Rovdata

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
23/6902-

Dato
13. januar 2026

Reindriftsutøvere i kommunale/interkommunale fellingslag

Klima- og miljødepartementet viser til tiltakspakke om reindrift og energi som ble lagt frem av regjeringen i desember 2023 ([Tiltakspakke for reindrift og energi - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)).

Tiltak 8 i tiltakspakken lyder:

«KLD vil anmode kommuner om å inkludere medlemmer fra reindriften i kommunale og interkommunale fellingslag, forutsatt relevant kompetanse.

Departementet har gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers landsforbund, og i sluttprotokollen er det oppnådd enighet om følgende videre oppfølging av tiltaket:

«Tiltakspakken fra desember 2023 omfattet et tiltak om at KLD skal anmode kommuner om å inkludere medlemmer fra reindriften i kommunale og interkommunale fellingslag, forutsatt relevant kompetanse. Det ble oppnådd enighet om tiltaket. KLD skal sende et brev med anmodning om å følge opp tiltaket til kommunene i region 5 (Hedmark), 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark). Det blir viktig at de kommunale/interkommunale fellingslagene opptrer inkluderende, også for å sikre at kunnskapen fra reindrifta kommer fellingslagene til gode.»

På denne bakgrunn anmoder departementet kommuner med samisk reindrift om å inkludere medlemmer fra reindriften i kommunale/interkommunale skadefellingslag. Reindrifta innehar

tradisjonell og erfaringsbasert kunnskap som kan bidra både til effektiv gjennomføring av fellingsoppdrag og sikre at dette skjer på en skånsom måte av hensyn til reindrifta.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Norske Reindriftssamers Landsforbund
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Sametinget
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag

Adresseliste

Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Balsfjord kommune	Rådhuset	9050	STORSTEINNES
Bardu kommune	Postboks 401	9365	BARDU
Beiarn kommune	Postboks 25	8118	MOLDJORD
Bindal Kommune	Rådhuset	7980	TERRÅK
Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Båtsfjord kommune	Postboks 610	9991	BÅTSFJORD
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Dønna kommune		8820	DØNNA
Engerdal kommune		2440	ENGERDAL
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Flatanger kommune	Postboks 24	7770	FLATANGER
Gamvik kommune	Postboks 174	9770	MEHAMN
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Grane kommune		8680	TROFORS
Gratangen kommune		9470	GRATANGEN
Grong kommune	Postboks 162	7870	GRONG
Hadsel kommune	Rådhuset	8452	Storkmarknes
Hamarøy kommune	Marie Hamsuns vei 3	8294	HAMARØY
Hammerfest kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Harstad kommune	Postmottak	9479	HARSTAD
Hasvik kommune	Fjellvn 6	9593	BREIVIKBOTN
Hattfjelldal kommune	O.T. Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Herøy kommune	Postboks 274	6099	FOSNAVÅG
Holtålen kommune		7380	ÅLEN
Høylandet kommune		7977	HØYLANDET
Ibestad kommune	Rådhuset	9450	HAMNVIK
Inderøy kommune	Vennalivegen 37	7670	INDERØY
Indre Fosen kommune	Rådhusveien 13	7100	RISSA
Karasjok kommune	Rådshusg 4	9730	KARASJOK
Karlsøy kommune		9130	HANSNES
Kautokeino kommune	Bredbuktnesveien 6	9520	KAUTOKEINO
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES

Kvænangen kommune	Rådhuset	9161	BURFJORD
Kåfjord kommune	Boks 74	9148	OLDERDALEN
Lavangen kommune	Nessveien 7	9357	Tennevold
Lebesby kommune	Postboks 88	9790	KJØLLEFJORD
Leirfjord kommune		8890	LEIRFJORD
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Lierne kommune	Postboks 40	7882	NORDLI
Loppa kommune	Parkveien 1-3	9550	ØKSFJORD
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Lyngen kommune	Standv. 24	9060	LYNGSEIDET
Lødingen kommune	Postboks 83	8551	LØDINGEN
Meløy kommune	Postboks 214	8151	ØRNES
Meråker kommune		7530	MERÅKER
Målselv kommune		9321	MOEN
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Namsos kommune	Stavarvegen	7856	JØA
Namsskogan kommune		7890	NAMSSKOGAN
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
Nesseby kommune		9840	VARANGERBOTN
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Nordreisa kommune		9156	STORSLETT
Nærøysund kommune			
Os kommune		2550	OS I ØSTERDALEN
Osen kommune		7740	STEINSDALEN
Overhalla kommune		7864	OVERHALLA
Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Rana Kommune	Postboks 173	9601	Mo i Rana
Rødøy kommune	Postboks 93	8185	VÅGAHOLMEN
Røros kommune	Bergmannsgata 19	7374	RØROS
Røyrvik kommune		7898	LIMINGEN
Salangen kommune		9355	SJØVEGAN
Saltdal kommune	Rådhuset	8250	ROGNAN
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Skjervøy kommune	Postboks 145-G	9189	SKJERVØY
Snåsa kommune		7760	SNÅSA
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Steigen kommune	Rådhuset	8281	LEINESFJORD
Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	STEINKJER

Stjørdal kommune	Postboks 133	7501	STJØRDAL
Storfjord kommune		9046	OTEREN
Sømna kommune		8920	SØMNA
Sørfold kommune	RÅDHUSET	8226	STRAUMEN
Sørreisa kommune		9310	SØRREISA
Sør-Varanger kommune	Boks 406,	9915	KIRKENES
Tana kommune	Rådhusv 3	9845	TANA
Tjeldsund kommune	Skånlandsveien 72/76	9440	EVENSKJER
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Tydal kommune		7590	TYDAL
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Verdal kommune		7650	VERDAL
Vevelstad kommune	Rådhuset	8976	VEVELSTAD
Vågan kommune		8305	SVOLVÆR
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
25/4588-

Dato
28. januar 2026

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8 i 2026

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av rovviltneemndene i region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder), 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder) 3 (Oppland), 5 (Hedmark), 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark) om kvotejakt på gaupe i 2026.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltneemndene i region 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8 sine vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen for 2026.

Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på Miljødirektoratets vurdering at kvotene ikke vil true bestandens overlevelse, at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig og at det vurderes som mest sannsynlig at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle de fastsatte bestandsmålene for regionene. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

Klagene er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Region 1:

Rovviltneemnda i forvaltningsregion 1 vedtok 27. oktober 2025 kvotefri jakt på gaupe i hele regionen i jakttida 1. februar til 31. mars 2026. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 2. november 2025 og NOAH – for dyrs rettigheter 17. november 2025. Rovviltneemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 2:

Rovviltneemnda i forvaltningsregion 2 vedtok 10. november 2025 kvotejakt på gaupe, med en samlet kvote på 27 dyr hvorav inntil 12 hunndyr eldre enn 1 år. Tre dyr, inkludert to voksne hunner ble holdt tilbake ved jaktstart, og startkvoten ble det første uken fordelt på syv

jaktområder. Fra 9. februar endres jaktområdene fra syv til fire. Nemnda åpnet videre for kvotefri jakt i deler av tidligere Aust-Agder. Familiegrupper ble unntatt fra kvoten de tre første ukene av jaktperioden. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 20. november 2025, NOAH – for dyrs rettigheter 27. november 2025 og Telemark Sau og Geit 26. november 2025. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 3:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 3 fattet 20. oktober 2025 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 10 dyr hvorav en hunndyrkvote på 6 dyr over 1 år. Av kvoten kan maksimalt 4 dyr, hvorav 2 hunndyr, felles innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Familiegrupper er unntatt fra jakt. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 26. oktober 2025 og NOAH – for dyrs rettigheter 10. november 2025. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 5:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 5 fattet 9. oktober 2025 vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 3 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 1 dyr over 1 år. Kvoten gjelder for hele forvaltningsregion 5. Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakt. Vedtaket ble påklaget av Rovviltets Røst 13. og 14. oktober 2025, NOAH – for dyrs rettigheter 28. oktober 2025 og Aktivt Rovdyrvern 10. oktober 2025. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 6:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 fattet 20. oktober 2025 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 31 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 16 dyr over 1 år. Av disse ble 2 dyr, hvorav 1 hunndyr, holdt igjen som reservekvote for eventuell benyttelse dersom bl.a. oppdaterte bestandsvurderinger tilsier det. Startkvoten på 29 gauper, hvorav 15 hunndyr, er nærmere fordelt mellom ulike delområder (for utfyllende informasjon se nemndas vedtak). Nemnda åpnet videre for kvotefri jakt i Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet. I Trøndelag åpnet nemnda for kvotefri jakt i kommunene Oppdal, Røros, Flatanger, Osen, Åfjord, Ørland, Indre Fosen, deler av kommunene Tydal, Inderøy og Steinkjer, samt øyene Hitra og Frøya. I forvaltningsområdet i Trøndelag er familiegrupper av gaupe unntatt fra jakt i perioden 1. februar til 28. februar. I beiteprioriterte områder i Trøndelag, samt deler av forvaltningsområdet i Møre og Romsdal er familiegrupper unntatt i perioden 1. februar til 9. februar. Videre er kvotejaktstart innenfor de deler av forvaltningsområdet i Trøndelag som har startkvote utsatt til 10. februar. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 20. oktober 2025, Foreningen våre rovdyr 8. november 2025 og NOAH – for dyrs rettigheter 10. november 2025. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 7:

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 fattet 28. oktober 2025 et vedtak om kvotejakt på gaupe, med en totalkvote på 22 gauper hvorav en hunndyrkvote på 11 voksne hunndyr. Det ble åpnet for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen, samt alle øyer utenfor Nordlands fastland. Kvoten ble fordelt på ulike delområder (for utfyllende informasjon se nemndas vedtak). Fire dyr kan fra 1. mars fritt fordeles av Statsforvalteren i Nordland til områder med særlige tapsutfordringer, så lenge det gjenstår dyr på hunndyrkvota. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen unntatt fra tillatelsen fra jaktstart til og med 28. februar.

Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern (ARV) 1. november 2025 og NOAH – for dyrs rettigheter 19. november 2025. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 8

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 8 vedtok 27. oktober 2025 kvotejakt på gaupe, med en samlet kvote på 6 dyr i beiteprioriterte områder, hvorav inntil 2 hunndyr eldre enn 1 år. Kvoten er videre avgrenset og fordelt med inntil 1 dyr i Finnmark og 1 dyr sør for kommunene Målselv og Balsfjord. Nemnda åpnet for kvotefri jakt på Tjeldøya i Tjeldsund kommune. Med unntak for Tjeldøya er familiegrupper unntatt i perioden 1. februar – 28. februar. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 31. oktober 2025 og NOAH – for dyrs rettigheter 21. november 2025. Rovviltnemnda har opprettholdt sitt vedtak, og oversendt saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Faglig tilråding:

Miljødirektoratet avga faglig tilråding i saken 12. januar 2026.

Klagernes anførsler

Det vises til klagen i sin helhet. I behandlingen har rovviltnemndene trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 1:

*«*Aktivt Rovdyrvern (ARV) meiner det ikkje ligg føre «særskilte tilfelle» for kvotefri jakt i regionen, og viser til at det berre er ein familiegruppe og ingen reelle skader eller tapsproblem. Vedtaket bryt dermed med naturmangfaldlova (nml) §§ 8 og 9 og manglar heimel.*

**Vidare blir det hevda at når det nasjonale bestandsmålet er nådd, så betyr ikkje det at kvotefri jakt kan innførast. Bestandsmålet er eit minstemål, ikkje eit tak for jakt. Vedtaket bryter og med intensjonen i rovviltforliket (2011), som føreset arealdifferensiering mellom prioriterte beiteområde og rovviltområde. Heile regionen er definert som «prioritert beiteområde», og dermed er det ingen sone der gaupa kan eksistere utan jakttrykk. Dette er i strid med forliket sin todelte målsetting og Noreg sine forpliktingar etter Bernkonvensjonen § 6.*

**ARV meiner at vilkåra for om nødvendighet, formålsmessigheit og proporsjonalitet ikkje er oppfylte, jf. nml. §§ 7-9 og 18. Det er berre kjent ein familiegruppe og det er openbart at fri jakt ikkje kan forsvarast som skadeførebygging.*

**Brot på føre-var-prinsippet og internasjonale forpliktingar. Gaupe er klassifisert som sterkt truga på den norske raudlista. Bestanden i Noreg er på rundt 540 dyr, før kvotejakta 2025, og når region 1 knapt har førekomst, så må føre-var-prinsippet etter nml. § 9 vege tungt. Det er feil når nemnda skriv at nml. §§ 9-12 og § 16 ikkje krev særskilte vurderingar her, dette er rettsstridig. Det er ei plikt å vurdere føre-var når kunnskapen er usikker og arten er truga. Vedtaket er derfor i strid med både nml. §§ 8-10 og Bernkonvensjonen art.6.*

**Samla vurdering er at rovviltnemnda har opna for kvotefri jakt utan fagleg grunnlag, utan dokumenterte behov og utan å ta omsyn til gaupe sin truga status. Nemnda vel å sjå bort frå lovpålagte vurderingar av føre-var, proporsjonalitet og naturmangfald. Og rettferdiggjør fri felling berre på bakgrunn av tal sau på beite.*

***Påstand**

1. Vedtaket 27.10.2025 om kvotefri jakt på gaupe i region blir oppheva i sin heilheit.
2. Subsidiært: KLD må slå fast at region 1 ikkje skal opne for jakt på gaupe utan konkret dokumentert skade. Familiegrupper med ungar skal unntakas.

3. KLD blir bedd om å vurdere å fastsetje eit **minstemål for gaupe i region 1**, slik at fri jakt ikkje kan bli vedteke utan nasjonalt samtykke.
4. Departementet bør og klargjere i retningsliner at naturmangfaldlova § 18 krev dokumentert nødvendighet og proporsjonalitet for alle uttak, også i regionar utan fastsette bestandsmål.

NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) ber om at vedtaket blir omgjort slik at det ikkje blir tillate kvotefri jakt på gaupe i region 1 i 2026.

*NOAH meiner det er kritikkverdig å opne for jakt på gaupe i det heile, ein art som er kategorisert som sterkt truga på raudlista. Arter som er sterkt truga har svært høg risiko for å bli utrydda i Noreg. Jakt på ein art som ikkje er levedyktig er uforsvarleg naturforvaltning. Noreg er forplikta til å ta vare på dei truga rovdyra gjennom Bernkonvensjonen, naturmangfaldlova og Grunnlova § 112 om befolkninga sin rett til naturmangfald.

*Det er ikkje eit «høstingsverdig overskudd» for gaupe som det kan jaktast på, jf. naturmangfaldlova (nml.) § 16. Gaupe er kategorisert som sterkt truga og bestandsmålet er for lågt. Det er ikkje vurdert på artens funksjon i økosystemet. NOAH meiner at så lenge gaupe ikkje har eit høstingsverdig overskot, er det ikkje lovleg med kvotefri jakt på gaupe. Vedtaket til nemnda viser heller ingen tidsramme for å bringe gaupe ut av statusen som sterkt truga, og heller ingen plan for dette. Forpliktinga i nml. § 5 blir utsett på ubestemt framtid. Det blir og vist til dei internasjonale forpliktingane våre.

*NOAH meiner at økosystemtilnærming og prinsippet om samla belastning ikkje har blitt tilstrekkeleg vurdert i vedtaket. Nemnda bør vurdere kvotejakta opp mot den samla belastninga for heile gaupebestanden i Noreg. Det er heller ikkje vurdert kva rolle gaupa sin økologiske betydning har i regionen.

*NOAH er kritisk til vurderingane som vedtaket til nemnda bygger på. Det blir etterlyst ei vurdering ein rekke moment, m.a. nml. § 8, (verknaden på naturmiljøet skal synleggjerast) føre-var-prinsippet, rovviltforskrifta § 7 m.m. NOAH meiner nemnda ikkje har gjort ei tilstrekkeleg vurdering av korleis kvotefri jakt vil verke inn på status i bestanden og forventa utvikling i bestanden. Sidan kravet om synleggjering ikkje er oppfylt må føre-var-prinsippet tilleggast større vekt. Føre-var-prinsippet bør nyttast i denne saka, og etter dette prinsippet bør ein avstå frå all jakt på gaupe i Noreg.

*NOAH peiker på nml. § 18 bokstav b og meiner det ikkje er juridisk grunnlag for å opne for kvotefri jakt på gaupe i regionen. Det blir vist til at skadeomfanget er lågt, skadepotensialet er heller ikkje stort. Det er registrert éin familiegruppe i regionen i 2024/2025, dette tyder ikkje stort skadepotensiale.

*NOAH meiner at vilkåra for å tillate kvotefri jakt i regionen ikkje er oppfylte. Ifølgje kommentarane til rovviltforskrifta § 11 er det høve til kvotefri jakt i deler av ein region, «så lenge dette kan skje innanfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen» og som «er områder der det normalt ikke opptreer gaupe i ynglende bestander». NOAH meiner det er i strid med både rovviltforskrifta, naturmangfaldlova og Bernkonvensjonen at nemnda fører ein politikk som i realiteten inneber at gaupe skal utryddast frå regionen.

*Konklusjonen til NOAH

NOAH ber om at klagen blir teke til følgje og at vedtaket blir omgjort slik at det ikkje blir tillate kvotefri jakt på gaupe i region 1 i 2026. Vedtaket utgjør svært uforsvarleg forvaltning av ein sterkt truga gaupebestand og brot på ein rekke paragrafer i nml. §4,5,8,9 og 10, § 16 tredje ledd og §18 bokstav b, og artikkane 2,7 og 9 i Bernkonvensjonen. Nemnda sitt kunnskapsgrunnlag står ikkje i rimeleg forhold til saka sin karakter og risiko for skade på

naturmangfoldet. Prinsippet om samla belastning er vurdert feil og føre-var-prinsippet er utilstrekkeleg vurdert.»

Region 2:

«NOAH - for dyrs rettigheter klager i brev av 27. november 2025 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i 2026. Det anmodes om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2026. Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra NOAH - for dyrs rettigheter.

- *Det er kritikkverdig at det åpnes for jakt på gaupe som er kategorisert som sterkt truet på rødlisten.*
- *Vilkåret om «høstingsverdig overskudd» er ikke oppfylt – NOAH viser til at bestanden har vært stabil og synkende og at den i 2020 for første gang på 8 år var over bestandsmålet (nasjonalt). I 2022 var bestanden under bestandsmålet (nasjonalt). NOAH mener derfor at man ikke kan snakke om et «høstningsverdi overskudd».*
- *Det vises til at rovviltnemnda ikke har vurdert effekten et uttak av 27 individer og kvotefri jakt vil kunne få på økosystemet og det biologiske mangfoldet.*
- *Basert på gaupas beskyttelse gjennom Bernkonvensjonen, mener NOAH at rovviltnemndas vedtak er basert på feil rettsanvendelse. NOAH mener også at kvotejakten er i strid med Naturmangfoldloven § 5 og artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.*
- *Økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml. § 10 – NOAH mener at rovviltnemnda burde vurdere påvirkningen av uttaket opp mot hele den norske bestanden, og ikke kun på en viss andel av bestanden. Det vises til at vi mangler kunnskap om hvordan gaupa påvirkes av kvotejakten og hvordan nedbygging av natur og etablering av ny infrastruktur påvirker gaupebestanden.*
- *Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9 – NOAH mener at vedtaket bygger på tynt og utilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget mangler vurderinger knyttet til økologiske konsekvenser av kvotejakta. Vedtaket baserer seg på prognoser med mye usikkerhet. NOAH mener at føre-var-prinsippet burde tillegges med vekt.*
- *Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe står ikke i forhold til skadeomfanget og andre årsaker til tap – NOAH mener at den vedtatt kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for kvotejakt på gaupe av en slik omfang, jf. nml. § 16 tredje ledd.*
- *Om Kvotefri jakt – NOAH mener at vilkårene for å tillate kvotefri jakt ikke er oppfylt. Kvotefri jakt i kombinasjon med en høy kvote utgjør en stor risiko for en sterkt truet art, og er ikke i tråd med naturmangfoldloven.*

Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager i brev datert 20. november 2025 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2026. De anmoder primært om at vedtaket omgjøres («ugyldiggjøres») eller at kvoten minimeres betraktelig. Klagen gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra Aktivt Rovdyrvern.

- *Aktivt Rovdyrvern uttrykker bekymring for at det er åpnet for kvotefri jakt i deler av regionen. De mener at dette gjør at man har manglende kontroll på antall dyr som*

felles. Det vises til at man i 2025 hadde kvotefri jakt, og at det totale uttaket gikk over den fastsatte kvoten for jakta. De mener at kvotefri jakt er faglig uforsvarlig.

- Usikkert kunnskapsgrunnlag og tilsidesettelse av føre-var-prinsippet - Aktivt Rovdyrvern viser til at det er usikkerheter knyttet til bestandsestimatet og påvirkningen det vedtatte uttaket vil ha på gaupebestanden. ARV mener at føre-var-prinsippet bli tilsidesatt, og at mangel på kunnskap skal møtes med økt varsomhet. På bakgrunn av usikkerheten mener ARV at vedtaket er i strid med lovens krav til forsvarlig beslutningsgrunnlag.
- Feil anvendelse av naturmangfoldloven §§ 5 og 14 – Når kunnskapsgrunnlaget er usikkert, total dødelighet ikke er kontrollerbar, og bestanden ligger tett opp mot bestandsmålet, foreligger det ingen adgang til å la beitenæringens interesser være utslagsgivende. Vedtaket representerer derfor en uriktig anvendelse av § 14.
- Manglende vurdering av samlet belastning – Vedtaket inneholder ingen sammenhengende vurdering av samlet belastning, slik naturmangfoldloven krever. Saksbehandlingsfeil og avvik fra faglige råd
- Nemnda konkluderer uten å drøfte verken unøyaktigheten i datagrunnlaget eller risikoen for feiluttak.
- Vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og innebærer et internasjonalt lovbrudd.

Telemark Sau og Geit m.fl. klager i brev datert 26. november 2025 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2026. De anmoder primært om at den totale kvoten for uttaket økes for å få bestanden ned på bestandsmålet, og at en større del av kvoten må tildelast områder med store tap.

- De viser til at bestanden i region 2 de siste tre årene har økt fra 12 familiegrupper og til 17,5 i 2025. Med den vedtatte kvoten mener de undertegnede bondeorganisasjonene at det er verken realistisk eller sannsynlig at bestanden vil komme ned på bestandsmålet etter endte kvotejakt.
- Bestandsgjennomsnittet de siste 3 årene er 15,2 familiegrupper. Dette viser at det er ingen tvil om at kvoten har vært for lav de siste årene.
- Ved å unnta familiegrupper de første tre ukene av jakten, freder man i praksis familiegrupper. Når bestanden ligger så langt over bestandsmålet, burde det være uproblematisk å åpne opp for uttak av familiegrupper.
- Det burde tas ut flere dyr i områder med my tap. Sau og Geit minner om at kvotejakt er det viktigste forebyggende tiltaket for å redusere tapet av beitedyr til gaupe.»

Region 3:

«ARV

- ARV mener vedtaket om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2026 er ulovlig og må oppheves.
- ARV mener nemnda har politisk overstyrt sekretariatets faglige anbefaling (8 dyr, 4 hunndyr) ved å øke kvoten til 10 dyr, hvorav 6 hunndyr, uten ny kunnskap.
- ARV anser at vedtaket bryter med naturmangfoldloven §§ 5, 7, 8, 9, 10 og 14, samt rovviltforskriften §§ 4 og 11.
- ARV mener prognosemodellen er dokumentert upålitelig (anslo 5,5 familiegrupper, faktisk 9,5), men brukes likevel som grunnlag.
- ARV mener føre-var-prinsippet (§9) er tilsidesatt, til tross for erkjent usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget.

- ARV mener naturmangfoldloven §5 (levedyktige bestander) ikke er oppfylt; kvoten er satt for å redusere bestanden, ikke sikre økologisk robusthet.
- ARV mener §14 (andre samfunnsinteresser) er gitt forrang før naturhensyn er ivarettatt, og at lovens todelte mål er snudd på hodet.
- ARV kritiserer at prognosemodellen brukes som uttaksverktøy, ikke som bevaringsverktøy, noe som strider med Stortingets intensjon.
- ARV ber om at vedtaket oppheves (primært) eller endres til sekretariatets forslag (subsidiært): 8 dyr totalt, 4 hunndyr, maks 1 hunndyr innenfor forvaltningsområdet.
- ARV krever at reservekvote ikke åpnes uten nytt vedtak basert på dokumenterte bestandsdata per 28. februar 2026.

NOAH

- NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe i det hele tatt, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste.
- At nemnda har valgt å sette en høyere kvote enn hva sekretariatet anbefaler, mener NOAH er uttrykk for uansvarlig naturforvaltning.
- NOAH mener at vedtaket ikke er forenelig med forpliktelsene knytta til Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Grunnlovens §112.
- NOAH mener at vilkåret om høstingsverdig overskudd ikke er oppfylt.
- Vedtaket er i strid med naturmangfoldloven § 5 og med artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen, siden vedtaket ikke inneholder en tidsramme eller tiltak som kan bringe gaupe ut av statusen som sterkt truet.
- NOAH ber om svar på hvorfor ikke rovviltnemnda legger vekt på gaupas status som sterkt truet på rødlista, og hvordan nemnda mener at en art som befinner seg i en slik tilstand kan anses å ha et høstingsverdig overskudd.
- Nemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feil, noe som har medført at vedtaket ikke viser at kvotejakt ikke setter overlevelsen av gaupebestanden i fare, og at vedtaket dermed fraviker fra forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5.
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9. NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.
- Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap. Rovviltnemnda har ikke gitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlige skader av gaupe i regionen, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad av vilkåret om skade i naturmangfoldloven § 18 bokstav b.
- NOAH mener at økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning ikke har blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.
- NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 3.»

Region 5:

«Rovviltets Røst

- Rovviltets Røst mener rovviltnemnda ikke har myndighet til å fastsette kvote når bestanden ligger på bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11.
- Rovviltets Røst anser at gjennomsnittet på 10 familiegrupper (2023–2025) gir svært lite handlingsrom for jakt.
- Rovviltets Røst frykter at høyt jaktpress og aggressivt skadefellingsregime kan føre til bestandskollaps og ødelegge familiedynamikken.

- *Rovviltets Røst mener naturmangfoldloven §16 brytes, fordi bestanden ikke er høstingsverdig.*
- *Rovviltets Røst mener naturmangfoldloven §9 (føre-var-prinsippet) må anvendes, da prognosen viser 34 % sannsynlighet for at bestanden havner under bestandsmålet i 2026.*
- *Rovviltets Røst viser til at prognosen fra Rovdata anslår 11 familiegrupper, men med stor usikkerhet (KI: 8,2–14,4).*
- *Rovviltets Røst mener forvaltningsplanen krever at ynglinger aksepteres i hele regionen for å nå målet.*
- *Rovviltets Røst krever at kvoten reduseres til sekretariatets anbefaling.*

ARV

- *ARV mener vedtaket må omgjøres slik at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i region 5 i 2026 (kvote 0), da det ikke foreligger dokumentert høstingsoverskudd.*
- *ARV påpeker at sekretariatet anbefalte nullkvote basert på prognosemodell som viser 34 % risiko for å komme under bestandsmålet i 2026, og betydelig risiko i 2027 selv ved uttak av ett hunndyr.*
- *ARV anmoder om at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 må gis avgjørende vekt, ettersom usikkerheten er stor og bestanden er sterkt truet (EN på rødlista).*
- *ARV ber om at samlet belastning vurderes, inkludert irregulær avgang (12 gauper siste tre år, hvorav 3 voksne hunner i 2025), noe nemnda ikke har gjort.*
- *ARV påpeker at nemnda har gitt en begrunnelse som er mangelfull og i strid med forvaltningsloven §§ 17 og 25, ved å konkludere med «lav risiko» uten å forklare metode eller tallgrunnlag.*
- *ARV mener vedtaket bryter med todelt målsetting i rovviltpolitikken, da hensynet til levedyktige bestander er skjøvet til side til fordel for jaktuttak.*
- *ARV påpeker at virkemiddelbruken er feil: hele regionen åpnes for jakt til tross for lavt skadenivå, i strid med differensiert og målrettet forvaltning.*
- *ARV anmoder om utsatt iverksetting (fvl. § 42), da jakt fra 1. februar 2026 vil medføre irreversibel skade og gjøre klageretten illusorisk.*
- *ARV ber om at rødlistestatus (EN) tillegges skjerpet begrunnelsesplikt, noe som ikke er oppfylt i vedtaket.*
- *ARV påpeker at vedtaket er metodisk inkonsistent ved å belaste irregulær avgang på kvoten uten å justere risikovurderingen, og at utenforliggende hensyn (som kompensasjon for uteblitt ulvejakt) ikke kan tillegges vekt.*

NOAH

- *NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe, som er sterkt truet på norsk rødliste.*
- *NOAH mener vilkåret om høstingsverdig overskudd (§16) ikke er oppfylt, og stiller spørsmål ved hvordan nemnda kan anse en sterkt truet art som høstingsverdig.*
- *NOAH viser til at gjennomsnittet i region 5 er nøyaktig på bestandsmålet, ikke over, og at prognosen viser 34 % risiko for å havne under målet i 2026.*
- *NOAH mener vedtaket bryter med naturmangfoldloven §§ 4, 5, 8, 9, 10, 16 og 18, samt Bernkonvensjonen art. 2 og 7.*
- *NOAH mener økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning (§10) ikke er tilstrekkelig vurdert, og at gaupas nøkkelrolle i økosystemet er ignorert.*
- *NOAH anser at føre-var-prinsippet (§9) burde vært anvendt, da kunnskapsgrunnlaget er svakt og prognosene har stor usikkerhet.*
- *NOAH ber om at effekten av nemndas årlige vedtak om kvotejakt på en sterkt truet art blir tydelig vurdert.*

- NOAH mener kvoten er uforholdsmessig høy sett i lys av lavt skadeomfang og nedgang i husdyrtap, og at vilkåret om skade (§18 bokstav b) ikke er oppfylt.
- NOAH frykter at jakt vil svekke bestandsutviklingen og øke risikoen for utryddelse.
- NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 5.»

Region 6:

«Foreningen våre rovdyr (FVR) har i brev datert 8. november 2025 klaget på rovviltnemndas vedtak:

- FVR mener at vedtaket bryter med naturmangfoldloven § 5, 9 og 10 og krever at vedtaket omgjøres.
- Vedtaket legger opp til altfor oppstykkede forvaltningsområder som ikke sikrer genetisk variasjon.
- Vedtaket legger opp til «kvotefrie» områder som bryter med forutsetningene for å ha jakt på gaupe.
- Vedtaket tar ikke tilstrekkelig hensyn til biologiske og økologiske faktorer som gaupe bidrar til i naturen.
- Vedtaket tar ikke hensyn til omfattende grad av ulovlig jakt på arten som kan medfører store konsekvenser av den allerede høye kvoten.
- FVR ønsker att det eksplisitt vurdert i klagebehandlingen denne nye forvaltningspraksisen flere rovviltnemnder nå legger opp til med startkvoter og restkvoter som kan iverksettes om «alle» dyrene blir skutt. Dette har vi sett noen år nå, og kan ikke se at dette er i tråd med slik forvaltningen skal foregå. Da må i så fall klagebehandlingen og argumentene gjelde for hele kvoten, altså såkalt startkvote og restkvote samlet.

Aktivt rovdyrvern har i brev datert 20. oktober 2025 klaget på rovviltnemndas vedtak:

- Naturmangfoldloven §§ 9 og 10 ilegges for lite vekt i vedtaket
- Kvoten er satt for høyt, usikkerhet i prognosemodellen er ikke hensyntatt.
- Nemnda bruker hensynet til beitenæring som styrende, uten først å sikre at lovens krav til naturvern er oppfylt.
- Det er avsatt store områder til kvotefri jakt uten å dokumentere at disse områdene "normalt ikke har ynglende bestander av gaupe", slik rovviltforskriften § 11 annet ledd krever.
- Ønsker at vedtaket opphevet, slik at kvotejakt på gaupe i region 6 i 2026 ikke åpnes.
- Subsidiært bes kvoten redusert minimum til sekretariatets anbefalte nivå, og at reservekvoten ikke kan tas i bruk uten nytt vedtak fra departementet etter at endelige bestandsdata per 28.02.2026 foreligger.

NOAH har i brev datert 10. november 2025 klaget på rovviltnemndas vedtak. NOAH mener det er kritikkverdig at det åpnes for kvotejakt på gaupe når arten er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Videre har NOAH følgende hovedpunkter i sin klage:

- Vilkåret om høstingsverdig overskudd er ikke oppfylt.
- Økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert jf. naturmangfoldloven § 10.
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, og føre-var-prinsippet er ikke tilstrekkelig hensyntatt.
- Vedtatt kvote er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap.
- Vilkår for å tillate kvotefri jakt er ikke oppfylt.»

Region 7:

«ARV klager på hele vedtaket – herunder totalkvoten, hunndyrkvoten, områdefordelingen, den kvotefrie jakten og den mangelfulle vurderingen av lovgrunnlaget, kunnskapsgrunnlaget og internasjonale forpliktelser. ARV tar i klagen for seg følgende hovedgrunner:

- Manglende og ugyldig forvaltningsplan som grunnlag for vedtaket ARV viser til departementets brev av 2. juli 2018, hvor forvaltningsplanen ble innhentet til behandling på bakgrunn at planen ikke var i samsvar med gjeldende regelverk. ARV påpeker at region 7 ikke har en gyldig, oppdatert forvaltningsplan og at vedtaket er fattet uten rettslig gyldig styringsdokument. Det bes om at vedtaket oppheves på bakgrunn av dette.
- Feil rettsanvendelse – bestandsmål behandles som maksimum, ikke som minimum ARV viser til at bestandsmålet på 10 ynglinger er et minstemål, mens nemnda behandler det som et tak og legger til grunn at man kan åpne for omfattende jakt så lenge målet er nådd. ARV mener dette bryter med den todelte målsettingen og naturmangfoldloven § 5. De viser til at sekretariatet og NINA fremhever usikkerhet i bestandsestimatene.
- Manglende vurdering av nødvendighet og proporsjonalitet (nml. §§ 7 – 9 og § 18) ARV mener at nemnda ikke har dokumentert at ikke-letale tiltak er forsøkt eller vurdert, at gaupebestanden har normale svingninger og ikke økning, at det er en overestimert av tap av sau og rein til gaupe. En kvote på 22 dyr er ikke nødvendig, forholdsmessig eller faglig forsvarlig etter naturmangfoldloven § 18.
- Mangelfull vurdering av samlet belastning (nml. § 10) Naturmangfoldloven forutsetter at reguleringen skal være økologisk og faglig begrunnet og ARV mener at nemnda ikke har vurdert hvorvidt økningen av kvote faktisk er nødvendig for å nå noen av målene i forvaltningen.

ARV fremmer følgende krav:

1. Vedtaket oppheves i sin helhet.
2. Subsidiært: kvoten reduseres til maksimalt 10 dyr, med hunndyrkvote 3 dyr og uten kvotefri jakt i kystsonen.
3. KLD bes pålegge nemnda å ferdigstille og vedta en oppdatert forvaltningsplan i tråd med KLDs brev av 2. juli 2018 før nye kvotevedtak fattes.
4. Departementet bes samtidig vurdere behovet for nasjonale retningslinjer som sikrer at føre-var-prinsippet og internasjonale forpliktelser faktisk legges til grunn i fremtidige vedtak om lisens- og kvotejakt på truede rovviltarter.

NOAH mener det er svært kritikkverdig å åpne for jakt på gaupe, som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Klagen tar for seg fem hovedpunkter:

1. Vilkåret om «høstingsverdig overskudd» er ikke oppfylt. NOAH viser til informasjon om ynglinger nasjonalt, regionalt og Sverige og uttrykker bekymring for gaupas bestandsstatus i Norge. NOAH finner det vanskelig å se hvordan det kan være snakk om et «høstingsverdig overskudd» og mener at antakelsen om at hvis bestandsmålet er oppnådd, er bestandens overlevelse automatisk ivaretatt og ynglinger som ikke regnes med i bestandsmålet kan høstes som overskudd ikke er riktig. I tillegg peker NOAH på at vedtaket ikke viser til noen tidsramme for å bringe gaupe ut av statusen som sterkt truet. NOAH mener at kvotejakt setter gaupebestanden i fare og medfører at målet i naturmangfoldloven § 5 fravikes. Vedtaket er derfor i strid med § 5 og med artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.
2. Økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml § 10. NOAH mener at nemnda har anvendt prinsippet i nml § 10 feilaktig, nemnda har ikke vurdert påvirkning av vedtaket på hele gaupebestanden og kan heller ikke se at gaupas økologiske betydning er vurdert.
3. Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml § 8 og vurdert etter føre-var-prinsippet, jf. § 9. NOAH mener det ikke foreligger en reell vurdering av

økologiske konsekvenser for kvotejakt og kvotefrie jaktområder og det pekes på usikkerheten til prognosene for bestandsestimatet. Videre stiller NOAH seg kritisk til at nemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken, da det ikke finnes noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av gaupebestanden i Norge.

4. Den fastsatte kvoten står ikke i forhold til skadeomfanget og andre årsaker til tap NOAH mener at kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for kvotejakt på gaupe av et slikt omfang. Det vises til påviste tap av sau og tamrein til gaupe i regionen og nemnda har ikke oppgitt noen begrunnelse eller vist til bevis om alvorlig skade forårsaket av gaupe, eller vist at skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at vilkåret om skade i nml § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
5. Kvotefri jakt NOAH mener vilkårene for å tillate kvotefri jakt ikke er oppfylt i denne saken og viser til at nemnda ikke følger sekretariatets forslag til vedtak. Tillatelsen er ikke knyttet opp mot dokumentert skade på beitedyr, ei heller andre konkrete vurderinger.

Avslutningsvis ber NOAH om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i regionen, og heller ikke kvotefri jakt.»

Region 8:

«ARV klager på hele vedtaket, inkludert: åpning av kvotefri jakt på Tjeldøya, fastsettelse av totalkvote på seks dyr, fastsettelse av hunnkvote på to voksne hunner, manglende anvendelse av føre-var-prinsippet, den rettslige vurderingen av lavt delmål i Finnmark, manglende vurdering av samlet belastning, prioritering av jaktinteresser fremfor beskyttelse av beitedyr og bestandsmål.

ARV trekker frem følgende grunner til klagen:

- Feil rettsanvendelse bestandsmålet behandles som maksimum, ikke som minimum
- Føre-var-prinsippet er feil vurdert og begrunnet (naturmangfoldloven §§ 7–9)
- Ignorering av kjent biologisk sårbarhet i nordlige områder
- Reell avgang kan bli høyere enn modellen forutsetter
- Mangelfull vurdering av samlet belastning (naturmangfoldloven § 10)
- Kvotefri jakt på Tjeldøya er uforholdsmessig og udokumentert
- Manglende vurdering av ikke-letale tiltak - Jaktinteresse prioriteres foran beitedyrhensyn og bestandsvern

NOAH – for dyrs rettigheter

- Vilkåret om høstingsverdig overskudd er ikke oppfylt
- Økosystemtilnærming og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 10
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. naturmangfoldloven § 9.
- Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe er uforholdsmessig høy tatt hensyn til skadeomfanget og andre årsaker til tap
- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsning er ikke oppfylt - Vilkårene for å tillate kvotefri jakt er ikke oppfylt

NOAH – for dyrs rettigheter ber om at klagen tas til følge og at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates kvotejakt på gaupe i region 8 i 2026, og heller ikke kvotefri jakt på Tjeldøya. NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand, og er et brudd på nasjonal og internasjonal lov: §§ 4, 5, 8, 9 og 10, § 16 tredje ledd og § 18 bokstav b i naturmangfoldloven, og artikkel 2, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. Tatt i betraktning at gaupe er kategorisert som sterkt truet i Norge, står rovviltneemndas kunnskapsgrunnlag ikke rimelig i forhold til sakens karakter og risiko for skade på

naturmangfoldet. NOAH mener også at rovviltnemnda har anvendt prinsippet om samlet belastning feil og unnlatt urettmessig å tillegge føre-var prinsippet vekt.»

Rovviltnemndenes vurderinger

Region 1:

Rovviltnemndas vedtak av 27. oktober 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvotefri jakt på gaupe i region 1 i 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda tek ikkje klagen frå NOAH – for dyrs rettigheter og Aktivt Rovdyrvern til følge. Klagen blir med dette oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørd.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 2:

Rovviltnemndas vedtak av 10. november 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 i 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«NOAH – for dyrs rettigheter, Aktivt rovdyrvern (ARV) og Telemark Sau og Geit (med flere organisasjoner) har påklagd Rovviltnemnda i region 2 sitt vedtak av 10. november 2025 om kvote for jakt på gaupe i 2026. Rovviltnemnda har med grunnlag i klagen vurdert saken på nytt. Rovviltnemnda har den 11. desember 2025 valgt å opprettholde tidligere vedtak: (...). Med grunnlag i dette oversendes klagen til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Vi viser også til vedlagte klager og saksutredning fra sekretariatet.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 3:

Rovviltnemndas vedtak av 20. oktober 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 3/Oppland i 2025-2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda i region 3 har vurdert vedtak 16/25 datert 20.oktober.2025, men finner ikkje grunnlag for å endre på vedtaket, og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 5:

Rovviltnemndas vedtak av 9. oktober 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote og område for kvotejakt på gaupe i region 5/Hedmark i 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda i region 5 har vurdert vedtak 15/25 datert 09.10.2025 på nytt, men finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 6:

Rovviltnemndas vedtak av 20. oktober 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 Midt Norge 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda vedtatt følgende:

«Det anses at klagerne har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28. Det er ikke kommet frem ny informasjon via klagen som tilsier at rovviltnemnda bør endre sitt vedtak i sak 43/25 kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 2026. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 20. oktober 2024 i sak 43/25 Kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 2026 og klagen oversendes dermed Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 7:

Rovviltnemndas vedtak av 28. oktober 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for jakt på gaupe i region 7 - Nordland](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda vedtatt følgende:

«Rovviltnemnda i region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 37/2025 Kvotejakt på gaupe og kvote for betinget skadefelling av gaupe våren 2025. Klagen fra Aktivt rovdryvern og NOAH – for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.»

Departementet viser til nemndas øvrige vurderinger i behandling av saken.

Region 8:

Rovviltnemndas vedtak av 27. oktober 2025 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for jakt på gaupe – 1. februar 2026 til og med 31. mars 2026](#)

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda vedtatt følgende:

«Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda mener vedtaket er i henhold til naturmangfoldloven og rovviltforskriften, som følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Rovviltnemnda opprettholder vedtaket og sender saken over til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er rovviltforskriftens § 11 jf. forskriftens §§ 7 og 4 samt viltloven § 9 og naturmangfoldloven § 16.»

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har kommet med en faglig vurdering av kvoter for jakt på gaupe i 2025, jf. rovviltforskriften § 18 første ledd.

Miljødirektoratet har vurdert gaupebestandens status og forventet utvikling nasjonalt og i hver region, og vurdert sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling vil oppfylle bestandsmålet. Direktoratet har også vurdert om uttaket vil true bestandens overlevelse, og oppsummerer slik:

«Miljødirektoratet vurderer at kvotene som er vedtatt av de regionale rovviltnemndene om jakt på gaupe i 2026 ikke vil true bestandens overlevelse. Vi vurderer det videre som overveiende sannsynlig at det nasjonale bestandsmål for gaupe vil kunne oppnås for neste sesong med de vedtatte kvotene for jakt på gaupe som nemndene har vedtatt.»

Om gaupebestandens overlevelse skriver direktoratet:

«Vurderingen av bestandens overlevelse er i første rekke et faglig spørsmål som må bygge på vitenskapelige kriterier og vurderinger. Videre er det slik at i de tilfeller der bestanden har

en geografisk utbredelse utover det aktuelle området medfører dette at vurderingen av bestandens overlevelse ikke kan ses isolert, men må vurderes i forhold til bestandens samlede utbredelse. Dette gjelder også der bestandens hører hjemme i flere land.

Når det gjelder den norske bestanden er denne del av større sammenhengende fennoskandiske bestander og med forgreininger også videre inn i Russland. Vurderinger av bestandens overlevelse må derfor ses i sammenheng med dette. Kunnskapen om den skandinaviske bestanden av gaupe er god. For de finske og særlig de russiske delene av bestandene har vi ikke samme kunnskapsnivå. Overvåkingen av gaupe er i Norge og Sverige basert på felles metodikk og foregår i perioden 1. oktober til 28. (29.) februar.

Overvåkningsresultatet rapportert fra Rovdata i 2025 viser en bestand på 325 familiegrupper i Skandinavia i 2024/2025 (figur 1), og viser at den skandinaviske bestanden er noe større enn året før. Sammenlignet med 2023/2024, er det registrert 29 flere familiegrupper i Skandinavia. Den svenske delbestanden har økt til 234 i 2024/2025 sammenlignet med 218 i 2023/2024. I Norge har bestanden økt fra 78 familiegrupper i 2023/2024 til 91 i 2024/2025. Målt i antall individer er den skandinaviske bestanden estimert til ca. 1905 gauper, hvorav ca. 538 i Norge og ca. 1367 i Sverige.

Bestanden av gaupe i Finland har økt betydelig siden 1970-tallet, fra rundt 107 individer i 1978 til 2 578–3 332 dyr i 2024. Før jakt sesongen 2025/2026 anslås antallet gauper i Finland høsten 2025 å være mellom 3 125 og 3 892 individer³. I forvaltningen av gaupe deles Finland i to hovedområder: reindriftsområdet i nord og resten av landet. I reindriftsområdet er gaupebestanden relativt liten, mens den er mer tallrik i andre deler av Finland.

Miljødirektoratet vurderer at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandens overlevelse. Et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak vil etter vår vurdering ikke kunne true bestandens overlevelse. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen forsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.»

I vurderingen av oppnåelse av det nasjonale bestandsmålet skriver Miljødirektoratet: «Det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ble nådd i 2025. Med unntak av sesongen 2021/2022, har den norske bestanden vært over det nasjonale bestandsmålet de seks siste årene. I 2025 ble det registrert 91 familiegrupper av gaupe. Dette er en økning på 13 familiegrupper sammenlignet med året før, og vi må tilbake til 2009 for å finne en større registrert gaupebestand i Norge. Da ble det registrert 92 familiegrupper. I regionene 1, 2, 3, 4, 5 og 7 er det registrert en økning i antall familiegrupper sammenlignet med 2024. I region 6 og 8 ble det derimot registrert en liten nedgang. Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år, ligger samtlige regioner på eller over de regionale bestandsmålene.»

Miljødirektoratet har videre vurdert prognosene for utviklingen i gaupebestanden før jakt i 2026 og før jakt i 2027 (neste yngling). Til dette skriver direktoratet blant annet: «De nasjonale prognosene viser at det mest sannsynlige scenarioet er at antall familiegrupper vil ligge over bestandsmålet før jakt i 2026. Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2025 og kjent uttak av voksne hunndyr (= 1 år), gir prognosemodellen et estimat på 90 (75 % CI = 80 – 103) familiegrupper før jakt i 2026. Prognosemodellen viser at det er 0,6 % sannsynlighet for at gaupebestanden skal havne under det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper før jakt i 2026.»

«Gitt antall registrerte familiegrupper i 2025 på 91, viser beregninger med prognosemodellen (tabell 2, figur 2) at et uttak gjennom jakt i 2026 på 48 voksne hunngauper (som er samlet vedtatt hunndyrkvote), vil føre til at bestanden mest sannsynlig havner over det nasjonale

bestandsmålet før jakt i 2027. I tillegg kommer eventuelle felling av voksne hunndyr (= 1 år) som felles i områder med kvotefri jakt.»

«Basert på nasjonale bestandstall og prognoser for videre utvikling av gaupebestanden vurderer vi at total kvote som samlet er satt for region 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8 mest sannsynlig vil medføre at bestanden av gaupe i Norge og vil ligge over det nasjonale bestandsmålet ved neste års yngling.»

Miljødirektoratet påpeker samtidig at prognosene er heftet med usikkerhet, og at andelen voksne hunngauper som får fram unger som er i live den første vinteren kan variere en del mellom år og områder. Videre har Miljødirektoratet denne omtalen av påvirkningen av kvotefri jakt:

«I region 1 er det åpnet for kvotefri jakt i hele regionen, og i region 2, 6, 7 og 8 er det åpnet for kvotefri jakt i deler av regionene i tillegg til kvotebegrenset antall i deler av regionene. Den kvotefri jakta vil kunne medføre felling av noen flere hunndyr som kommer i tillegg til de som er fastsatt i kvotene. Siden den kvotefrie jakten er lokalisert i områder uten fast ynglende bestand, og de historiske fellingstallene på kvotefri jakt viser at dette utgjør en liten del av fellingene, og vi vurderer at det vil ha liten betydning.»

Miljødirektoratet har også generelle kommentarer om å unnta familiegrupper fra kvoten: *«Miljødirektoratet vurderer at det er fordelaktig at familiegrupper av gaupe som opptrer sammen unntas fra kvoten til og med ut februar måned. Kvotekakta bør innrettes slik at uttaket er mest mulig skadeforebyggende. Det å unnta familiegrupper de første ukene av jakta vil redusere sannsynligheten for at hunndyrkvoten blir begrensende for å fylle totalkvoten, samt øke det relative uttaket av hanndyr. Forskning har vist at det er særlig hanngauper som gjør mest skade på sau, og uttaket av hunndyr og ungdyr vil gi mindre virkning for å redusere tap. I tillegg vil jakt på familiegrupper åpne for jakt på dyr som har dødelighet i utgangspunktet. Ungdyrene i en familiegruppe har en høy naturlig dødelighet det første leveåret etter de forlater moryret. Vi viser også til at familiegrupper har et særskilt vern i perioden der ungene fortsatt er avhengige av moren. Det kan være vanskelig å skille mellom dyrene under felling, og felling av moryret kan gi en dårligere overlevelsesprognose for ungene. Vi registrerer at flere av regionene unntar familiegrupper av gaupe i tråd med denne tilrådingen helt eller delvis. Region 3 og 5 unntar familiegrupper fra jakt i hele jakttiden. Region 8 unntar familiegrupper i hele jaktperioden med unntak av området med kvotefri jakt på Tjeldøya. Region 7 unntar familiegrupper ut februar og region 2 unntar familiegrupper de første tre ukene av jakta. Avhengig av hvilket delområde, har region 6 ulike unntak for familiegrupper. Region 1 har ikke unntak for familiegrupper i sitt kvotevedtak. Vi bemerker at denne generelle kommentaren også må ses i sammenheng med den regionale bestandsstørrelsen og det regionale bestandsmålet.»*

Miljødirektoratet har følgende konkrete anbefalinger for den enkelte region:

Region 1:

«Miljødirektoratet viser til at det ikke er mål om yngling av gaupe i regionen jf. rovviltforskriften § 4. Rovbase viser at det ble dokumentert én familiegruppe av gaupe i regionen hhv. i 1997, 2006, 2007, 2013 og 2025. Disse dokumentasjonene har ikke vært bestemmende for utviklingen av det nasjonale bestandsmålet eller regionale bestandsmål for øvrige regioner. Miljødirektoratet vurderer det som lite sannsynlig at uttak av gaupe gjennom kvotefri jakt i region 1 vil ha effekt på det nasjonale bestandsmålet samt ikke ha en negativ effekt på bestandens overlevelse. Miljødirektoratet vurderer også at uttak av gaupe i region 1 i 2026 ikke er til hinder for å nå de fastsatte bestandsmålene for gaupe i regioner med mål om yngling av gaupe.»

Region 2:

«Bestandsovervåkinga av gaupe i region 2 viser en stabil bestand over flere år, med unntak i 2016 og 2017 da antall påviste familiegrupper havnet under bestandsmålet på 12 familiegrupper. Som en konsekvens av dette ble kvoten kraftig kuttet i 2017, og i 2018 tillot ikke nemnda kvotejakt. Dette hadde positiv effekt på bestanden, som økte til over bestandsmålet i 2018. Siden da har bestanden ikke vært under bestandsmålet. I 2023 og 2024 ble det registrert henholdsvis 14,5 og 16 familiegrupper, og i 2025 ble det registrert 17,5 familiegrupper i regionen. Prognosemodellen estimerer et antall på 15,7 familiegrupper før jakt i 2026. Prognosen estimerer at det er 12 % sannsynlig at regionens bestandsmål ikke er nådd før jakt i 2026. Rovviltnemnda i region 2 har vedtatt en samlet kvote på 27 individer, hvorav inntil 12 hunngauper eldre enn ett år (voksne). 3 individer, hvorav 2 voksne hunndyr, holdes tilbake ved jaktstart som reservekvote. Ett hunndyr tildeles et jaktområde på bakgrunn av status på felte dyr, og de øvrige kan tildeles ved nærmere vurdering dersom eventuell ny kunnskap om bestandsforholdene tilkommer. Ved en estimert bestandsstørrelse på 15,7 familiegrupper før jakt i 2026, beregner modellen at et uttak av opptil 12 hunngauper trolig vil medføre at bestanden vil ligge over det regionale bestandsmålet også før jakta i 2027, med prognose på 16 (75 % konfidensintervall 11,83 – 18,88) familiegrupper.

Konklusjon for region 2

Miljødirektoratet vurderer at effektivisering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2026 og anbefalt kvote for jakta 2026.»

Region 3:

«I perioden 2023-2025 ble det registrert henholdsvis 7,5, 4,5 og 9,5 familiegrupper i region 3. Dette gir et snitt på 7,2 familiegrupper for denne 3-års perioden. Bestanden var under bestandsmålet på 5 i 2024, men snittet for de tre siste årene er over målet. Rovviltnemnda i region 3 har vedtatt en totalkvote på 10 gauper, hvorav inntil 6 voksne hunngauper. Av kvoten kan det maksimalt felles 4 dyr, hvorav 1 voksen hunngaue, innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Familiegrupper av gaupe som opptre sammen er unntatt fra jakt hele perioden. NINA rapport 2624 (tabell 5) viser at bestanden i region 3 mest sannsynlig er på 8,9 (75% konfidensintervall 6,5 – 12,0) familiegrupper før jakt i 2026. Sekretariatet har kjørt prognosemodellen med alternativene 2, 4 og 6 voksne hunngauper. Samtlige alternativer gir en prognose over bestandsmålet, og bare for alternativet med 6 voksne gauper inkluderer konfidensintervallet bestandsmålet på 5 familiegrupper.

Konklusjon for region 3

Miljødirektoratet vurderer at effektivisering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2026 og anbefalt kvote for jakta 2026.»

Region 5:

«I region 5 er det regionale bestandsmålet på 10 ynglinger. I perioden 2023-2025 ble det registrert henholdsvis 11,5, 8 og 10,5 familiegrupper i regionen. Dette gir et gjennomsnitt på 10 ynglinger for denne 3-års perioden. Bestanden var under bestandsmålet i 2024, men regnet som et gjennomsnitt over de tre siste årene er bestandsmålet i regionen oppnådd. Rovviltnemnda i region 5 har vedtatt en totalkvote på 3 dyr, hvorav inntil ett voksent hunndyr. Nemnda har åpnet for jakt i hele regionen. Familiegrupper av gaupe er unntatt fra jakt. Prognosemodellen estimerer 11,1 familiegrupper i region 5 før jakt i 2026. Prognosen antyder at det er 34 % sannsynlig at antall familiegrupper i regionen blir liggende under bestandsmålet før kvotejakt i 2026 (NINA rapport 2624, tabell 5). Kjøring av modellen utført

av sekretariatet beregnet at et uttak av 1, 2 og 3 voksne hunner vil føre til at bestanden i region 5 vil ligge over bestandsmålet på 10 familiegrupper. Det er likevel viktig å merke seg at beregningene er beheftet med betydelig usikkerhet, og at ved alle tre kvotealternativene, så er bestandsmålet innenfor 75 % konfidensintervallet. Beste tilgjengelige kunnskap tilsier altså at det er rom for en begrenset kvote. Nemnda har valgt å tildele kvoten til hele regionen, uten noen nærmere begrensning. Det å åpne for jakt i et så stort område, vil gi en betydelig risiko for å overbelaste kvoten. Dette fordi mange gauper vil kunne jaktes samtidig. Det forutsettes at Statsforvalteren varsles umiddelbart ved felling eller forsøk på felling, og at det foreligger et effektivt og velfungerende SMSvarslingssystem hos Statsforvalteren, i samsvar med nemndas fastsatte vilkår.

Konklusjon for region 5

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2026 og anbefalt kvote for jakta 2026.»

Region 6:

«Gaupebestanden i region 6 har vært over bestandsmålet på 12 familiegrupper de siste ti årene. Det har blitt registrert henholdsvis 13, 18,5 og 17,5 familiegrupper i årene 2023-2025. Gjennomsnittet for denne 3-årsperioden er da 16,3 familiegrupper.

Rovviltnemnda i region 6 har vedtatt kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal, Røros, og deler av Tydal. Samt i Flatanger, Osen, Ålfjord, Ørland, Indre Fosen, deler av Inderøy og deler av Steinkjer kommuner i Trøndelag, og øyene Hitra og Frøya i Trøndelag.

I de øvrige områdene i region 6 har åpnet for kvotejakt med en totalkvote på 31 gauper, hvorav inntil 16 voksne hunngauper. I delområde A i Møre og Romsdal, samt beiteprioriterte områder i Trøndelag (delområde E-H) er familiegrupper av gaupe om opptre sammen unntatt i perioden 1. februar – 9. februar 2026. Tilsvarende er familiegrupper som opptre sammen unntatt fra jakt i perioden 1. februar – 28. februar 2026 i forvaltningsområdet i Trøndelag (delområde A1-D). Innen forvaltningsområdet i Trøndelag utsettes jaktstart til 10. februar 2026. Rovviltnemnda i region 6 har åpnet for kvotefri jakt i et større område enn tidligere år. Vi mener at det derfor er fornuftig at de har lagt inn en liten "buffer" med tanke på antall voksne hunner de har satt i kvotevedtaket. Det gir rom for at det felles noen voksne hunndyr i områdene med kvotefri jakt. Nemnda har vedtatt en reservekvote på 2 gauper, hvorav en voksen hunngaue som kan tildeles dersom oppdaterte bestandsvurderinger ikke taler mot det. Nemnda vil legge særlig vekt på påviste gaupeskader på rein og påviste skader på beitedyr i Rennebu ved eventuell tildeling. Rovviltnemnda vil ta stilling til bruk av reservekvote etter at bestandsregistreringen på gaupe er avsluttet den 28. februar.

Prognosen viser at det er 16,8 (75 % konfidensintervall 12,2 – 22,1) familiegrupper av gaupe i region 6 før jaktstart i 2026 (NINA rapport 2624, tabell 5), og at det er 11 % sannsynlig at antall familiegrupper er færre enn bestandsmålet før jaktstart 2026. Ved kjøring av robust analyse, antyder prognosemodellen at et jaktuttak på 16 voksne hunndyr i 2026, vil resultere i 11,9 familiegrupper (75 % konfidensintervall 6,1 – 19,5) familiegrupper før jakt i 2027 (figur 4).

Konklusjon for region 6

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2026 og anbefalt kvote for jakta 2026.»

Region 7:

«Bestandsovervåkning i region 7 viser store svingninger i antall registrerte familiegrupper over tid. I perioden 2013 til 2020 har bestanden vært under det regionale målet på 10 årlige familiegrupper. I 2022 ble det registrert kun seks familiegrupper av gaupe i Nordland. I 2023 ble det registrert en økning, og det ble påvist totalt 11,5 familiegrupper. Det ble registrert 13,5 familiegrupper i 2024 og i 2025 ble det registrert 16,5 familiegrupper. Gjennomsnitt for de tre siste årene er 13,8 familiegrupper. Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en samlet kvote på 22 gauper, hvorav 11 voksne hunndyr. Kvoten er fordelt på kommuner og områder, samt at det holdes tilbake fire frie dyr som Statsforvalteren i Nordland kan fordele til områder med særlige tapsutfordringer så lenge det gjenstår dyr på hunndyrkvota (tidligst 1. mars). Nemnda har også åpnet for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen, samt alle øyer utenfor Nordlands fastland (uavhengig av satt kvote). For å begrense uttak av voksne hunndyr, er familiegrupper av gaupe unntatt fra tillatelsen til og med 28. februar.

Prognosemodellen estimerer at det er 14,7 (75 % konfidensintervall 11,3-19,2) familiegrupper i Nordland før jakt i 2026, og at det er 6 % sannsynlighet for at bestanden er under bestandsmålet (NINA rapport 2624, tabell 5). Sekretariatet har kjørt prognosemodellen og resultatene vises i saksframleggingen. Prognosen estimerer at et uttak av 11 voksne hunngauper vil medføre at bestanden mest sannsynlig vil være 10,8 (75% konfidensintervall 7,6 – 15,2) familiegrupper før jakt i 2027. Det er spesielt stor usikkerhet knyttet til prognosen to år frem i tid, men vi er enig i sekretariatets vurderinger at det også samtidig skal hensynta at det har vært en økning de siste tre årene.

Konklusjon for region 7

Miljødirektoratet vurderer at effektivisering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet. Dette er basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2026 og anbefalt kvote for jakta 2026.»

Region 8:

«Region 8 har et bestandsmål på 10 årlige familiegrupper av gaupe, hvorav fire av disse i Finnmark fylke. I region 8 har det blitt registrert færre familiegrupper av gaupe enn bestandsmålet i flere år, men de siste tre årene (2023-2025) har det blitt registrert 9 (1), 11 (2) og 10,5 (2) familiegrupper i region 8 (tall i parentes angir familiegrupper i Finnmark). Dette gir et gjennomsnitt for perioden på 10,2 familiegrupper. Rovviltnemnda i region 8 har vedtatt en total kvote på seks gauper, hvorav inntil 2 voksne hunngauper. Det er i tillegg åpnet for kvotefri jakt på Tjeldøya i Tjeldsund kommune, noe vedtaksbrevet redegjør godt for. Videre er familiegrupper av gaupe som opptre sammen unntatt fra tillatelsen ut februar, for å innrette jakta slik at den er mest mulig skadeforbyggende (øke det relative uttaket av hanner). Unntaket av familiegrupper gjelder ikke i det kvotefrie området på Tjeldøya. Rovviltnemnda har satt begrensning på at inntil 1 gaupe kan felles i beiteprioritert område i Finnmark, og inntil 1 gaupe kan felles i beiteprioritert område sør for kommunene Målselv og Balsfjord (Troms). I vedtaksbrevet begrunnes dette med at det er i Midt- og Nord-Troms gaupebestanden er tettest, og at bestanden her tåler et høyere uttak. At det bare åpnes for å felle en gaupe i Finnmark, mener nemnda muliggjør vekst i bestanden opp mot det regionale delmålet for Finnmark på 4 familiegrupper. Prognosemodellen estimerer at det er 9,9 (75 % konfidensintervall 6,9 -13,2) familiegrupper i region 8 før jakt i 2026, og at det er 51 % sannsynlighet for at bestanden er under bestandsmålet (NINA rapport 2624, tabell 5). Sekretariatet har kjørt prognosemodellen og resultatene vises i saksframleggingen. Prognosen estimerer at et uttak av 2 voksne hunngauper vil medføre at bestanden vil være på 10,1 familiegrupper før jakt i 2027. 75 % konfidensintervallet er da på 6,4 til 14,7 familiegrupper. Dette ved enkel analyse. Robust analyse viser tilsvarende prognose. Prognosen to år frem i tid antyder 10,2 familiegrupper (75 % konfidensintervall 6,1-15,6) før jakt i 2027 (figur 6). Beste tilgjengelige kunnskap tilsier altså at det er rom for en begrenset kvote. Det er stor usikkerhet ved slike beregninger, siden den siste tilgjengelige

informasjonen er fra bestandsregistrering og jakta i 2025. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er stor usikkerhet knyttet til estimatene. Usikkerheten i estimatene til modellen er større for de regionspesifikke prognosene enn for den nasjonale prognosen (større usikkerhetsintervaller), og modellen er derfor mindre egnet til å beregne effekten av uttak på regionalt nivå enn på landsbasis. Selv med et begrenset uttak vil det derfor være en viss risiko for at man også kan havne under bestandsmålet. Det er også viktig å være oppmerksom på at tilfeldigheter eller behov for større uttak gjennom skadefelling kan få stor betydning for bestandsutviklingen når man forvalter så små populasjoner som innenfor rovviltregion 8. Dette innebærer at det er viktig å ta hensyn til avgangen av hunngauper etter kvotejakten i 2026. Vi bemerker at dersom antall familiegrupper som blir påvist i region 8 i 2026 er færre enn 8,5 familiegrupper, vil det 3-årig gjennomsnittet av familiegrupper havne under bestandsmålet for regionen og vedtaksmyndigheten flyttes fra rovviltneemnda til Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 7.

Konklusjon for region 8

Miljødirektoratet vurderer at effektivering av vedtatt kvotestørrelse trolig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt oppfyller det regionale bestandsmålet, basert på bestandsutvikling, prognose for antall familiegrupper før jakt 2026 og anbefalt kvote. Samtidig fremheves den betydelige usikkerheten i disse anslagene og at risikoen for å komme under målet er høyere enn for flere andre regioner.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Departementet skal ta stilling til om det skal gis kvote for kvotejakt på gaupe som vedtatt av rovviltneemndene i region 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8. Det er ikke åpnet for kvotejakt på gaupe i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) i 2026. Den totale kvoten for jakt på gaupe i Norge i 2026 er 99 dyr, hvorav en hunndyrkvote på 48 dyr. Noen dyr er holdt tilbake som reservekvote, og samlet startkvote er 94 dyr, hvorav inntil 45 hunndyr. I tillegg kommer noen områder med kvotefri jakt. Blant klagene er det anført at bruk av reservekvoter ikke er i tråd med slik forvaltningen skal foregå, og at klagebehandlingen i så fall må gjelde for hele kvoten. Departementet mener rovviltneemndene har anledning til å gjøre dette, og viser til at hele kvoten, inklusiv reservekvoten, inngår i behandlingen av klagesakene.

Saken er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som retningslinjer for avgjørelsen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 anses ikke relevant i saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen i denne saken. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376.

Prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning går frem av rovviltforskriften § 1, og er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i den enkelte region, jf. rovviltforskriften § 6. Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det

biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør. Departementet anser at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt. Departementet viser særlig til forskrift av 21. januar 2022 nr. 128 om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 §§ 1 og 2, hvor det framgår at gaupe er en jaktbar art.

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe når bestandsstatus basert på at et treårs gjennomsnitt ligger over det regionale bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Det følger av rovviltforskriften § 7 at rovviltnemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen blant annet gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget et nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket, og senere stortingsbehandlinger, at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt. Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler, tilfeller av sykdom og illegal felling, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at forvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10.

Enkelte av klagerne anfører at vedtakene bryter med nml. § 18 bokstav b eller ikke vurderer skadepotensialet riktig. Som det framgår over, følger det av rovviltforskriften § 7 at rovviltnemndas vedtak blant annet skal bygge på skade- og konfliktsituasjonen. Videre inngår den skade som arten gjør i vurderingsgrunnlaget under nml. § 16 fjerde ledd. Vedtakene er derimot fattet med hjemmel i § 16, og ikke med hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b, og vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b knyttet til å avverge skade på for eksempel husdyr er derfor ikke relevant i disse vedtakene.

Bestandens overlevelse, nasjonalt bestandsmål og regionale bestandsmål

Miljødirektoratet mener at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet er enig i dette. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2021. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata som er sentral leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding og det vedlagte kunnskapsgrunnlaget redegjort for gaupebestanden i Norge og Skandinavia, og departementet viser til dette. Av tilrådingen

går det bl.a. fram at det i 2025 ble registrert 91 familiegrupper av gaupe. Dette er en økning på 13 familiegrupper sammenlignet med året før, og 26 familiegrupper over nasjonalt bestandsmål. Antall registrerte familiegrupper i 2025 tilsvarer en bestand på omkring 538 dyr i Norge før jakt. Tilsvarende bestandsestimatet før jakt i 2024 var på 462 dyr.

Departementet viser til at vedtaksmyndigheten skal vurdere eventuelle uttak blant annet ut fra hensynet til å komme så nær det regionale bestandsmålet som mulig. I kommentarene til rovviltforskriften § 7 uttales det at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot det nasjonale bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er fordelt på sju av åtte forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Region 1 har ikke et regionalt mål om yngling av gaupe. For region 2 er bestandsmålet 12 årlige ynglinger av gaupe, region 3 har et mål om 5 årlige ynglinger av gaupe, region 5 har mål om 10 årlige ynglinger av gaupe, region 6 har mål om 12 årlige ynglinger av gaupe og region 7 har mål om 10 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 bokstav a til g. I regionene 1, 2, 3, 4, 5 og 7 er det registrert en økning i antall familiegrupper sammenlignet med 2024. I region 6 og 8 ble det derimot registrert en liten nedgang. I gjennomsnitt har samtlige regioner vært på eller over de regionale bestandsmålene de siste tre år, og samtlige rovviltnemnder har myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt.

Miljødirektoratet har blant annet vurdert kvotene som er vedtatt opp mot den etablerte prognosemodellen om forventet bestandsutvikling og effekt av kvotejakt, og vurderer at kvotene som er vedtatt av de regionale rovviltnemndene om jakt på gaupe i 2026 ikke vil true bestandens overlevelse. Blant klagen er det anført at oppstykkningen av forvaltningsområdene for gaupe ikke sikrer genetisk variasjon i gaupebestanden. Departementet viser her til Miljødirektoratets vurdering som sier at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandens overlevelse. Miljødirektoratet vurderer det videre som overveiende sannsynlig at det nasjonale bestandsmål for gaupe vil kunne oppnås for neste sesong med de vedtatte kvotene som nemndene har vedtatt. Miljødirektoratet har også vurdert situasjonen i hver enkelt rovviltregion, og konkludert at effektuering av vedtatt kvotestørrelse mest sannsynlig vil medføre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle regionale bestandsmål i alle de 7 aktuelle regionene. Departementet er enig i dette, og legger samtidig til grunn at all irregulær avgang etter at nemndene fattet sine vedtak blir belastet jaktkvoten. Unntaket vil være eventuell irregulær avgang i områder med kvotefri jakt, der det er tatt høyde for at det det tilkommer avgang ut over de fastsatte jaktkvotene.

Miljødirektoratet viser i sin faglige tilråding til at det å unnta familiegrupper de første ukene av jakta bidrar til å redusere sannsynligheten for at hunndyrkvoten blir begrensende for å fylle totalkvoten, å øke det relative uttaket av hanndyr som forskning har vist at er de som særlig gjør mest skade på sau, og å unngå jakt på dyr som har en høy dødelighet i utgangspunktet. Videre har familiegrupper et særskilt vern i perioden der ungene fortsatt er avhengig av moren. Miljødirektoratet skriver videre at det registreres at flere av regionene unntar familiegrupper i tråd med denne tilrådingen helt eller delvis, og bemerker samtidig at dette må ses i sammenheng med den regionale bestandsstørrelsen og regionalt bestandsmål. Departementet er enig i denne vurderingen. Rovviltnemndene følger i stor grad anbefalingen, men med enkelte regionale tilpasninger blant annet avhengig av områdenes prioritet, registrert bestand og regionale bestandsmål.

Andre viktige samfunnsinteresser

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Naturmangfoldloven § 14 annet ledd slår fast at det ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for

samisk kultur. Vedtaket i regionene 5, 6, 7 og 8 gjelder kvotejakt blant annet i områder der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Rovviltnevnendes vedtak er blant annet fattet på bakgrunn av skadesituasjonen og skadepotensialet knyttet til gaupe i regionene, og det registreres årlig skader på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene. Andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt i saken, jf. naturmangfoldloven § 14.

Øvrige anførsler

Kvotefri jakt

Blant klagen er det anført at det ikke bør åpnes for kvotefri jakt. I kommentarene til rovviltforskriften § 11, andre ledd står følgende om kvotefri jakt:

«For gaupe kan rovviltnevnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Det kan bare åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. Dersom det årlig settes av områder til kvotefri jakt på gaupe forutsettes det at bestandsmålet for regionen kan nås i de andre delene av regionen, og at områder med kvotefri jakt på gaupe er områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Det forutsettes videre at rovviltnevnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år.»

Departementet viser til at det er åpnet for kvotefri jakt i region 1 og deler av region 2, 6, 7 og 8. Departementet viser til at det ikke er bestandsmål for gaupe i region 1, mens det for regionene 2, 6 og 7 også er åpnet for kvotefri jakt i deler av regionene i tidligere år. og at det er rom for å nå bestandsmålet i andre deler av regionene. Videre har Miljødirektoratet vurdert at den kvotefrie jakta vil ha liten betydning, siden den er lokalisert i områder uten fast ynglende bestand og at historiske fellingstall viser at dette utgjør en liten del av fellingene. Departementet legger på denne bakgrunn til grunn at det er hjemmel for dette.

Grunnloven

Enkelte av klagerne har anført at vedtak er i strid med Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112: *«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»* Departementet vurderer tilsvarende at Grunnloven § 112 ikke får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor for vedtak om kvotejakt etter nml. § 16 jf. viltloven § 9 og rovviltforskriften. Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i for å åpne for kvotejakt er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Bernkonvensjonen

I enkelte klager vises det til at vedtak bryter artiklene 2, 6, 7 og 9 i Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde («maintain») eller tilpasse («adapt») bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder også for gaupe. I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette

bestandsmålet nås». For gaupe er det nasjonale bestandsmålet nådd. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Bernkonvensjonens artikkel 6 forplikter Norge til å treffe nødvendige og egnede lovgivnings- og administrative tiltak for å sikre vern av dyrearter som er opplistet i konvensjonens vedlegg II. Gaupa er listet opp i konvensjonens vedlegg III. Artikkel 6 kommer dermed ikke til anvendelse for vedtak om kvotejakt på gaupe.

Bernkonvensjonen artikkel 7 forplikter Norge til å treffe tiltak av lovgivningsmessig og administrativ art for å sikre vern av de dyrearter som er opplistet i konvensjonens vedlegg III, deriblant gaupe. Utnyttelsen av slike arter skal etter artikkel 7 nr. 2 reguleres slik at bestandene holdes utenfor fare sett hen til forpliktelsene i artikkel 2. Departementet viser til at det er etablert et forvaltningssystem som skal sikre gaupebestandens langsiktige overlevelse i Norge, og at uttak gjennom skadefelling og kvotejakt er regulert særskilt. Videre viser departementet til at det foreligger solid vitenskapelig kunnskap om gaupebestandens tilstand og påvirkninger på bestanden, og at vi har tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger kvotejakt og andre uttak vil ha på bestanden. Etter departementets vurdering er reguleringen av kvotejakt på gaupe i tråd med Bernkonvensjonens artikkel 7. Når det gjelder artikkel 9 i Bernkonvensjonen viser departementet til at bestemmelsen angir vilkår for unntak fra enkelte konvensjonsbestemmelser, deriblant artikkel 7. Ettersom vår vurdering er at vedtakene om kvotejakt på gaupe er i tråd med artikkel 7 finner vi ikke grunn til å vurdere anførselene knyttet til artikkel 9 nærmere.

Føre-var-prinsippet, Norsk rødliste og gaupas økologiske funksjon

Blant klagene påpekes det at gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk Rødliste, og at føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse. Departementet viser i den forbindelse til Miljødirektoratets vurdering om at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil true gaupebestandens overlevelse. Departementet vurderer videre at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet, slik at føre-var-prinsippet er tillagt mindre vekt. Når det gjelder gaupas status på Norsk Rødliste for arter vil departementet vise til at dette er en direkte konsekvens av det nasjonale bestandsmålet Stortinget har vedtatt og føringene i rovviltpolitikken om at gaupebestanden skal forvaltes så nær bestandsmålet som mulig. Tilsvarende begrenses også gaupas økologiske funksjon av Stortingets vedtak om bestandsmål og prinsippet om soneforvaltning, noe som medfører at arten ikke skal tillates å utfylle sitt fulle potensiale i Norge.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndene i region 1, 2, 3, 5, 6, 7 og 8 sine vedtak om kvotejakt på gaupe i regionen for 2026. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på Miljødirektoratets vurdering at kvotene ikke vil true bestandens overlevelse, at bestanden skal forvaltes så nært bestandsmålet som mulig og at det vurderes som mest sannsynlig at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle de fastsatte bestandsmålene for regionene. Departementet viser også til at det årlig registreres tap og skade på beitedyr forårsaket av gaupe i regionene.

Klagene er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern	Postboks 23	1641	RÅDE
Foreningen Våre	Postboks 195	2151	ÅRNES
Rovdyr			
NOAH - for dyrs			
rettigheter			
Rovviltets Røst	Postboks 1410	2406	ELVERUM
Norge			
Telemark Sau og			
Geit			

Fra: Hjorth Joakim[Joakim.Hjorth@kld.dep.no]
Sendt: 30.01.2026 13:40:14
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Kopi: Arnesen, Charlotte Holmstad[charlotte.arnesen@statsforvalteren.no];Jørgensen, Signe Hjeltestad[signe.hjeltestad.jorgensen@statsforvalteren.no];
Tittel: VS: Invitasjon til styringsmøte med rovviltnemnda i region 7

Hei,

Vi viser til vår e-post av 9. januar 2024 om rovviltnemndenes levering av årsrapport til departementet. Årsrapporten vil utgjøre det sentrale grunnlaget for styringsmøte mellom departementet og hver enkelt rovviltnemnd.

Vi vil med dette invitere rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 til styringsmøte med Klima- og miljødepartementet tirsdag 7. april kl. 13.00-15.00.

Møtet vil holdes digitalt på Teams. Statssekretær Kristoffer Hansen vil lede styringsmøtet. Det er åpent for at varamedlemmer til nemnda kan delta på møtet, og det er ønskelig at sekretariatet stiller.

Vi ønsker tilbakemelding på om det foreslåtte tidspunktet kan passe for rovviltnemnda. Vi vil komme tilbake med et forslag til dagsorden for møtet.

Med hilsen



Klima- og miljødepartementet

Joakim Hjorth

førstekonsulent

Naturforvaltningsavdelingen

Telefon: +47 22 24 60 71

Kontor: Kongens gate 20

Regjeringen.no/kld

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Trondheim, 03.02.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2026/2059

Saksbehandler:
Anders Braa

Oversending av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i rovviltregionene 5, 6, 7 og 8 i 2024

Viser til klage fra NOAH – for dyrs rettigheter på vårt vedtak om betinget skadefelling av gaupe i regionene 5, 6, 7 og 8 i perioden fra 16. februar til og med 31. mai 2024, datert 5. mars 2024. Vi viser også til klage på samme vedtak fra Aktivt rovdyrvern av 16. februar 2024. Vårt vedtak er datert 15. februar 2024.

Vi beklager at denne saken har blitt oversett og ikke oversendt tidligere.

Vedtak

Miljødirektoratet gir ikke klagene medhold, og oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Klagene

NOAH viser til at gaupe er kategorisert som sterkt truet på Norsk rødliste på grunn av få reproduserende individer i landet. Vedtaket er i strid med nylig underskrevet global naturavtale om vern av biologisk mangfold.

Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt. NOAH viser til at den svenske delbestanden har en nedadgående trend.

I mangel på plan for å sikre langsiktig overlevelse av gaupe må føre-var-prinsippet anvendes.

Vilkåret om skade er ikke oppfylt.

Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger enn felling er ikke oppfylt. NOAH viser til ulike forebyggende tiltak som burde vært vurdert.

Kvoten er primært vedtatt for å begrense skade på tamrein. NOAH viser forskning som blant annet konkluderer med at felling av gaupe ikke ser ut til å redusere det totale vintertapet av rein.

Aktivt rovdyrvern oppfatter dette vedtaket som en forskuttering av regjeringens tiltakspakke som ennå ikke er behandlet av stortinget. Foreningen mener at skadeomfanget på tamrein og gaupa sin status som sterkt truet tilsier at det ikke er behov for å fastsette kvote for skadefelling.

Vi viser til klagene i sin helhet.

Bakgrunn for saken

Roviltnemndene vedtok kvoter for kvotejakt på gaupe i 2024 med virkningstid i perioden 1. februar til og med 31. mars.

I perioden 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har myndighet til å kunne fastsette kvoter for betinget skadefelling eller vedtak om skadefelling. Vi har gjennom flere år fastsatt slike kvoter i denne perioden for regioner med tamrein. I 2024 fastsatte vi en samlet kvote på 11 gauper for betinget skadefelling som kunne benyttes av de aktuelle statsforvalterne fra 16. februar. I ettertid ble kvoten for region 6 økt i to omganger med til sammen 5 gauper. Klage på tilleggskvotene i region 6 er klagebehandlet av Klima- og miljødepartementet 30. juli 2024.

Miljødirektoratet sin vurdering

Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig å fastsette en kvote for betinget skadefelling av gaupe for regioner med tamrein, der det kan oppstå akutte skadesituasjoner i perioden mellom 15. februar og 1. juni. Statsforvalterne er bedre egnet til å avgjøre slike saker ut fra sin lokalkunnskap enn det direktoratet er. Vi viser også til våre føringer for bruken av kvotene.

Målt som gjennomsnitt over siste 3 år var gaupebestanden på eller over bestandsmålet i regionene 5 og 6, mens bestanden i regionene 7 og 8 var noe under målet for de aktuelle regionene, jf. NINA Rapport 2307 som oppsummerer gaupebestanden pr juni 2023. Skadefelte gauper vil belaste kvoten for jakt så lenge det er kvote igjen fram til utgangen av jakttiden. Vi mener det er en fordel om bestandsreguleringen skjer gjennom uttak av skadegjørende gauper innenfor jaktperioden i stedet for vilkårlige uttak.

Fellingskvotene vil ikke være til skade for bestandens overlevelse, og vi kan ikke se at det finnes alternative forebyggende tiltak som kan erstatte muligheten for å kunne iverksette skadefelling i akutte skadesituasjoner.

Direktoratet ser ikke at klagene gir grunnlag for å endre tidligere vedtak om betinget skadefelling av gaupe i regionene 5, 6, 7 og 8, og sender saken til Klima- og miljødepartementet til endelig avgjørelse.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

NOAH - FOR DYRS RETTIGHETER	Dronningens gate 13	0152	OSLO
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Postboks 700	9815	VADSØ
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL	Postboks 2520	6404	MOLDE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Rovviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Vedlegg

- 1 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2024 - førsteinstans
- 2 Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2024

Til:

Miljødirektoratet
post@miljodir.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2024/2044

Dato: 05.03.2024

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2024

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i 2024. Miljødirektoratet har vedtatt en kvote for skyting av 11 gauper i perioden fra og med 16. februar 2024 til og med 31. mai 2024. Kvoten gjelder i rovviltregionene 5,6, 7 og 8.

Innledende kommentarer

Gaupe er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste på grunn av få reproduserende individer i Norge. Den norske bestanden er sammenhengende med bestander i Sverige. I Sverige har antall familiegrupper hatt en nedadgående trend de siste årene, og gaupe er listet som sårbar i Sverige. Til tross for at gaupe er sterkt truet tillater norske myndigheter hvert år svært høye jaktkvoter og kontinuerlige skadefellingstillatelser på gaupe. Skal vi sikre gaupas plass i norsk natur i fremtiden, må bestandsmålet økes og jakten stanses.

Alle individer av en art har en egenverdi og en rett til å leve. Skadefellinger påfører dyr store lidelser, og er ineffektivt med tanke på å hindre «skade». Ved å avlive enkeltdyr gjør man ikke området mindre attraktivt for nye dyr, og resultatet blir rutinemessige skyting av rovdyr som egentlig skal være fredet. Vi trenger økt toleranse for ville dyr, spesielt rovdyr, og vil man beskytte beitedyr finnes det en rekke tiltak som har bevist større effekt enn å ta livet av rovdyr. Man må heller ikke glemme at vi står midt i en naturkrise som naturligvis også rammer norske dyr, og FN påpeker at jakt og fangst er den nest største årsaken til nedgang for arter. Norge var nylig med på å vedta en ny global naturavtale som er gjeldende for landene som har undertegnet FNs konvensjon om biologisk mangfold. I avtalen er det et klart mål om å: «Sikre hastetiltak for å stanse menneskelig induisert utryddelse av kjente truede arter og for bevaring av arter, spesielt

*truede arter, for å vesentlig redusere risikoen for utryddelse, samt å opprettholde og gjenopprette det genetiske mangfoldet innenfor og mellom populasjoner av lokale, ville og domestiserte arter for å opprettholde deres tilpasningspotensiale (...) og effektivt administrere interaksjoner mellom mennesker og ville dyr for å minimere konflikter mellom mennesker og ville dyr for sameksistens».*¹ Avtalens ordlyd er helt tydelig på at truede bestander skal beskyttes og menneskeskapt desimering skal umiddelbart stoppes. NOAH understreker at skyting av sterkt truede arter strider med den nye naturavtalen.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om skadefelling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan Miljødirektoratet kan forsvare felling av et individ av en art som er sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Disse skadefellingene kan potensielt bidra til å redusere bestandens overlevelse. I en presset og liten bestand som gaupebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. Som sterkt truet art på den norske rødlista, skal gaupa både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven ivaretas, og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

I NINA rapport 2307 kommer det frem at det er registrert 71,5 familiegrupper av gauper i Norge i 2023, hvilket tilsvarer en bestand på omtrent 421 dyr.² Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta. Region 4 og 8 ligger under de regionale bestandsmålene. Ifølge NINA tyder de regionale prognosene på at region 4 har stor sannsynlighet (80 %) for å ligge under bestandsmålet også før jakta i 2024. For regionene 6 og 8 er sannsynligheten for å ligge under bestandsmålet i 2024 omtrent 50 %.

Gaupe er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Artsdatabanken har påpekt at arter som befinner seg i sterkt truet tilstand har svært høy risiko for å utryddes fra norsk natur. Det er bekymringsverdig at gaupe ble kategorisert som sårbar på rødlista i 2010, og som sterkt truet på

¹ Kunming-Montreal Global biodiversity framework. Montreal, Canada, 7-19 December 2022. TARGET 4: "Ensure urgent management actions to halt human induced extinction of known threatened species and for the recovery and conservation of species, in particular threatened species, to significantly reduce extinction risk, as well as to maintain and restore the genetic diversity within and between populations of native, wild and domesticated species to maintain their adaptive potential, including through in situ and ex situ conservation and sustainable management practices, and effectively manage human-wildlife interactions to minimize human-wildlife conflict for coexistence."

² Tovmo, M., Odden, J. & Nilsen, E. B. 2023. Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2023. - NINA Rapport 2307. Norsk institutt for naturforskning.

rødlista i 2015 – en kategori nærmere utryddelse. Siden dette har bestanden blitt jaktet ytterligere. I tillegg fortsetter nedgangen i den svenske bestanden, og gaupe er kategorisert som sårbar (VU) i Sverige på grunn av synkende antall og få reproduktive individer.³ Dette betyr at det ikke under noen omstendigheter bør gjennomføres skadefellinger på gaupe i Norge.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av gaupebestanden i Norge. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har Miljødirektoratet også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at Miljødirektoratet ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av gaupebestanden i Norge.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye jaktkvoter på gaupe i vedtaket. Uten bevis konkluderer Miljødirektoratet med at fellingen ikke vil true bestandens overlevelse. Det er klart at kontinuerlig skadefelling og jakt på en sterkt truet art vil kunne påvirke bestanden og rødlistekategorien. Dette burde medføre at norske myndigheter er føre-var når det gjelder å innvilge kvoter om skadefellinger.

De store rovdyrene er en naturlig del av økosystemet, og fjerning av disse påvirker naturmangfoldet og økosystemet negativt. Det er på høy tid at forvaltningen bygger på biologisk og økologisk kunnskap, noe den dessverre ikke gjør i dag når vi har svært små bestander som kun får leve på svært små områder. I fellingsvedtak vurderes aldri hvordan skyting av store rovdyr vil påvirke økosystemet som helhet eller hva som skjer når økosystemene mangler eller har få av disse viktige nøkkelartene. Etter NOAHs syn er dette i strid med Stortingsforliket fra 2004 som sier tydelig at «rovdyrene må forvaltes på en bærekraftig og økologisk måte». Dette oppfyller heller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger.

Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at Miljødirektoratet i dette tilfellet ikke har sikret at fellingene ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av gaupebestanden i Norge.

³ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av gaupe Lynx lynx for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/26449>.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at de fastsatte kvotene er uforholdsmessige høye, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag til å åpne for skadefelling av gaupe, jf. nml. § 18 bokstav b.

Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser påpekt at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen åpner for felling av vilt for å avverge «alvorlig skade» på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Departementet skriver: «*Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade*».

NOAH mener at skadeomfanget i regionene ikke er av en slik størrelse eller alvorlighet som gir grunnlag til å tillate skadefelling av sterkt truet gaupe, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «*(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*».

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den eventuelle skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å være oppfylt, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. I tillegg har de nevnte manglene virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til skadefelling kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av gaupe, men disse er ikke vurdert av Miljødirektoratet.

Lav terskel for felling bør ikke føre til nulltoleranse for rovdyr utenfor sonen som er avsatt til rovdyr. Dette betyr at en annen tilfredsstillende løsning ikke bør forventes å forebygge skade

med 100%. Miljødirektoratet har likevel ikke vurdert andre eventuelle alternativer til felling og deres potensial for å forebygge skade effektivt.

For eksempel har Miljødirektoratet ikke behandlet bruk av rovviltavvisende gjerder, flaggliner, vokterhund, fangst og flytting av dyr eller tiltak som generelt skiller rovdyr og beitedyr i tid og rom (for eksempel tidlig nedsanking eller flytte husdyr til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr). Vedtaket unnlater dermed å oppfylle kravet om vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»* Miljødirektoratet har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting av gaupe er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken.

NOAH minner om at en av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{4 5 6 7 8 9} NOAH mener at vedtaket ikke er basert på kunnskapsgrunnlaget som kreves av § 8 i nml.

4. Om tap av tamrein

Miljødirektoratet skriver at *«Denne kvoten for betinget skadefelling er primært vedtatt for å begrense skade på tamrein.»* NOAH mener at Miljødirektoratets begrunnelse ikke er basert på kunnskap om hvordan man effektivt kan beskytte tamrein mot rovdyr. Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av rekolonisering av andre individer av den samme arten i området. Skyting kan dessuten ha motsatt effekt, og følgelig virke mot sin hensikt. Eksempelvis har forskning om

⁴ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁵ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

⁶ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>.

⁷ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:10.1002/fee.1312.

⁸ Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. 10.1016/j.gecco.2019.e00868.

⁹ Miller, J.R.B., Stoner, K.J., Cejtin, M.R., Meyer, T.K., Middleton, A.D. and Schmitz, O.J. (2016), Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildl. Soc. Bull.*, 40: 806-815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>.

reinkalvtap til rovdyr som ble gjennomført av NINA i 2008-2012 vist at «intensiv utskyting av gaupe ser ikke ut til å redusere det totale vintertapet».¹⁰

Når det gjelder tap av tamrein burde Miljødirektoratet vurdert andre årsaker til tap, ikke bare legge hele skylden på gaupe. Forskere i Norsk institutt for naturforskning (NINA) har konkludert med at lave vekter og høyt reintall er mellom 2-7 ganger viktigere for å forklare tapene enn størrelsen på rovviltbestandene.¹¹ I tillegg har forskerne i denne sammenheng påpekt at «Tap har (...) flere årsaker og for å kunne bestemme hvor stor betydning rovdirene har, er det ikke tilstrekkelig å summere opp hvor mange som blir drept av rovdyr, vi må samtidig avklare hvor stor andel av tapene som er tilrettelagt av andre forhold som matmangel på grunn av ugunstige værforhold og høyt reintall.»

NINAs forskere har også publisert en rapport i 2013 hvor det konkluderes med at: «Resultatene som presenteres i denne rapporten gir ikke støtte til påstanden om at gaupe og jerv er den viktigste årsaken til lav kalvetilgang og høye tap i norsk reindrift».¹² Derimot viser resultatene at det finnes «en nøye sammenheng mellom slaktevektene foregående høst, klimatiske forhold om våren og andelen kalv som registreres per simle den påfølgende sommeren og høsten.» Forskerne konkluderer med at det faktisk at omfanget av rapportert tap av både kalv og voksne øker med økende ynglebestander av rovdyr, betyr ikke at disse forholdene er den eneste (og primære) årsakssammenheng. De har kommet til at: «Negativ tetthetsavhengighet og ugunstige klimatiske forhold var imidlertid langt viktigere faktorer for å forklare tap av både kalv og voksne dyr enn rovdyr» og at «Reintallsutviklingen var i motsetning til rapporterte tap ikke relatert til størrelsen på ynglebestandene av gaupe og jerv».

Tveraa et al. har belyst at studiene i Finnmark, Troms, Nord-Trøndelag og Sarek i Sverige har dokumentert at «tapene til jerv og gaupe er mindre enn det som tidligere har blitt hevdet» og at «gaupe og jerv tar flere rein når kondisjonen i flokkene er lav eller når tettheten av rein er høy».

Disse konklusjonene er viktig å ta med ved vurdering av, ikke kun tap til rovdyr, men alt tap, siden «ressursknapphet både øker det naturlige tapet og det tapet som voldes av rovvilt». Miljødirektoratet bør derfor undersøke om tap av rein til gaupe i de aktuelle regionene kan skyldes flere faktorer, og om dette eventuelt kan løses på andre måter (tilpasse driftsformen), enn skyting av et sterkt truet rovdyr som egentlig skal ha strengt vern.

¹⁰ Tveraa, T., Ballesteros, M., Bårdsen, B.-J., Fauchald, P., Lagergren, M., Langeland, K., Pedersen, E. & Stien, A. Beregning av produksjon og tap i reindriften - NINA Rapport 938. 38 s. Tilgjengelig på nett: <https://munin.uit.no/handle/10037/11327>.

¹¹ T. Tveraa, A. Stien, K. Langeland «Reindrift og rovvilt», Ottar 309 – 2016 (1): 30-36. Tilgjengelig på nett: <https://uit.no/Content/515078/artikkel5.pdf>. Se også www.reinbase.no.

¹² Tveraa, T., Ballesteros, M., Bårdsen, B.-J., Fauchald, P., Lagergren, M., Langeland, K., Pedersen, E. & Stien, A. Beregning av produksjon og tap i reindriften - NINA Rapport 938. 38 s. Tilgjengelig på nett: <https://munin.uit.no/handle/10037/11327>.

Miljødirektoratet har unnlatt å vurdere kunnskap om tap av tamrein som viser at tap har flere årsaker enn rovdyr, og at det ikke er tilstrekkelig å summere opp hvor mange tamrein som blir tatt av gaupe. Det ser ut til at Miljødirektoratet har gått den lette veien og lagt hele skylden for tap av tamrein på gaupe, uten at dette kan støttes av forskning.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket erklæres å være i strid med naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, nml. § 18 andre ledd, og Bernkonvensjonens artikkel 9 fordi vilkårene for felling ikke er oppfylt i denne saken. NOAH ber derfor om at vedtaket omgjøres slik at det ikke tillates skadefelling av sterkt truet gaupe i de aktuelle rovviltregionene.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Henriette L. Diesen (biolog)

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «PostSted»

«Kontakt»

Trondheim, 15.02.2024

Deres ref.:

«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2024/2044

Saksbehandler:

Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2024

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 5, 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 11 gauper i perioden fra og med 16. februar 2024 til og med 31. mai 2024. Kvotene gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. fra og med 16. februar 2024 til og med 31. mai 2024. Tallene i parentes for region 8, Troms og Finnmark, angir fastsatt mål for antall familiegrupper i Finnmark.

Region	Nasjonalt mål (ungekull)	Snitt 2021-2023 (ungekull)	Kvote for betinget skadefelling	Periode for vedtak
Region 8*	10 (4)	7 (1)	3	16.02.2024- 31.05.2024
Region 7	10	9,2	3	16.02.2024- 31.05.2024
Region 6	12	15	3	16.02.2024- 31.05.2024
Region 5	10	10,2	2	16.02.2024- 31.05.2024

*inkl. samarbeidsområdet i region 7

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegg "Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2024". Vedlegget beskriver bestandssituasjon for gaupe ([rovdata.no](#)), avgang av gauper samt skadesituasjon og erstatning for tap av sau og tamrein til gaupe ([rovbase.no](#)).

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.

- Denne kvoten for betinget skadefelling er primært vedtatt for å begrense skade på tamrein. Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.
- Statsforvalteren må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert. (kun ved tildeling juni)
- Gauper som felles på eventuell kvotejakt, skal ikke belastes denne kvoten for skadefelling. Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars), skal belastes jaktkvoten i regionen.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av gaupe i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Miljødirektoratet kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling 2024".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene². Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

Nasjonalt

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 71,5 familiegrupper
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 65,7 familiegrupper
- Estimert bestand i Norge 2023: 242,5 gauper

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2022/2023: 63 gaupe

¹ [Rovviltforliket](https://www.stortinget.no/forliket) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](https://www.regjeringen.no/st.meld.nr.15) (Regjeringen.no)

- Kvotejakt: 37 gauper
- Skadefelling: 16 gauper
- Andre årsaker: 10 gauper
- Antall døde gauper i så langt i inneværende jaktår (15. feb 2024): 55 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein og sau

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 277 rein
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (15. feb 2024): 258 rein
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 6 208 gaupe
- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2023: 220 sau og lam
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2023: 4 188 sau og lam

Region 8

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 9 i Troms og 1 i Finnmark
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 7 i Troms og 1 i Finnmark

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2022/2023: 2 gauper
- Annen avgang: 2 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (15. feb 2024): 3 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 169 rein
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret 15. feb 2024: 119 rein
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 3 860 rein

Region 7

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 11,5 familiegrupper
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 9,2 familiegrupper

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2022/2023: 5 gauper
- Skadefelling: 3 gauper
- Annen avgang: 2 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (15. feb 2024): 2 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 82 rein
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret 15. feb 2024: 79 rein
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 1 416

Region 6

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 13 familiegrupper
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 15 familiegrupper

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2022/2023: 25 gauper
- Kvotejakt: 14 gauper
- Skadefelling: 6 gauper
- Annen avgang: 5 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (15. feb 2024): 17 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 23 rein
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret 15. feb 2024: 45 rein
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 721 rein

Region 5

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 11,5 familiegrupper
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 10,2 familiegrupper

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2022/2023: 3 gauper
- Skadefelling: 1 gaupe
- Annen avgang: 2 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (15. feb 2024): 6 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 0
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret 15. feb 2024: 0
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 201 rein

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene
- antall døde gauper de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Vi ser det som hensiktsmessig at Statsforvalteren besitter myndighet til å kunne iverksette skadefelling, dersom kriteriene for å tillate felling er oppfylt.

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i region 5, 6, 7 og 8 for å begrense skade på tamrein. Dette er regioner med tamreindrift, og vi vet av erfaring at det kan oppstå gaupeskader på tamrein.

Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Klagerett

Aktører med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra brevet er mottatt. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Vedlegg

- 1 Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2024
- 2 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling
- 3 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret versj. 28.april2020

Epost: post@aktivtrovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Miljødirektoratet

Dato: 16.2.2024

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for betinget skadefelling av gaupe 2024

Saksnummer: 2024/2044, datert 15.02.2024

Hitsatt utdrag fra vedtaket kursivert

Vedtak Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 5, 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 11 gauper i perioden fra og med 16. februar 2024 til og med 31. mai 2024. Kvote gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Betinget skadefellingskvote: 2 i region 5, 3 i region 6, 3 i region 7 og 3 i region 8.

Kvotejakta på gaupe er ennå ikke over. Den varer til 31.03. og slik vil det bli overlapp mellom kvotejakt - og skadefellingsperiode. Skadefellinger trekkes av kvotejaktkvoten, men ikke omvendt. ARV mener dette bør gjelde begge veier.

Det er drept 13 gauper på kvotejakt siden 01.02.2024 i de fire regionene. Antall døde gauper i jaktåret 2022/2023 er 63 gauper.

Dette vedtaket oppfattes som en forskuttering og implementering av regjeringens tiltakspakkeforslag som ikke ennå er behandlet i Stortinget, for å tekkes reinnæringa og ofre rovdyr og natur for ulovlig oppsatte vindturbiner og annen rasering av natur i nordområdene. Det er selvsagt en helt uforsvarlig forvaltning av sterkt truede dyr. De lave reelle tapstallene av tamrein og sau til gaupe sett i forhold til de enorme utbetalingene taler for seg selv. Her er det ikke behov for noen ekstra skadefellingskvote på toppen av kvotejakta. Vi ser at Rovviltneemnda region 8 ønsker en gaupefri region uten bestandsmål for gaupe. Dette er feilaktig tuftet på et 'opplevd rovdyrtrykk' so mikke gjenspeiles i fakta. Miljødirektoratets skadefellingskvote på gaupe i regionen ses i lys av dette og vurderes til å være et ledd i å tekkes reinnæringa.

Videre er skadefellingsperioden midt i gaupas parings- og yngletid og den avløses bare av en ny skadefellingsperiode slik at gaupa risikerer å bli jaktet på hele året, kanskje med unntak av romjulen.

ARV begjærer vedtaket ugyldiggjort da det strider med Naturmangfoldloven, Bernkonvensjonen, Aichimålene, Naturavtalen, IUCN, Grunnloven og straffeloven.

For Aktivt Rovdyrvern,

Ida Skjerden og Jim Schelander
sekretær styreleder

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 VADSØ

Trondheim, 10.02.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2026/1859

Saksbehandler:
Siri Hånes Langen

Kvotefor betinget skadefelling av gaupe i region 5, 6, 7 og 8 - våren 2026

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalteren i rovviltregion 5, 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 14 gauper i perioden fra og med 16. februar 2026 til og med 31. mai 2026 (tabell 1). I tillegg vedtar vi en reservekvote på 4 gauper som etter beslutning av Miljødirektoratet kan tildeles ved fylt kvote i regionene. Kvotene gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1. Kvote for betinget skadefelling av gaupe fra og med 16. februar 2026 til og med 31. mai 2026. Tall i parentes for region 8 angir mål for antall familiegrupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Snitt 2023 – 2025 (ungekull)	Kvote for betinget skadefelling
Region 8*	10 (4)*	10,2	4
Region 7	10	13,8	4
Region 6	12	16,3	4
Region 5	10	10	2
Reservekvote**			4

* Inkl. samarbeidsområdet i region 7

** reservekvote som kan fordeles til regioner etter beslutning av Miljødirektoratet

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, se § 7 og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser til vedlegget "Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge januar 2026" som bakgrunn for våre vurderinger. Vedlegget beskriver bestandsstatus for gaupe (rovdata.no), avgang av gauper, samt skadesituasjon og erstatning for tap av sau og tamrein til gaupe (rovbase.no).

Vilkår

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Denne kvoten for betinget skadefelling er primært vedtatt for å begrense skade på tamrein. Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.
- Statsforvalteren må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun gjenstår én skadefellingstillatelse for regionen.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
- Gauper som felles på eventuell kvotejakt, skal ikke belastes denne kvoten for skadefelling.
- Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars), skal belastes jaktkvoten i regionen. Unntaket vil være eventuelle felling i områder med kvotefri jakt, der det er tatt høyde for avgang ut over de fastsatte kvotene.
- Statsforvalteren som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av gaupe i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Miljødirektoratet kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunn for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Vi kan også fatte slike vedtak der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at fellingen eller jakten ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene. Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

Nasjonalt

Bestandssituasjonen

Dokumenterte familiegrupper i 2025: 91

Dokumenterte familiegrupper i gjennomsnitt de siste tre årene: 80,2

Estimert bestand i Norge 2025: 447 – 630

Antall døde gauper

Antall døde gauper registrert i jaktåret 2024/2025: 99

Kvotejakt: 77

Skadefelling: 3

Andre årsaker: 19

Antall døde gauper inneværende jaktår (per 10. februar 2026): 59

Skadesituasjonen og erstatning for rovviltskader på tamrein og sau

Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 283

Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 6046

Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsår (10. februar 2026): 180

Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2025: 186

Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2025: 4156

Region 5

Bestandssituasjonen

Bestandsmål for region 5: 10

Dokumenterte familiegrupper i 2025 i region 5: 10,5

Dokumenterte familiegrupper i gjennomsnitt de siste tre årene i region 5: 10

Antall døde gauper

Antall døde gauper registrert i jaktåret 2024/2025: 6

Kvotejakt: 3

Skadefelling: 0

Andre årsaker: 3

Antall døde gauper inneværende jaktår (per 10. februar 2026): 4

Skadesituasjonen og erstatning for rovviltskader på tamrein og sau

Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 0*

Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 280*

Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsår (10. februar 2026): 2*

*Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde

Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2025: 5

Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2025: 766

Region 6

Bestandssituasjonen

Bestandsmål for region 6: 12

Dokumenterte familiegrupper i 2025 i region 6: 17,5

Dokumenterte familiegrupper i gjennomsnitt de siste tre årene i region 6: 16.3

Antall døde gauper

Antall døde gauper registrert i jaktåret 2024/2025: 26

Kvotejakt: 23

Skadefelling: 1

Andre årsaker: 2

Antall døde gauper inneværende jaktår (per 10. februar 2026): 10

Skadesituasjonen og erstatning for rovviltskader på tamrein og sau

Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 38*

Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 1016*

Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsår (10. februar 2026): 64*

*Nord-Trøndelag reinbeiteområde

Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2025: 57

Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2025: 1146

Region 7

Bestandssituasjonen

Bestandsmål for region 7: 10

Dokumenterte familiegrupper i 2025 i region 7: 16,5

Dokumenterte familiegrupper i gjennomsnitt de siste tre årene i region 7: 13,8

Antall døde gauper

Antall døde gauper registrert i jaktåret 2024/2025: 17

Kvotejakt: 14

Skadefelling: 0

Andre årsaker: 3

Antall døde gauper inneværende jaktår (per 10. februar 2026): 5

Skadesituasjonen og erstatning for rovviltskader på tamrein og sau

Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 74

Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 1550

Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsår (10. februar 2026): 31

Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2025: 33

Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2025: 755

Region 8

Bestandssituasjonen

Bestandsmål for region 8: 10(4)*

Dokumenterte familiegrupper i 2025 i region 8: 10,5(2)*

Dokumenterte familiegrupper i gjennomsnitt de siste tre årene i region 8: 10,2

*tall i parentes angir familiegrupper i Finnmark

Antall døde gauper

Antall døde gauper registrert i jaktåret 2024/2025: 8

Kvotejakt: 5

Skadefelling: 2

Andre årsaker: 1

Antall døde gauper inneværende jaktår (per 10. februar 2026): 10

Skadesituasjonen og erstatning for rovviltskader på tamrein og sau

Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 169

Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 3181

Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsår (10. februar 2026): 83

Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2025: 19

Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2025: 651

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupe som art er fåtallig og er vurdert som "sterkt truet" i Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021). Det kreves presise forvaltningsmessige tiltak for både å sikre overlevelse og å opprettholde bestanden på bestandsmålet slik det er fastsatt av Stortinget. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av gaupe og de andre store rovviltartene. Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse.

Vi legger følgende til grunn for størrelsen på de betingete kvotene:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografiske differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene
- antall døde gauper de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i region 5, 6, 7 og 8 for å begrense skade på tamrein. Dette er regioner med tamreindrift, og vi vet av erfaring at det kan oppstå gaupeskader på tamrein.

Kvoten kan også benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.

Reservekvoten fordeles til regionene etter beslutning av Miljødirektoratet hvis betinget kvote i regionen er fylt. Statsforvalter sender forespørsel til direktoratet ved behov.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Klagerett

Aktører med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siri Hånes Langen
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER

Vedlegg:

- 1 Faglig grunnlag for felling av gaupe 2026
- 2 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2026

Innholdsfortegnelse

2	Forvaltning av gaupe i Norge	2
2.1	Rammebetingelser	2
2.2	Geografisk differensiering og forvaltningsmyndighet.....	4
2.3	Felling av gaupe	5
3	Om overvåkingen av gaupe i Skandinavia.....	7
3.1	Overvåkningsprogram	7
3.2	Prognosemodell.....	7
4	Bestandssituasjonen for gaupe	8
4.1	Fennoskandia	8
4.2	Norge.....	11
5	Kjent avgang av gauper i Skandinavia.....	13
5.1	Norge.....	13
5.2	Sverige.....	16
6	Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader	16

2 Forvaltning av gaupe i Norge

Dagens forvaltningsprinsipper for rovvilt bygger på flere sentrale dokumenter, samt stortingsbehandling av disse. Det er presisert i samtlige dokumenter at forvaltningen skal gjennomføres innenfor rammene av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Lowverk og forskriftsverk som setter de juridiske rammene for gjennomføringen av rovviltforvaltningen, er et resultat av meldingene og den politiske behandlingen av disse.

Det grunnleggende prinsippet i forvaltningen er den todelte målsettingen i rovviltforliket; sikre en bærekraftig forvaltning av rovviltartene som også ivaretar hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, redusere skader på husdyr og tamrein og arbeide for å dempe konfliktene knyttet til rovvilt og rovviltforvaltningen.

2.1 Rammebetingelser

Stortinget har gjennom rovviltforlikene i 2004¹ og 2011², samt ved behandlingen av Stortingsmelding 21 (2015-2016) om *Ulv i norsk natur Bestandsmål for ulv og ulvesone*³, lagt klare rammer for hvordan rovviltforvaltningen skal praktiseres. Blant annet fremgår det at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av Bernkonvensjonen,⁴ bestemmelsene i naturmangfoldloven⁵ og den todelte målsettingen.

2.1.1 Internasjonale forpliktelser

Rammebetingelsene som er lagt til grunn ved behandlingen av Stortingsmeldingen 21 (2015-2016), er for en stor del fortsatt de gjeldende føringene for rovviltforvaltningen i Norge. De internasjonale forpliktelsene som følger av Bernkonvensjonen, der formålet er bevaring av vill flora og fauna og deres leveområder er uendret, og Miljødirektoratet viser til meldingens kapittel 2.1 i sin helhet.

Norge har også forpliktet seg til å følge opp Kunming-Montreal-avtalen (Naturavtalen) under konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), som ble inngått mellom medlemslandene i desember 2022. I avtalen er det bl.a. mål om å sikre umiddelbare forvaltningstiltak for å stanse menneskeskapt utryddelse av kjente truede arter (jf. mål 4), og å sikre at bruk av, høsting av og handel med viltlevende arter er bærekraftig, trygg og lovlig og ikke medfører overbeskatning (jf. mål 5). Stortingsmelding 35 (2023-2024) om bærekraftig bruk og bevaring av natur – norsk handlingsplan for naturmangfold viser hvordan regjeringen politikk skal bidra til å nå nasjonale mål og de globale målene i naturavtalen⁶.

2.1.2 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven inneholder bestemmelser om forvaltningsmål for arter, forvaltningsprinsipper for arter og om høsting og annet uttak av rovvilt. I tillegg har viltloven⁷ enkelte bestemmelser av betydning for forvaltningen av rovvilt. Rovviltforskriften⁸

¹ [Rovvilt i norsk natur. St.meld. nr. 15 \(2003-2004\), Innst. S. nr. 174 \(2003-2004\)](#)

² [Representantforslag om endringer i forvaltningen av rovvilt. Dokument 8:163 S \(2010-2011\)](#)

³ [Ulv i norsk natur. Bestandsmål for ulv og ulvesone. Meld. St. 21 \(2015-2016\), Innst. 330 S \(2015-2016\)](#)

⁴ [Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats \(Bern Convention\) - Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats \(coe.int\)](#)

⁵ [Naturmangfoldloven](#)

⁶ [Meld. St. 35 \(2023-2024\)](#)

⁷ [Viltloven](#)

⁸ [Rovviltforskriften](#)

regulerer dagens forvaltning av Norges fire store rovdyr (gaupe, jerv, brunbjørn, ulv) og kongeørn.

Naturmangfoldloven § 5 sier at forvaltningsmålet for artene er at de og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene, som de er avhengige av, ivaretas så langt det er nødvendig for å nå målet. Og § 6 sier at enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med § 5.

Selv om målet er at arter skal forekomme i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområde, kan andre viktige samfunnsinteresser tilsi at målet nås på andre måter, eller i et annet tempo, enn hensynet til naturmangfoldet isolert sett skulle tilsi. Ot.prp. nr. 52 (2008–2009)⁹ s. 376 nevner som eksempel på dette den differensierte rovviltforvaltningen som baserer seg på en interesseavveining mellom utmarksnæring og rovviltvern. Det vises i denne sammenheng til loven § 14.

Naturmangfoldloven § 14 sier at tiltak etter naturmangfoldloven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Hensynet som tas til beitenæringene gjennom den geografisk differensierte forvaltningen av rovvilt, er et eksempel hvor hensynet til en viktig samfunnsinteresse medfører at målet om levedyktige rovviltbestander og ivaretagelse av rovviltartene og deres genetiske mangfold på lang sikt vil nås på annen måte og i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta.

Naturmangfoldloven § 15 sier at høsting og annet uttak av viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Naturmangfoldloven § 18 sier at Kongen ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillate uttak av vilt for å blant annet avverge skade for eksempel på husdyr og tamrein, samt annen eiendom. Videre kan uttak av vilt også tillates for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Loven presiserer at vedtaket bare kan fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Naturmangfoldloven § 18 gjenspeiler Bernkonvensjonens artikkel 9.

2.1.3 Dyrevelferdslovgivningen

Forskrift om velferd for småfe,¹⁰ gitt med hjemmel dyrevelferdsloven,¹¹ pålegger dyreeier plikter når det gjelder å ta vare på og føre tilsyn med dyr på utmarksbeite. Forskriften sier blant annet at dyreeier ved slipp på utmarksbeite skal sikre at alle dyr har god helsetilstand. Forskriften sier også at dyr som ikke holdes i bygninger skal beskyttes mot blant annet rovdyrangrep. Dyr som holdes på utmarksbeite, skal sees etter minst en gang pr. uke i områder uten særskilt risiko. Ved mistanke om økt fare må tilsynet intensiveres.

Mattilsynet kan gi dyreeier pålegg om beiterestriksjoner eller andre tiltak rettet mot beitedyra for å avverge en uakseptabel dyrevernsituasjon. Dyrevelferdsloven har i tillegg en egen bestemmelse som gir eier rett til økonomisk kompensasjon, dersom Mattilsynet på grunn av rovdyr pålegger inngripende restriksjoner på bruk av beitet. Mattilsynet kan

⁹ [Om lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\). Ot.prp. nr. 52 \(2008-2009\)](#)

¹⁰ [Forskrift om velferd for småfe - Lovdata](#)

¹¹ [Lov om dyrevelferd - Lovdata](#)

kun gjøre tidsbegrensede vedtak grunnet dyrevelferdshensyn i en situasjon med stor risiko for tap.

I rovviltforliket av 2011 la forlikspartene til grunn at rovdyrforvaltningen utøves på en slik måte at det ikke er behov for beitenekt etter dyrevelferdsloven i prioriterte beiteområder.

2.1.4 Urfolks rettigheter

Grunnloven § 108 fastsetter en rettslig og politisk forpliktelse til å tilrettelegge for at samene skal kunne sikre og utvikle sin kultur, sitt språk og sitt samfunnsliv. Sammen med internasjonale avtaler gir grunnlovsbestemmelsen føringer for norske myndigheters politikk og forvaltning som vedrører samiske interesser. Statlige myndigheter må derfor gjøre hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv til gjenstand for særskilt behandling og vurdering i forvaltning gjennom bærekraftig bruk og vern av natur. De samiske interessene er tillagt betydelig vekt ved fastsettelsen av ulvesonen, og det er ikke noe mål om å ha etableringer av ulv i områdene med samisk tamreindrift.

2.2 Geografisk differensiering og forvaltningsmyndighet

Stortinget har fastsatt grenser for åtte forvaltningsregioner for rovvilt (figur 1B). Hver av disse styres av en politisk valgt rovviltnemnd¹² utnevnt av Klima- og miljødepartementet etter forslag fra fylkeskommuner og Sametinget.

På grunn av rovviltets utstrakte arealbruk vil bevaring av disse artene måtte foregå i det flerbrukslandskapet som dekker mesteparten av landet. På bakgrunn av de ulike interessene har det i Norge siden tidlig på 1980-tallet eksistert en erkjennelse av at det er nødvendig med en viss prioritering av arealbruk for henholdsvis rovvilt og andre interesser, særlig utmarksbeite, dersom konfliktene skal kunne reduseres. I utkast til landsplan i 1987 ble dette omtalt som «sikringsområder» for store rovdyr. I forbindelse med St.meld. nr. 27 (1991–92) *Om forvaltning av bjørn, jerv, ulv og gaupe*¹³ ble dette benevnt som «kjerneområder» for store rovdyr. Gjennom rovviltmeldingen fra 1997 (St.meld. nr. 35 (1996–97) *Om rovviltforvaltning*)¹⁴ ble geografisk differensiert forvaltning videreutviklet, og senere ble prinsippet nedfelt direkte i viltloven og rovviltforskriften.

De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder (figur 1A).

En slik soneforvaltning skal støtte opp under det todelte målet og virke konfliktdempende ved at rovvilt og beitedyr skal forvaltes så atskilt som mulig. I område prioritert til rovvilt er det en høyere terskel for å få lov til å felle rovvilt enn i område prioritert til beitedyr, og beitenæringene skal tilpasses forekomsten av rovdyr i området. Tilpassingen skal gjøres gjennom forebyggende og konfliktdempende tiltak¹⁵ som har til formål å begrense skader og redusere tap i beitenæringene, og dermed bidra til å opprettholde levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Tidligere er det også gitt tilskudd til driftsomstilling, fra sauehold til andre typer landbruk¹⁶.

¹² www.rovviltnemnd.no

¹³ [Om forvaltning av bjørn, jerv, ulv og gaupe \(Rovviltmeldingen\). St.meld. nr. 27 \(1991-92\).](#)

¹⁴ [Om rovviltforvaltning. St.meld. nr 35 \(1996-97\).](#)

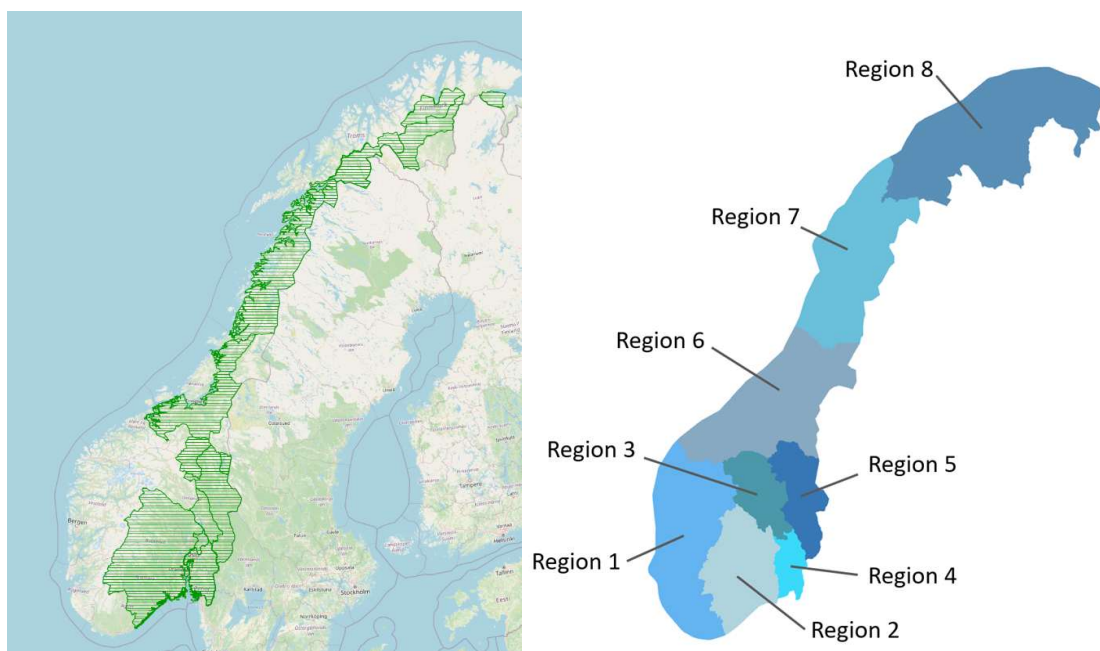
¹⁵ [Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak](#)

¹⁶ [Forskrift om tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt](#)

En geografisk differensiert forvaltning innebærer at hensynet til rovvilt og næringsvirksomhet i landbruket blir ulikt vektlagt innenfor de geografisk avgrensede områdene. I tillegg skal ulike typer tiltak og virkemidler være aktuelle i de ulike geografiske områdene.

For å bevare rovviltbestanden av gaupe et det satt nasjonalt og regionale bestandsmål. Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene¹⁷.

Nemndene har myndighet til å sette kvoter når gjennomsnittet av antall familiegrupper siste 3 år er på eller høyere enn bestandsmålet. Dersom bestandsmålet ligger under bestandsmålet er det Miljødirektoratet som har ansvar for forvaltning av arten.



Figur 1: A) De grønnskrevne områdene viser de offisielle grensene for forvaltningsområdene fastsatt av rovviltmyndighetene for gaupe. B) Det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper av gaupe er fordelt på syv av de åtte rovviltregionene. Kilde: Rovbase.

2.3 Felling av gaupe

Gaupe er vurdert som "sterkt truet" i Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021). Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

Det legges følgende til grunn ved vurdering av kvotestørrelser for felling: føringene i de regionale forvaltningsplanene og den differensierte forvaltningen av gaupe; bestandssituasjon og avgang av gaupe de siste årene samt skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene.

¹⁷ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

[Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtak om felling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderinger om felling.

2.3.1 Forvaltningsmyndighet tillatelse felling

Gjennom rovviltforskriften § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Rovviltnemndene tildeler kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 og kvote for lisensfelling etter forskriftens § 10.

Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling, med mindre direktoratet delegerer myndigheten til å vurdere skadefelling til Statsforvalterne igjennom vedtak om betinget kvote. Slik delegasjon har de senere årene vært vanlig også i perioden 16. februar til 31. mai i områdene med samisk tamreindrift.

2.3.2 Kvote for betinget skadefelling

Skadefelling av gaupe er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden.

Kvoten som gis for betinget skadefelling, gitt av rovviltnemndene eller av Miljødirektoratet, fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i perioden 1. juni til og med 15. februar. Det er statsforvalteren som vedtar å iverksette skadefellingsforsøk innenfor den kvoten som er satt når betingelsene ellers er til stede for slik felling, jf. forskriftens § 9 annet ledd.

2.3.3 Kvotejakt

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastsatt i naturmangfoldloven § 16, tredje ledd. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på høstingstradisjon i vedkommende område, og på den skade viltet gjør. Jakt- og fangsttiden for gaupe varer fra 1. februar - 31. mars. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer.

Det er kvotejakt som skal være den normale beskatningsformen også i fremtiden for å redusere skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. St.meld. nr. 15 (2003-2004).

Rovviltforskriften § 7, annet ledd, regulerer hva rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

"Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og

kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes".

3 Om overvåkingen av gaupe i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

3.1 Overvåkningsprogram

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av rovvilt. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28. (29.) februar.

Som en del av arbeidet med ett felles overvåkningsprogram for rovvilt i Skandinavia, leverer Rovdata bestandsstatusrapporter for Norge og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av gaupe i Norge er 1. juni hvert år.

3.2 Prognosemodell

En av utfordringene med å holde gaupebestanden stabil er at man må basere seg på forrige års anslag på antall familiegrupper når man skal bestemme kvotene for innværende år. Det er en tidsforskyvning fordi mange observasjoner av familiegrupper (observasjoner av spor og felte ungdyr) faktisk blir rapportert i løpet av de første ukene av kvotejakten. I tillegg brukes felte årsunger i beregningen. Antall familiegrupper før jakt blir derfor ikke klart før i mai, altså etter at jakten er ferdig.

Det ble derfor i 2011 utviklet et prognoseverktøy som kunne forutsi bestandsstørrelsen for gaupe ett år fram i tid. Prognosemodellen er en hierarkisk «state-space» modell kodet i R og JAGs. Modellen er basert på eksisterende tidsserier fra årlige tellinger av familiegrupper av gaupe (dvs. hunndyr i følge med unge(r)) og observasjoner fra gaupejakt. Modellen benytter seg av en Bayesiansk tilnærming med Markov-Chain Monte Carlo simuleringer. Modellen kan anvendes både på nasjonalt og regionalt nivå¹⁸.

Prognosemodellen er et verktøy som kan brukes til å forutsi bestandsstørrelsen av gaupe ett år fram i tid, basert på den observerte effekten et uttak av gaupe har hatt på neste års antall gaupefamilier tidligere år.

3.2.1 Verktøy for fastsetting av jaktkvoter

Prognosemodellen kan også anvendes til å gi estimatet på hvilket uttak, i forhold til antall familiegrupper i bestanden, som vil føre til stabil bestandsutvikling (verken vekst eller

¹⁸ [Nilsen, E.B., Brøseth, H., Odden, J., Andrén, H. & Linnell, J.D.C. 2011. Prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge. - NINA Rapport 774, 26 s.](#)

nedgang) fra ett år til det neste. Estimert antall voksne hunndyr høstet under jakta pr. familiegruppe for å holde bestanden stabil (75 % CI 0,37-0,52) er 0,43 og estimert antall gauper høstet under jakta pr. familiegruppe for å holde bestanden stabil (75 % CI 1,0-1,56) er 1,27.

Høsten 2022 ble denne prognosemodellen videreutviklet til en hierarkisk «state-space» modell i statistikkprogrammet R og JAGs som baserer seg på eksisterende tidsserier fra årlige tellinger av familiegruppe av gaupe og observasjoner fra gaupejakt. Det vil si at modellen nå kan anvendes både nasjonalt og regionalt og at den baserer en eventuell jaktkvote av hunndyr på historisk data om familiegrupper og jaktuttak innad i regionen(e).

Denne modellen er tilgjengelig for beslutningstakere på nett som et verktøy for å se hva ulike jaktuttak av hunndyr gir av prognose to år frem i tid.

3.2.2 Usikkerhet i prognosene

Estimatene for bestandsstørrelse av gaupe ett år fram i tid er heftet usikkerhet, og jo færre familiegrupper det er i regionene, jo større blir usikkerhetene i estimatene. Små bestander er sterkt påvirket av tilfeldig variasjon i demografiske rater. I tillegg vil usikkerheten i bestandsestimering spille en relativt større rolle jo mindre tall man opererer med.^{18 19}

I tolkningen av overvåkingsresultatene er det derfor viktig å ta hensyn til at reproduksjonssuksessen til voksne hunngauper kan variere betydelig fra år til år og mellom ulike områder. Noen år vil de fleste hunnene få levedyktige unger, mens andre år vil bare noen få overleve^{20 21}.

Til tross for usikkerheten er prognosemodellen likevel nyttige som et hjelpemiddel i prosessen med å fastsette kvoter. Det er imidlertid viktig å påpeke at selv om en baserer seg på et slikt hjelpemiddel, vil det fortsatt være variasjoner i bestandsstørrelsen over tid, og jaktuttaket vil også kunnes endre seg fra år til år. Hensikten med å forholde seg årlige prognoser er for å kunne tilpasse jaktuttaket bedre til endringene i bestandsstørrelse, slik at variasjonene blir mindre og man unngår at man i noen perioder er langt unna bestandsmålene.

4 Bestandssituasjonen for gaupe

4.1 Fennoskandia

Den norske bestanden av gaupe er en del av større sammenhengende fennoskandisk bestander og med forgreininger også videre inn i Russland. Kunnskapen om den skandinaviske bestanden av gaupe er god, for de finske og særlig de russiske delene av bestandene har vi ikke samme kunnskapsnivå.

¹⁹ Krange, O., Odden, J., Skogen, K., Linnell, J. D. C., Stokland, H. B., Vang, S. & Mattisson, J. 2016. Evaluering av regional rovviltforvaltning - NINA Rapport 1268. 190 s.

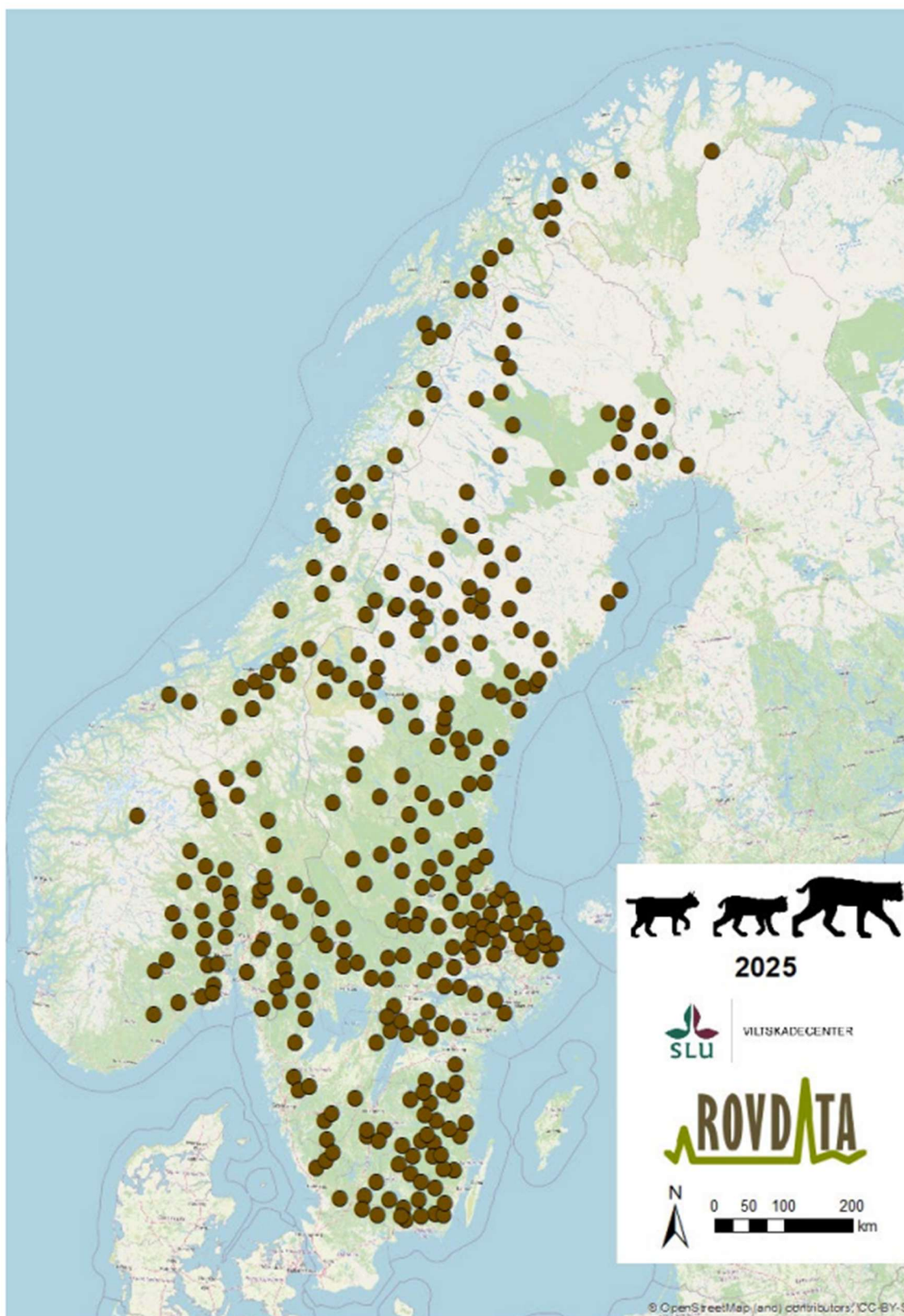
²⁰ Nilsen, E.B., Linnell, J.D.C., Odden, J., Samelius, G. & Andren, H. 2012. Patterns of variation in reproductive parameters in Eurasian lynx (*Lynx lynx*). *Acta Theriologica* 57(3): 217-223. doi:10.1007/s13364-011-0066-5

²¹ Walton, Z.A., Mattisson, J., Linnell, J.D., Stien, A. & Odden, J. 2017. The cost of migratory prey: seasonal changes in semi-domestic reindeer distribution influences breeding success of Eurasian lynx in northern Norway. *Oikos* 126(5): 642-650.

Overvåkingen av gaupe er i Norge og Sverige basert på felles metodikk. Overvåkingsresultatet rapportert fra Rovdata i 2025²² viser en bestand på 325 familiegrupper registrert i Skandinavia 2024/2025 (Figur 2), og viser at den skandinaviske bestanden er noe større enn i fjor. Sammenlignet med 2023/2024 er det i 2024/2025 registrert 6,5 flere familiegrupper i Norge og 16 flere familiegrupper i Sverige.

Dette tilsvarer en bestand på ca. 1905 gauper, hvorav ca. 538 gauper i Norge og 1367 i Sverige.

²² [Frank, J. & Brøseth, H. 2025. Inventering av lodjur 2025. Bestandsovervåking av gaupe i 2025. Bestandsstatus for store rovdjur i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. Nr 2-2025. 31 s](#)



Figur 2: Familiegrupper i Norge og Sverige vist som brune prikker sesongen 2024/2025. Figuren er hentet ut fra Frank & Børseth, 2025.

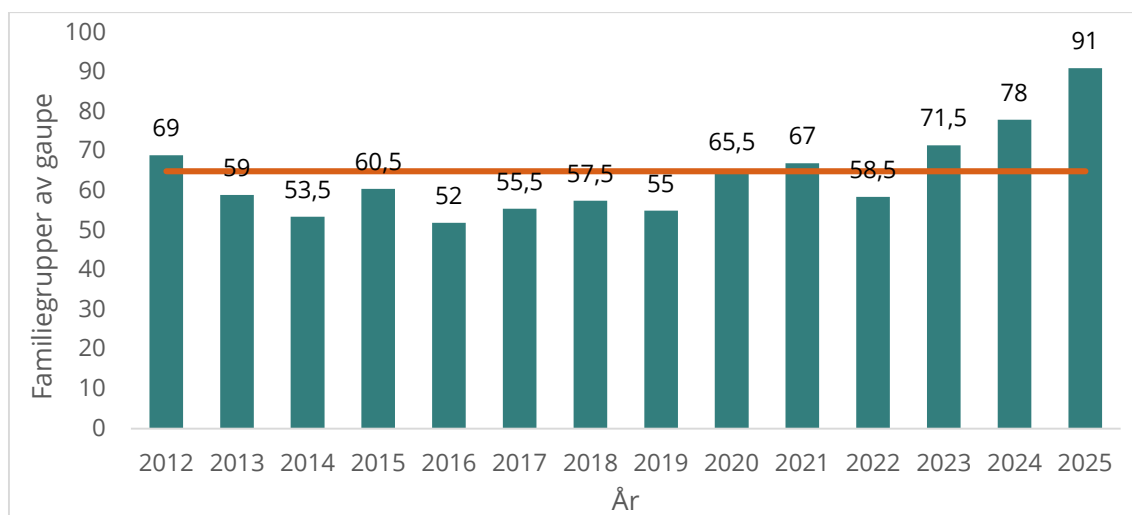
I Finland har bestanden av gaupe økt markant de siste årene. Før jaktseasonen 2025/2026 er det beregnet en bestand på minst 3125 gauper. Til sammenligning ble bestanden estimert til minst 2882 individer før jaktseasonen 2024/2025. I 2023/2024 ble det estimert minst 2381 gauper²³.

Miljødirektoratet vurderer at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandenes overlevelse.

4.2 Norge

4.2.1 Antall familiegrupper

I NINA rapport 2624²⁴ går det fram at det er registrert henholdsvis 71,5, 78 og 91 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2023, 2024 og 2025 (Figur 3). Gaupebestanden 2025 er over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004).



Figur 3: Antall familiegrupper av gaupe per år i Norge før jakt i perioden 2012-2025. Oransje horisontal linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Kilde: Rovdata.no

Tabell 1 viser utvikling i antall registrerte familiegrupper i de åtte rovviltregionene de siste tre sesongene og gjennomsnittlig antall som danner grunnlaget for om det er rovviltmyndene eller Miljødirektoratet som har myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt og kvoter for betinget skadefelling i perioden fra 1. juni til og med 15. februar.

Store årlige variasjoner i regional bestandsstørrelse skyldes variasjoner i inn- og utvandring fra Sverige og til andre regioner. I tillegg vil faktorer som naturlig dødelighet, illegal avlivning, varierende forekomst av byttedyr og tilfeldigheter knyttet til reproduksjon fra år til år, virke inn.

Av regionene med fastsatte bestandsmål ligger samtlige nå på eller over det regionale bestandsmålet, målt i 3-års gjennomsnitt. I tillegg har nemnda i region 1, alltid myndighet

²³ [Ilveskannan kehitys ja tila Suomessa vuonna 2025 | Luonnonvarakeskus](#)

²⁴ [Brøseth, H., Tovmo, M., Nilsen, E. B. & Odden, J. 2025. Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2025. - NINA Rapport 2624. Norsk institutt for naturforskning](#)

ettersom det ikke er noe mål om yngling i regionen. Oversikt over utvikling av registrerte familiegrupper de tre siste årene for regionene er vist i tabell 1.

Tabell 1: Antall familiegrupper av gaupe påvist før jakt nasjonalt og i ulike forvaltningsregioner i perioden fra 2023 til 2025, samt gjennomsnittet for de tre årene. For detaljer se tabell 3 i NINA rapport 2624.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2023	2024	2025	Gjennomsnitt 3 år
1 Vest Norge	-	0	0	1	0,3
2 Sør-Norge	12	14,5	16	17,5	16
3 Oppland	5	7,5	4,5	9,5	7,2
4 Oslo/Akershus/Østfold	6	4,5	6,5	8	6,3
5 Hedmark	10	11,5	8	10,5	10
6 Midt-Norge	12	13	18,5	17,5	16,3
7 Nordland	10	11,5	13,5	16,5	13,8
8 Troms og Finnmark*	10 (4)	9 (1)	11 (2)	10,5 (2)	10,2
Nasjonalt	65	71,5	78	91	80,2

* Tallene i parentes angir familiegrupper i Finnmark.

4.2.2 Bestandsestimat

Antall registrerte familiegrupper i 2025 tilsvarer en bestand på omkring 538 dyr (95 % CI = 383–540) i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2026 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimatet før jakt i 2026 viser flere gauper på landsbasis sammenlignet med estimatet i 2025.

4.2.3 Gaupas forventede utvikling

Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2025 og kjent uttak av voksne hunndyr (≥ 1 år), gir prognosemodellen et estimat på 90 (75 % CI = 80 - 103) familiegrupper før jakt på landsbasis i 2026 (tabell 2).

De regionale prognosene tyder på at rovviltregion 8, har størst sannsynlighet (51 %) for å ligge under bestandsmålet før jakta i 2026. De andre regionene har større sannsynlighet for å ligge over de regionale bestandsmålene (tabell 2).

Tabell 2: Prognose over antall familiegrupper i 2026 (FG_{2026} , med 75 % usikkerhetsintervaller) nasjonalt og for de ulike rovviltregionene med bestandsmål, samt sannsynligheten for at antall familiegrupper i 2026 vil være mindre enn de regionale bestandsmålene. Prognosene er gitt på bakgrunn av informasjonen som er tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2025. Tabell hentet fra NINA rapport 2624.

Forvaltningsregion	Antall familie- grupper av gaupe påvist i 2025	Prognose for antall familiegrupper i 2026 [FG_{2026}] 75 % CI	Sannsynlighet for at $FG_{2026} <$ bestandsmålet
2 Sør-Norge	17,5	15,7 [12,1 - 19,8]	12 %
3 Oppland	9,5	8,9 [6,5 - 12,0]	3 %
4 Oslo/Akershus/Østfold	8	8,8 [5,4 - 13,1]	17 %
5 Hedmark	10,5	11,1 [8,2 - 14,4]	34 %
6 Midt-Norge	17,5	16,8 [12,5 - 22,2]	11 %
7 Nordland	16,5	14,7 [11,3 - 19,2]	6 %
8 Troms og Finnmark	10,5	9,9 [6,9 - 13,2]	51 %
Nasjonalt	91	90 [80 - 103]	0,6 %

Prognosemodellen viser at det for landet som helhet er 0,6 % sannsynlighet for at gaupebestanden skal havne under det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper før jakt i 2026. Prognosene er heftet med betydelig usikkerhet. Prognosemodellen er kjent å være mer presis på store områder, og mindre presis på mindre områder slik som dagens rovviltregioner.

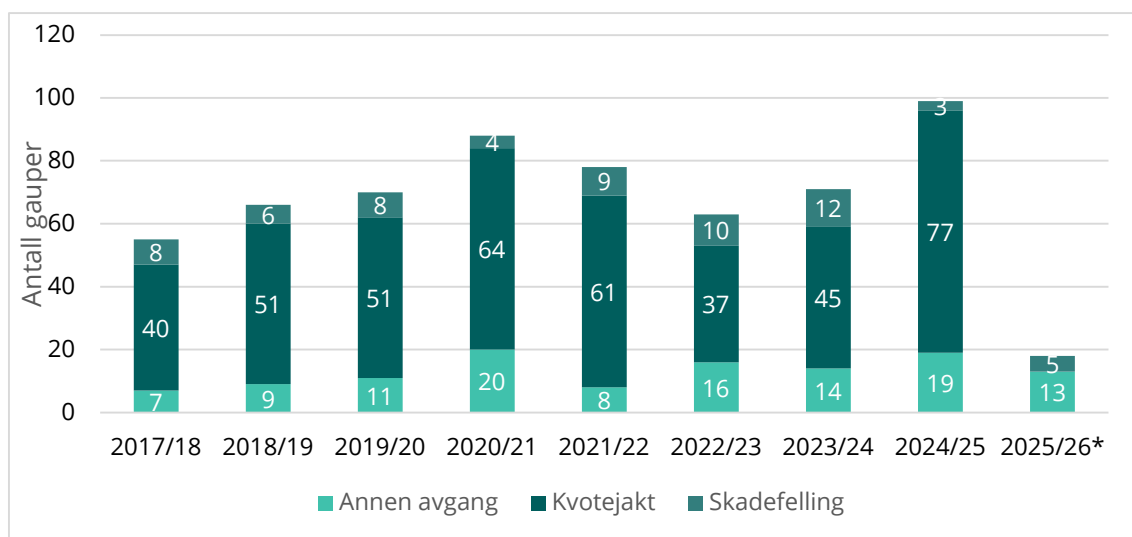
5 Kjent avgang av gauper i Skandinavia

5.1 Norge

Avgang av gaupe i Norge de siste årene har hovedsakelig skjedd gjennom ordinær kvotejakt. Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16, se viltloven § 9. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på blant annet den skade arten gjør.

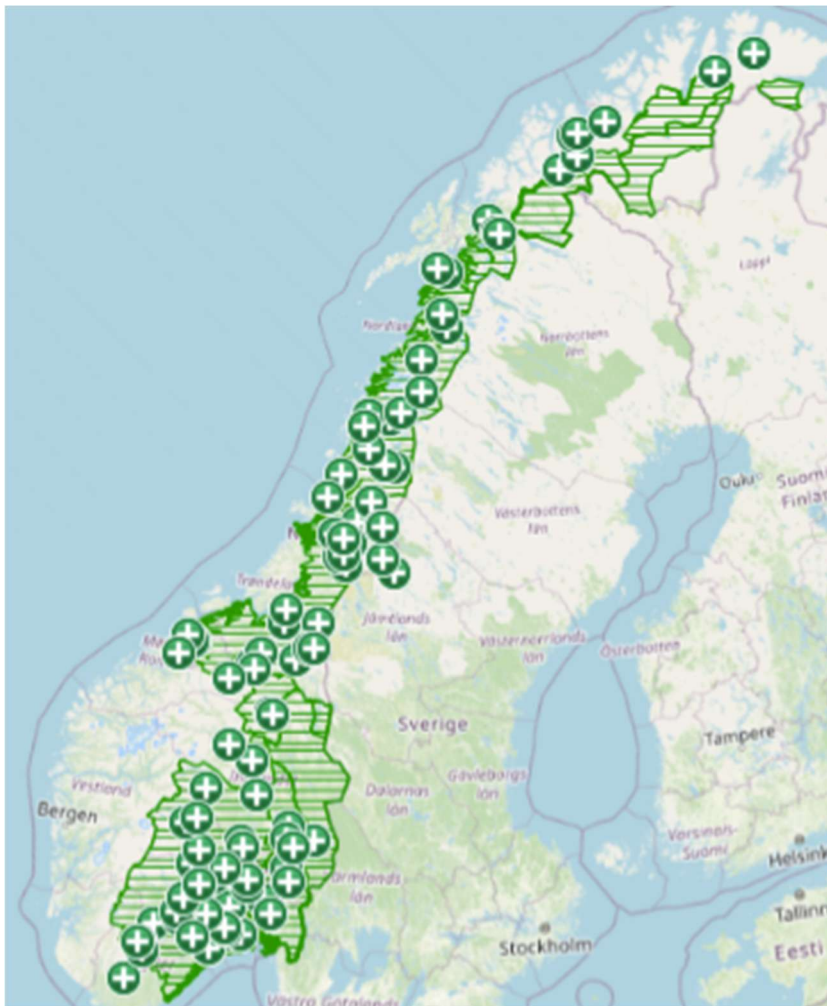
De fem siste årene har jaktuttaket i Norge ligget på mellom 37 og 77 gauper pr. jaktår (Figur 4). Det har blitt felt mellom tre og tolv gauper på skadefellingstillatelser per jaktår de siste fem årene. Det har også vært en økning i antall gauper som har blitt påkjørt på vei og bane de senere årene (går inn under annen avgang i figur 4).

Mer informasjon om kvotejakt på gaupe i Norge kan leses [her](#).



Figur 4: Antall gauper felt på kvotejakt, skadefelling eller registrert døde som annen avgang i jaktårene 2016/2017 til 2022/202 i hele Norge. *Tall for 2025/26 er per 5. januar 2026. Et jaktår går fra og med 1. april og til og med 31. mars året etter. Dataene er hentet fra Rovbase.no

Figur 5 viser kart over hvor gauper er felt i hele Norge jaktåret 2024/2025. Tabell 3 viser kjent avgang av gaupe i de ulike forvaltningsregionene i Norge fra jaktåret 2020/2021 til 2025/2026.



Figur 5: Viser felte gauper i Norge for jaktåret 2024/2025. Grønnskravert område viser forvaltningsområde for gaupe. Kilde: Rovbase30.no

Tabell 3: Antall gauper felt på kvotejakt, skadefelling eller registrert døde som annen avgang for de ulike forvaltningsregionene i jaktårene 2020/2021 til 2025/2026. *Tall for 2025/2026 er til og med 5. januar 2026. Kvotejakta for jaktåret 2025/2026 varer fra 1. februar til 31. mars 2026, og antall felling er følgelig ikke med i tabellen. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Forvaltningsregion	Jaktår	Antall gaupe felt på kvotejakt	Antall gaupe felt ved skadefelling	Antall gaupe døde som annen avgang
1 Vestland	2025/2026*	-	0	0
	2024/2025	1	0	0
	2023/2024	0	0	0
	2022/2023	0	0	0
	2021/2022	0	0	0
	2020/2021	2	0	0
2 Sør-Norge	2025/2026*	-	0	2
	2024/2025	29	0	4

	2023/2024	18	0	3
	2022/2023	14	0	2
	2021/2022	16	0	4
	2020/2021	24	0	3
3 Oppland	2025/2026*	-	0	2
	2024/2025	2	0	1
	2023/2024	7	0	0
	2022/2023	10	1	1
	2021/2022	10	1	0
	2020/2021	6	0	2
4 Oslo, Akershus og Østfold	2025/2026*	-	0	1
	2024/2025	0	0	2
	2023/2024	0	0	2
	2022/2023	0	0	1
	2021/2022	0	0	2
	2020/2021	0	0	0
5 Hedmark	2025/2026*	-	0	0
	2024/2025	3	0	0
	2023/2024	4	0	2
	2022/2023	0	1	2
	2021/2022	0	0	1
	2020/2021	0	0	2
6 Midt-Norge	2025/2026*	-	2	2
	2024/2025	23	0	1
	2023/2024	11	8	6
	2022/2023	14	6	5
	2021/2022	33	1	2
	2020/2021	24	0	7
7 Nordland	2025/2026*	-	1	4
	2024/2025	14	0	3
	2023/2024	0	3	1
	2022/2023	0	3	2
	2021/2022	3	1	0

	2020/2021	5	2	3
8 Troms og Finnmark	2025/2026*	-	2	2
	2024/2025	5	1	2
	2023/2024	4	1	0
	2022/2023	0	0	2
	2021/2022	0	5	0
	2020/2021	5	2	1

5.2 Sverige

Det ble i perioden 1. april 2024 til 31. mars 2025 registrert 173 døde gauper i Sverige, mot 214 registreringer i samme periode jaktåret 2023/2024. Per 1. januar 2026 i jaktåret 2025/2026 er det registrert en avgang på 44 gauper i Sverige. Vi viser til statistikk for døde rovdyr på Rovbase innsyn for mer informasjon, for eksempel døde gauper i Sverige:

[Rovbase](#).

Vi har ikke data for fellingene av gaupe i Finland og Russland.

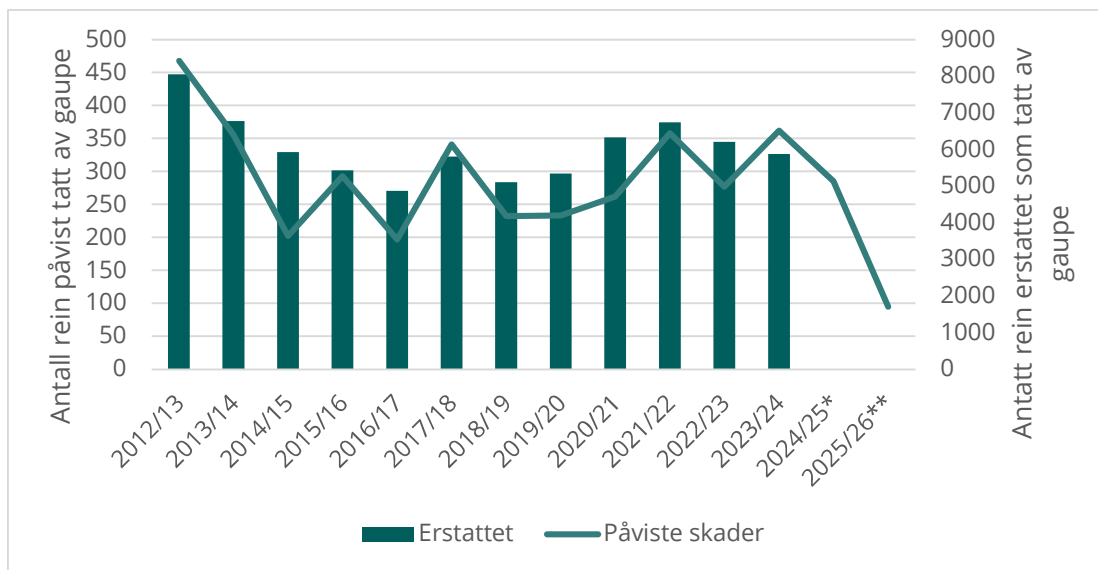
6 Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og utgjør grunnlaget for å utbetale erstatning for tap av husdyr til rovvilt.

Tamrein

Inneværende reindriftsår (per 5. januar 2026) er det påvist 97 tamrein som tapt til gaupe på landsbasis. I løpet av reindriftsåret 2024/2025 ble det påvist 285 rein tatt av gaupe, som er en nedgang sammenlignet med 2023/2024 -sesongen som da det ble påvist 362 tatt av gaupe (figur 6).

Tabell 4 viser antall rein som er påvist (dokumentert eller antatt sikker) tatt av gaupe og antall rein erstattet som tapt til gaupe for regionene 5, 6, 7 og 8.



Figur 6: Antall rein påvist tapt til gaupe (primær akse) og antall rein erstattet som tapt til gaupe (sekundær akse) i reindriftsårene 2012/13 til 2025/26 i hele Norge. *Erstatningstallene for 2024/25 og 2025/26 er ikke klare. ** Antall rein påvist tatt av gaupe for 2025/2026 er per 5. januar 2026. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Tabell 4: Antall rein påvist tapt til gaupe (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") og erstattet som tapt til gaupe i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 i reindriftsårene 2020/21 til 2024/25, og foreløpige tall for 2025/26. Erstatningstallene for Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde er i tabellen i sin helhet ført på region 5, på samme måte er Nord-Trøndelag reinbeiteområde ført på region 6, Nordland reinbeiteområde ført på region 7 og Troms, Vest- og Øst-Finnmark reinbeiteområde er ført på region 8. Data for påviste skader følger regiongrensene. Data er hentet fra rovbases.no.

Forvaltningsregion	Reindriftsår	Antall rein påvist tapt til gaupe	Antall rein erstattet tapt til gaupe
5 Hedmark	2025/2026**	0	-
	2024/2025*	0	-
	2023/2024	0	268
	2022/2023	0	201
	2021/2022	0	160
	2020/2021	0	151
6 Midt-Norge	2025/2026**	16	-
	2024/2025*	17	-
	2023/2024	90	811
	2022/2023	23	721
	2021/2022	38	655
	2020/2021	49	808

7 Nordland	2025/2026**	14	
	2024/2025*	35	-
	2023/2024	103	1541
	2022/2023	82	1416
	2021/2022	51	1397
	2020/2021	61	1381
8 Troms og Finnmark	2025/2026**	65	-
	2024/2025*	112	-
	2023/2024	169	3207
	2022/2023	169	3866
	2021/2022	269	4527
	2020/2021	152	3980

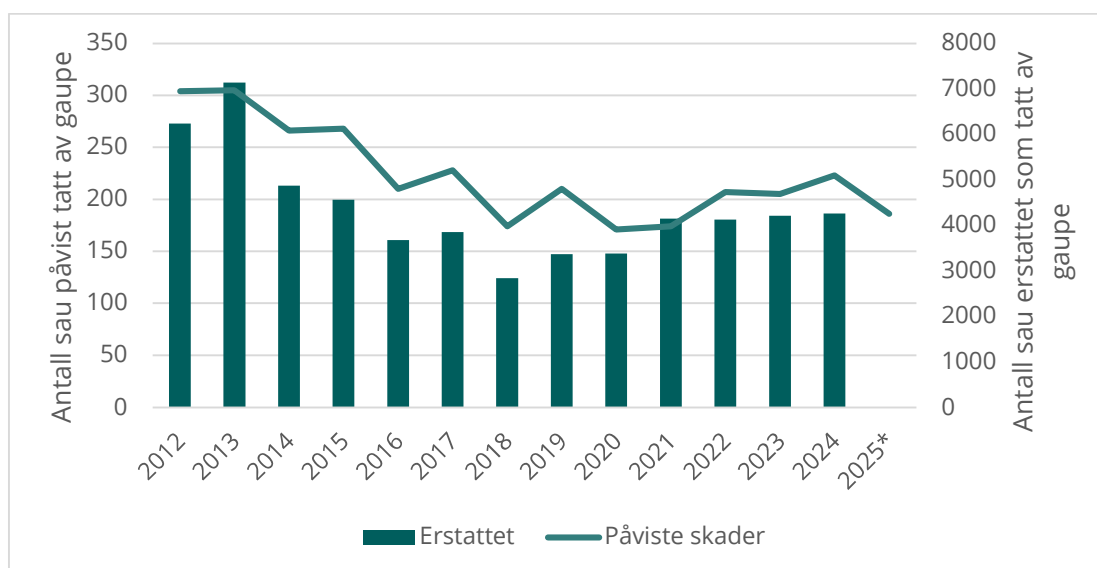
- = ikke tilgjengelig per dags dato, ** til og med 5. januar 2026.

Sau

Figur 7 viser antall sau påvist tapt til gaupe og antall sau erstattet tapt til gaupe de siste årene i Norge. I løpet av 2024 ble det påvist 223 sau tatt av gaupe, og erstattet 4 264 sau og lam som tapt til gaupe i Norge. I 2025 ble det påvist 186 sau tatt av gaupe.

Erstatningstillene for 2025 er ikke klare.

Tabell 5 viser antall sau tapt til gaupe og antall sau erstattet som tapt til gaupe for de ulike forvaltningsregionene i Norge.



Figur 7: Antall sau i Norge påvist tapt til gaupe (primær akse) og antall sau erstattet tapt til gaupe (sekundær akse) i årene 2012 til 2025 i hele Norge. Erstatningstall for 2025 er ikke klare per dato. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Tabell 5: Antall sau påvist (dokumentert eller antatt sikker) tapt til gaupe og erstattet som tapt til gaupe i de ulike forvaltningsregionene i Norge fra 2020 til 2025. Erstatningstall for 2025 er ikke klare per dato. Data er hentet fra rovbases.no

Forvaltningsregion	År	Antall sau påvist tapt til gaupe	Antall sau erstattet tapt til gaupe
1 Vestland	2025*	2	-
	2024	2	1
	2023	0	0
	2022	2	8
	2021	1	9
	2020	2	1
2 Sør-Norge	2025*	38	-
	2024	36	771
	2023	36	723
	2022	29	755
	2021	22	999
	2020	28	662
3 Oppland	2025*	24	-
	2024	20	539
	2023	7	413
	2022	40	730
	2021	24	582
	2020	18	418
4 Oslo, Akershus og Østfold	2025*	8	-
	2024	10	84
	2023	4	131
	2022	5	224
	2021	11	83
	2020	2	20
5 Hedmark	2025*	5	-
	2024	1	187
	2023	18	168
	2022	14	199
	2021	7	136

	2020	13	135
6 Midt-Norge	2025*	57	-
	2024	47	971
	2023	60	1190
	2022	32	845
	2021	53	977
	2020	41	681
7 Nordland	2025*	33	-
	2024	64	928
	2023	50	928
	2022	52	910
	2021	50	1076
	2020	56	1206
8 Troms og Finnmark	2025*	19	-
	2024	43	780
	2023	30	635
	2022	22	454
	2021	6	248
	2020	11	269

*Erstatningstall for 2025 er per dato ikke klare.

Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Nedenfor følger en beskrivelse av ulike forhold som har betydning ved iverksettelse av fellingstillatelser. Disse forholdene har betydning for alle skadefellingstillatelser gitt av statsforvalteren, også utover de som er regulert i dette vedtaket.

Utøvelse av jakt, felling og fangst:

Felling av rovvilt gjennomføres i tråd med forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst som finnes på www.lovdata.no, og i henhold til de vilkår som fastsettes av Statsforvalterne i det enkelte vedtak om felling.

Vi viser også her til "[Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag](#)".

Vi minner om at Bern-konvensjonens vedlegg IV har et forbud mot bruk av "Sikter for nattjakt, bestående av innretninger for elektronisk forstørrelse eller overføring".

Vurdering av tidsrom for iverksettelse av skadefelling:

Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning.

Direktoratet vurderer det slik at potensialet for skade på sau er begrenset når vi kommer til september/oktober måned, da normal sankedato for sau er 10. september selv om det vil være regionale forskjeller. Skulle tap til rovdyr skje i denne perioden, vil det være andre tilfredsstillende løsninger for å hindre tap. For tap til tamrein må det gjøres andre vurderinger.

Når det gjelder bjørnens predasjon på tamrein viser resultater fra tidligere studier (NINA fagrapport 21, 2012) samt pågående studier (Bjørn og Tamreinprosjektet i Idre) til at bjørnens predasjon på kalv opphører etter første uken i juni, og potensialet for skade er derfor svært begrenset etter dette tidspunktet.

Retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle ulver

Det er utarbeidet en felles retningslinje for forvaltning av genetisk verdifulle individer gjeldende for norsk og svensk ulveforvaltning (retningslinjen er gjengitt i Meld.St. 21 (2015-2016) kap. 2.6.) Genetisk verdifulle ulver er definert som innvandrende ulver fra østlige populasjoner (immigranter - omtalt som F0), og førstegenerasjonsavkom til immigranter

(omtalt som F1). De genetisk verdifulle individene skal ifølge retningslinjen så langt som mulig unntas fra felling, både lisensfelling og skadefelling.

Kommunale/interkommunale fellingslag – godtgjøring for fellingsforsøk, arbeidsgiveransvar, forsikring mv.:

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a.

Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger>.

Satsene for godtgjøring er fastsatt av Klima- og miljødepartementet og satser og øvrige vilkår omtales i kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Av kommentarene til forskriften framgår også hvilke forhold som faller utenfor ordningen. Utbetaling skjer på grunnlag av disse vilkårene, samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Den totale utbetalingen fra kommunen må ikke overskride den økonomiske rammen som fremgår av statsforvalterens vedtak om felling. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene nevnt over.

Klima- og miljødepartementet har hatt kontakt med Direktoratet for arbeidstilsynet om arbeidsgiveransvaret i forbindelse med kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag. Direktoratet for arbeidstilsynet peker på at en person skal regnes som arbeidstaker i henhold til arbeidsmiljøloven hvis tilknytningen til arbeidsgiver reelt sett har karakter av et ansettelsesforhold, og at det skal foretas en helhetsvurdering av samtlige omstendigheter i ansettelsesforholdet. Ut fra de kriterier som Direktoratet for arbeidstilsynet har oppstilt, har Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet konkludert med at det er et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold mellom kommunen og medlemmer i lokale fellingslag i slike tilfeller.

Med arbeidsgiveransvaret følger en rekke rettigheter og plikter. Lover, forskrifter og avtaleverk inneholder en rekke bestemmelser om arbeidsgiverens rettigheter og plikter innenfor blant annet lønns- og personalområdet, samt skatteområdet.

Viktige forhold som følger av arbeidsgiveransvaret:

- plikt til å innberette lønnsutgiftene til ligningsmyndighetene og foreta forskuddstrekk
- arbeidsgiver skal utbetale feriepengene til den tilsatte
- arbeidsgiver plikter å svare arbeidsgiveravgift til folketrygden

Utgifter til forsikring faller utenfor godtgjøringsordningen. Dette faller inn under kommunens arbeidsgiveransvar, og bør således omfattes av eksisterende kommunale ordninger.

I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnseten pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. I tillegg til fastsatt døgnset skal kommunen også beregne feriepengene og arbeidsgiveravgift, og dette vil bli dekket av kommunens tilskudd fra statsforvalteren. Statsforvalteren må ta hensyn til dette i fastsettelse av den økonomiske rammen knyttet til den enkelte tillatelse. Utbetalingen til kommunen må ikke overskride de rammer som fremgår av statsforvalterens vedtak om felling.

Vi ber statsforvalterne om å informere aktuelle kommuner om disse forholdene.

Bistand fra Statens naturoppsyn:

Fellingstillatelse etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen.

Statens naturoppsyn (SNO) kan ved behov bistå ved fellinger i regi av andre. Slik bistand må eventuelt tas opp med SNO direkte. SNO har fra og med 2019 fått en styrking for å i større grad kunne bistå i forbindelse med skadefellingsforsøk. Vi vil be kommunen/skadefellingsleder om å ha en dialog med SNO angående muligheter for å få bistand ved fellingsforsøk. SNO vil primært prioritere bistand ved oppstart i områder uten fellingserfaring og i områder med særlig skadeproblematikk. SNO dekker sine egne kostnader der de engasjerer seg i fellingstiltak.

Saksbehandlingstid og beredskapsordninger

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskelig å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr, aktuelle forebyggende tiltak osv. Dette har særlig relevans i beitesesongen for sau, men er relevant hele året i områder med tamrein. For alle typer søknader og klager gjelder det at forvaltningen så langt det er mulig gjennomfører en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.

Krav til rapportering

Før statsforvalteren fatter vedtak om iverksetting av felling av gaupe eller brunbjørn, jf. rovviltforskriften § 9, må statsforvalteren forvisse seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote som er satt for arten.

Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal av statsforvalteren umiddelbart registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. I tillegg skal felling av rovvilt i medhold av dette vedtaket uten opphold registreres i Rovbase.

For å få mer informasjon om hva som skiller fellingsforsøk der fellingslagene lykkes, fra fellingsforsøkene der de ikke lykkes, er det fra og med 2019 etablert en egen rapporteringsløsning. Ved iverksetting av tillatelser etter dette vedtaket skal det stilles krav om at det blir lagt inn rapport for det enkelte fellingsforsøk i denne løsningen. Lenke til rapporteringen er å finne på det aktuelle fellingsvedtaket på www.miljøvedtak.no.

Vi viser til vedlegg "Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret".

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS
Postboks 325
1502 MOSS

Trondheim, 13.02.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2026/1859

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Kvote for betinget skadefelling av ulv – våren 2026

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette skadefelling av inntil 14 ulver i perioden fra og med 16. februar 2026 til og med 31. mai 2026. Fordeling av kvoten fremgår av tabell 1. Kvotene er gjeldende for de beiteprioriterte områdene i de aktuelle forvaltningsregionene, og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av ulv f.o.m. 16. februar 2026 til og med 31. mai 2026.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Bestandsstatus 24/25	Kvote for betinget skadefelling
Region 1, 2 og 3	0	0	2
Region 4 og 5	4-6 hvorav 3 helnorske*	4,5 hvorav 3 helnorske*	4
Region 6, 7 og 8	0	0	2
Reservekvote**			6
Samlet kvote			14

*Tall for bestandsmål og bestandsstatus er felles for region 4 og 5

** Kan fordeles til regioner etter beslutning fra Miljødirektoratet

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, jf. § 1 og § 6.
- Denne kvoten for betinget skadefelling er primært vedtatt for å begrense skade på tamrein, men kvoten kan også benyttes dersom det oppstår skader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak
- Der kvoten omfatter flere regioner må statsforvalterne ha dialog om bruken av kvoten
- Statsforvalterne kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig
- Kvoten gjelder kun for områder utenfor ulvesonen

- Familiegrupper og revirmarkerende par av ulv som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen, de tiltak som er mulige for å unngå felling av dyr fra familiegruppe eller revirmarkerende par, skal være iverksatt
- Alle former for felling og annen menneskeskapt avgang av ulv etter dato for dette vedtaket skal belastes kvoten
- Retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle individer gjelder
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret
- Felling av ulv i samsvar med dette vedtaket, skal registreres i Rovbase
- Vi kan til enhver tid trekke tilbake denne kvoten
- I regioner der kvoten eventuelt fylles vil direktoratet fortløpende kunne vurdere tildeling fra reservekvoten. Statsforvalter bes om å varsle direktoratet om dette per telefon på tlf 977 87 000

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 4-6 årlige kull av ulv, hvorav 3 helnorske. Målet skal søkes oppnådd innenfor ulvesonen i rovviltregion 4 og 5. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. For ulv er soneringen vedtatt av Stortinget ved behandlingen av Meld. St. 21 (2015-2016) om ulv i norsk natur².

Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar. For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

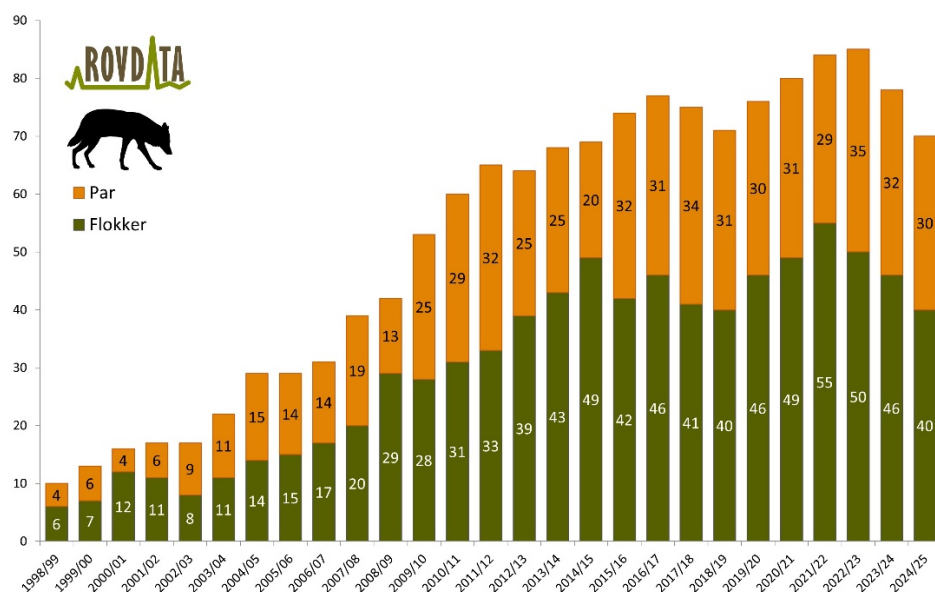
Bestandssituasjon

Rovdata har 2. juni 2025 publisert endelig bestandsstatus for ulv i Skandinavia for vinteren 2024/2025. Det er registrert i alt 40 familiegrupper i Skandinavia, hvorav tre helnorske og tre familiegrupper i grenserevir. Det er videre registrert 30 revirmarkerende par, hvorav to i Norge og ett (1) i grenseoverskridende revir. Dette er samlet sett en nedgang på seks familiegrupper og to revirmarkerende par, målt mot antallet familiegrupper og revirmarkerende par registrert for sesongen 2023/2024, og 15 familiegrupper mindre enn toppåret 2021/2022.

Så har vi denne vinteren fått informasjon om en yngling i grensereviret Boksjø, som tilsier at det var et revirmarkerende par i Boksjø, som ikke ble fanget opp forrige overvåkningssesong.

¹ [Rovviltforliket](https://www.stortinget.no/rovviltforliket) (Stortinget.no)

² [Sak - stortinget.no](https://www.stortinget.no/sak)



Figur 1: Ulveflokker og revirmarkerende par av ulv i Skandinavia i årene 1998/99 – 2024/2025 (kilde: www.rovdata.no)

Bestandsrapporten angir at det i Norge er registrert tre helnorske ynglinger og tre ynglinger i grenserevir, alle disse revirene er i sin helhet registrert innenfor ulvesonen. Det beregnede antall ynglinger i Norge for 2024/2025 var 4,5 ynglinger inkludert grenserevir, noe som er innenfor det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav tre helnorske ynglinger. Det ble ellers registrert 6,5 ynglinger i Norge, registreringssesongen 2023/2024.

Antall individer

Det ble i norsk delbestand påvist 50-57 ulver, hvorav 40-47 dyr med helnorsk tilhold og halvparten av 19 ulver som ble dokumentert med tilhold på begge sider av riksgrensen, til sammenligning ble det registrert 58-60 ulver, hvorav 42-44 dyr med helnorsk tilhold vinteren 2023/2024.

Ved hjelp av åpen fangst-gjenfangstmodell fra DNA-identifiserte individer ble bestanden i Skandinavia (med unntak av Nordbottens län, og fylkene Finnmark, Troms, Nordland, Vestland og Rogaland, samt den delen av region 1 som er i Agder) beregnet til ca. 375 ulver for sesongen 2024/2025. Dette er en reduksjon på 65 dyr i forhold til den estimerte bestanden for 2023/2024. Ca. 323 av den beregnede bestanden var i Sverige, inkludert halvparten av individene i grenserevirene.

Det presiseres at døde ulver i løpet av overvåkingsperioden ikke er trukket fra de over nevnte tallene. Videre er det født nye kull med valper våren 2025.

Foreløpige tall 2025/2026

Tall fra andre foreløpige rapport³ fra Rovdata vinteren 2025/2026 viser at det per 6. februar 2026, er registrert to helnorske familiegrupper med ungekull, og tre familiegrupper med ungekull i

³ <https://rovdata.no/Nyheter/ArtMID/17026/ArticleID/6910/Har-pavist-51-55-ulver-i-Norge-hittil-i-vinter.aspx>

grenserevir født våren 2025, noe som gir en bestand med 3,5 kull om en beregner grensekullene med en faktor på 0,5. Det er fortsatt en del usikkerhetsmomenter, men dersom dette blir sluttresultatet, vil bestanden være under bestandsmålet for ulv i Norge.

Kjent avgang

I Norge ble det felt et helnorsk par (Risberget-Ulvåa), og et grensepar (Fjornshöjden) under lisensfelling innenfor ulvesonen vinteren 2024/2025. I tillegg ble det felt en ulv på lisensfelling utenfor ulvesonen. Det samlede antallet dyr felt under lisensfelling, skadefelling og SNO oppdrag i Norge i perioden fra 1. oktober 2024 til 30. april 2025, var seks dyr, der fem dyr ble felt på lisensfelling, og ett dyr ble felt på skadefelling.

I tillegg har Økokrim gitt opplysninger om at en hann og en tise ble illegalt felt.⁴ Det er opplyst at fellingene av disse skjedde innenfor ulvesonen i Eidskog kommune i Innlandet fylke i januar 2025, men noen nærmere informasjon om disse dyrene er per i dag ikke offentlig tilgjengelig. For mer detaljer om døde dyr i Norge og Sverige se vedlegg 11.3 i rapport om bestandsovervåkning av ulv vinterne 2024-2025⁵.

I perioden fra 1. mai 2025 til 12. februar 2026 er det totalt en kjent avgang på seks ulver i Norge, der fem er felt på skadefelling og en er felt på lisensfelling. Alle disse er felt i områdene utenfor ulvesonen.

Ulovlig jakt

En studie som har sett på holdninger til ulovlig jakt på store rovdyr viser at det er aksept for ulovlig felling av ulv i deler av den norske befolkningen (Krange & Skogen, 2019). Samme studie antyder at holdningene må anses å være en form for demonstrasjon mot gjeldende rovviltpolitikk. En studie på data fra svenske ulvrevir viser at mengden revirmarkerende dyr som "forsvant av ukjent årsak" var høyere i perioden 2010/11-2016/17 (21 %) sett i forhold til perioden 2000/01-2009/10 (9 %). Økt illegal jakt anses å være den mest sannsynlige årsaken til dette (Liberg m.fl. 2020).

Det er en utfordring for den felles skandinaviske ulveforvaltningen at mange dyr forsvinner uten at man vet om dette skyldes naturlig avgang eller ulovlig jakt. Eksempelvis ble det ikke funnet noe spor etter Rotnaflokken i sesongen 2024/2025, selv om flokken eksisterte i 2023/2024 sesongen. Vi ser at omfanget av voksne dyr som forsvinner mellom sesonger er betydelig, og at forvaltningen må være oppmerksom på at revir kan og vil forsvinne mellom sesonger selv uten lisensfelling.

Vi viser også til Økokrim sin *Trusselvurdering 2025 – Miljøkriminalitet* ⁶. Kunnskapen om at det foregår illegal felling av rovvilt må vektlegges ved fastsettelse av fellingskvoter.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av ulv i løpet av reindriftsåret 2023/2024: 36 skader er påvist, hvorav 35 i Sør-Varanger kommune og 1 i Kautokeino kommune.

⁴ [Ti personer tiltalt for ulovlig jakt på ulv og gaupe - Økokrim](#)

⁵ <https://hdl.handle.net/11250/3197628>

⁶ [Ny trusselvurdering fra Økokrim: Kriminelle profitterer på miljøkriminalitet - Økokrim](#)

- For reindriftsåret 2024/2025 ble det påvist 24 skader av ulv på tamrein, hvorav 20 i Sør-Varanger, 3 i Tydal og 1 i Meråker.
- Antall rein påvist tatt av ulv i så langt i inneværende reindriftsår per 10. februar 2026: 9 skader er påvist, hvorav 8 i Sør-Varanger og 1 i Engerdal kommune.
- Antall rein erstattet som tapt til ulv i løpet av reindriftsåret 2023/2024: 250 rein, hvorav 11 i Vest-Finnmark, 202 i Øst-Finnmark og 37 i Sør-Trøndelag og Hedmark reinbeiteområde.
- Antall rein erstattet som tapt til ulv i løpet av reindriftsåret 2024/2025: 307 rein, hvorav 248 i Øst-Finnmark, 1 i Vest-Finnmark, 16 i Nord-Trøndelag og 42 i Sør-Trøndelag og Hedmark reinbeiteområde.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på sau på landsbasis

- Det ble påvist 275 skader av ulv på sau i 2024.
- Antall sau erstattet som tapt til ulv i løpet av driftsåret 2024 var 1509 dyr.
- Det ble påvist 110 skader av ulv på sau i 2025.
- Antall sau erstattet som tapt til ulv i løpet av driftsåret 2025 var 344 dyr.

Miljødirektoratets vurderinger

Ulv som art er fåtallig og er vurdert som "kritisk truet" i Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021). Det kreves presise forvaltningsmessige tiltak for både å sikre overlevelse og å opprettholde bestanden på bestandsmålet slik det er fastsatt av Stortinget. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av ulv og de andre store rovviltartene. Det er likevel mulig å felle ulv, blant annet for å hindre skade på husdyr og/eller tamrein. Vilkårene for å kunne gi fellingstillatelse er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Det er på vedtakstidspunktet gjenværende kvote for lisensfelling av ulv i region 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 8. For region 7 er det ikke åpnet for lisensfelling av ulv. Lisensfellingen løper til 31. mai og vil følgelig foregå i samme periode som denne kvoten er gjeldene for. Vi ber statsforvalterne vurdere om den adgangen som er gitt til lisensfelling (i områder der dette er gitt) kan være en løsning, før skadefelling gis. Det kan etter direktoratets vurdering likevel oppstå situasjoner der skadefelling kan være aktuelt i alle de åtte regionene.

Det er ifølge andre foreløpige bestandsrapport for ulv denne vinteren, kun registrert aktivitet av ulv utenfor ulvesonen i rovviltregion 5 og 8. Det er samtidig kjent at streifende individer av ulv kan forflytte seg raskt, og slike individer kan i realiteten dukke opp i alle deler av landet. Vi gir kvote for betinget skadefelling av ulv i perioden 16. februar til 31. mai, først og fremst for å begrense skade på tamrein i områdene med reindrift, men vi finner også å delegere myndigheten for å vurdere skadefelling i øvrige beiteprioriterte områder, ettersom det kan oppstå skadesituasjoner på husdyr. Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte ulveskader på tamrein og husdyr, som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak. Vi mener Statsforvalterne er best til å gjøre de konkrete vurderingene av dette.

Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av ulv
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av ulv i regionene
- antall døde ulver de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i regionene

Vi har vurdert prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldloven. Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for ulv, ettersom bestandsmålet søkes oppnådd innenfor ulvesonen og kvoten kun er gjeldende for områdene utenfor ulvesonen. Det er uttakene av ulv innenfor ulvesonen som er styrende for om det nasjonale bestandsmålet vil nås eller ikke.

Vurdering av sannsynligheten for å oppnå bestandsmålet

Miljødirektoratet anser det som sikkert at bestandsmålet for ulv vil kunne oppnås innenfor ulvesonen, uavhengig av hvor mange streifende ulver som felles utenfor ulvesonen. Det er reguleringene av bestanden innenfor ulvesonen som er avgjørende for om de to delmålene i bestandsmålet nås eller ikke. Så er det for inneværende sesong knyttet stor usikkerhet til om det vil bli registrert mange nok kull denne vinteren til å oppnå bestandsmålet sesongen 2025/2026. Men vi anser mulighetene for at det er eller kan bli etablert nye revirmarkerende par som kan produsere valper kommende vår innenfor ulvesonen som gode og at muligheten for å kunne oppnå bestandsmålet sesong 2026/2027 forblir på samme nivå uavhengig av om det skulle bli felt noen streifende individer på skadefelling utenfor ulvesonen.

Vurdering av om kvoten truer bestandens overlevelse

Miljødirektoratet legger til grunn at ulvebestanden i Norge ikke er en egen bestand, men at den norske delbestanden er del av den større skandinaviske bestanden, som igjen har tilknytning til Finland og Russland igjennom innvandring og utvandring, jf. A. Eriksen m.fl. 2020.

Gjennom flere rapporter har Naturvårdsverket utredet hva som omfattes av begrepet gunstig bevaringsstatus (fra EUs habitatdirektiv) og hva som kreves for at den svenske (og skandinaviske) ulvebestanden skal ha gunstig bevaringsstatus. Gjennom dette arbeidet er det fastsatt en såkalt referanseverdi for gunstig bevaringsstatus (FRP). Minste levedyktige bestand (MVP) er betydelig lavere enn FRP, og ikke tilstrekkelig for å oppnå gunstig bevaringsstatus. Naturvårdsverket la i 2015 til grunn at referanseverdien for ulv i Sverige er minst 300 individer (en skandinavisk ulvepopulasjon på minst 340 ulver ville ha høy sannsynlighet for overlevelse, fordelt på 300 for Sverige og 40 for Norge).

Referanseverdien forutsetter at det forekommer migrasjon og innvandring fra den finsk-russiske ulvebestanden til den sør-skandinaviske ulvebestanden, hvor minst en finsk-russisk immigrant per ulvegenerasjon etablerer seg og produserer valper som igjen får egne valper. Den gjennomsnittlige innavlskoeffisienten til avkom fra familiegruppene med kull har de siste årene vist en fallende trend og var i 2024 0,21 (+/-0,09 standardavvik), som var en nedgang sammenlignet med 2023 da den var 0,23 (+/-0,09 standardavvik). Det er et behov for å få inn nye immigranter for å ytterligere kunne redusere innavlskoeffisienten i bestanden.

Sveriges landbruksuniversitet har i samarbeid med Universitetet i Innlandet, beregnet den forventede størrelsen på den skandinaviske ulvepopulasjonen. De bruker en modell for å si noe om den forventede bestandstørrelsen etter at det er felt et visst antall dyr. Beregningene viser at et uttak av 80 dyr i perioden 1. mai 2025 til 30. september 2026 i Skandinavia, mest sannsynlig vil gi en bestand på 341 ulver per 1. oktober 2026. Det er i perioden siden 1. mai 2025 til d.d. registrert en avgang på 28 ulver fra den skandinaviske bestanden. En økt avgang på inntil 14 dyr jf. denne betingede kvoten, vil redusere forventet bestand. Men kvoten vil etter vår vurdering ikke true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse. Denne vurderingen bygger på en forutsetning om at forvaltningen sørger for at tilstrekkelig mange immigranter fra den finsk-russiske bestanden klarer å vandre inn og etablere seg i den skandinaviske bestanden. Det er derfor avgjørende at retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle individer blir fulgt.

Det er betydelig usikkerhet knyttet til de beregnede verdiene i beskatningsrapporten. Rapporten viser til at det å gjøre beregninger bare for den norske delbestanden gir veldig usikre resultater. Det er av den grunn ikke gjort modelleringer på kun den norske delbestanden.

Vurdering av andre løsninger

Det er et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. I vurderingen av dette vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket fremgår det at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områdene der rovvilt er prioritert, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Prinsippet om geografisk differensiert forvaltning setter klare grenser for hvor store ressurser som skal settes inn og i hvor stor grad tilpassing av beitenæring skal avkreves av beitenæringene utenfor ulvesonen. Andre tiltak rettet mot ulvene kan i særskilte tilfeller være et alternativ. Dette gjelder først og fremst tilfeller der det påvises genetisk verdifulle ulver utenfor ulvesonen. Radiomerking for nærmere å følge slike ulvers bevegelser og eventuelt senere flytting er aktuelle alternative tiltak som vurderes fortløpende. Både radiomerking og flytting av ulver er imidlertid ressurskrevende tiltak som vurderes lite egnet for alle ulver som beveger seg utenfor ulvesonen.

Denne kvoten gis kun for områdene utenfor ulvesonen, og direktoratet mener at det utfra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta en kvote for betinget skadefelling av ulv.

Det er imidlertid viktig å presisere at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet områdets beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m. Direktoratet presiserer videre at statsforvalteren i den forbindelse skal vurdere om det er fare for å felle genetisk viktige individer.

Klagerett

Aktører med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Kopi til:

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
MATDEPARTEMENTET			
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 56	7701	STEINKJER
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Roviltnemnda i region 1	Co/ Statsforvaltaren i Vestland, Njøsveien 2	6863	LEIKANGER
Roviltnemnda i region 2	Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 3	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Til:

Klima- og miljødepartementet

Sendt til:

Rovviltnemnda i region 7 v/
Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2026/273

Dato: 25.02.2026

**Klage på vedtak om utvidelse av kvote for betinget skadefelling av gaupe i rovviltregion 7 i
2026**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om utvidelse av kvote for betinget skadefelling av gaupe i rovviltregion 7 i 2026. Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en utvidet kvote på 3 gauper for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for hele regionen i perioden fra 11. februar til 15. februar 2026.

Innledende kommentarer

Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en ekstremt høy kvote for en svært kort tidsperiode. Nemnda har sett bort fra sekretariatets anbefaling og mener altså at det er en mulighet for at man må vedta tre skadefellinger av gaupe i løpet av fem dager. Med tanke på at regionen har felt to gauper på skadefelling i løpet av over syv måneder, er nemndas vedtak rett og slett absurd. Dette er skremmende forvaltning og viser tydelig at faglige beslutninger ikke bør overlates til politikere. Selv om gaupe felt på skadefelling i kvotejaksperioden belastes jaktkvoten, kan en høy skadefellingskvote bidra til at terskelen for skadefelling senkes og at man utvikler en uheldig praksis som kan ha konsekvenser på lengre sikt og ikke kun for inneværende sesong.

Tre av gaupene som ble belastet den opprinnelige kvoten ble overkjørt. I NOAHs øyne er det uansvarlig rovviltforvaltning å utvide en kvote fordi den gamle ble belastet av påkjørsler. Det er lovfestet i rovviltforskriften § 7 at irregulær avgang av rovdyr skal belastes fastsatte kvoter, og nemnda kan ikke velge å se bort fra dette ved å utvide kvoten i etterkant. Gaupe er en art med svært høy risiko for å forsvinne fra norsk natur, og tap av individer gjennom påkjørsler kan ikke bagatelliseres slik nemnda gir uttrykk for.

NOAHs vurdering

Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-10

NOAH mener føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven (nml.) § 9 må tillegges betydelig større vekt i denne saken, tatt i betraktning det begrensede kunnskapsgrunnlag om artens faktiske sårbarhet. Det er riktig at gaupebestanden overvåkes nøye i Norge, men det foreligger fortsatt vesentlige kunnskapshull, blant annet om gaupas arealbruk, vandringsmønstre og hvordan de påvirkes av arealendringer som nedbygging av natur og etablering av ny infrastruktur.¹ Slike forhold er sentrale for vurderingen av samlet belastning, jf. nml. § 10, og må redegjøres for hvis man skal sikre en gaupebestand for fremtiden. Videre finnes det ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av gaupebestanden i Norge. Fraværet av en slik plan skjerper kravene til kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 og forutsetter at rovviltnemnda i større grad dokumenterer hvordan vedtaket er forenlig med artens langsiktige bevaringsstatus.

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge nml. § 18 andre ledd kan vedtak om skadefelling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av individer av en art som er sterkt truet i Norge, og som også vurderes som sårbar i andre deler av Skandinavia. I en presset og liten bestand som gaupebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne få store konsekvenser for arten som helhet.

Som sterkt truet art på den norske rødlista, skal gaupa både etter Bernkonvensjonen artikkel 2 og nml. § 5 ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Gaupebestandens utvikling over tid viser imidlertid en alvorlig situasjon. Så sent som i 2022 lå bestanden under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger. I 2025 ble bestanden beregnet til å

¹ Odden, J: «Dette trenger vi å vite om gaupa». Publisert 6. juni 2025 på <https://blogg.forskning.no/dyreverden-rovdyrbloggen/dette-trenger-vi-a-vite-om-gaupa/2516493>

bestå av kun mellom 447 og 630 individer, ut fra 91 familiegrupper.² Dette var status før kvotejakta og før nye unger ble født i 2025.

Gaupe er kategorisert som sterkt truet, hvilket innebærer at arten har høy sannsynlighet for å dø ut fra norsk natur. Artsdatabanken påpeker at bestandsnedgangen blant annet skyldes kvotejakt og skadefelling.³ I forarbeidene til naturmangfoldloven Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) står det til § 18: «Bestemmelsen må også leses i lys av forvaltningsmålet i § 5 første ledd, som legger vekt på ivaretagelse av et tilstrekkelig genetisk mangfold». Den fennoskandinaviske gaupebestanden er blant bestandene av eurasisk gaupe med lavest genetisk diversitet på grunn av geografisk isolasjon og intens jakt på 1900-tallet.⁴ Dette kan vanskelig betegnes som «tilstrekkelig genetisk mangfold». I bestander med lav genetisk variasjon vil uttak av enkeltindivider ha større konsekvenser enn ellers, da enkeltindividers genetiske bidrag relativt sett er viktigere. På denne bakgrunnen kan en økning av kvoten for betinget skadefelling få svært alvorlige følger for gaupebestandens langsiktige overlevelse.

NOAH mener at rovviltnemnda ikke har dokumentert at skadefellingen kan gjennomføres uten fare for bestandens langsiktige overlevelse og levedyktighet. Vilåret om bestandens overlevelse er dermed ikke oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd.

2. Vilåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9, kan uttak av truede ville dyr bare gjennomføres hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Bernkonvensjonens stående komité har i vedlegget til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention» presisert at myndighetene skal velge det alternativet som har minst negativ effekt på arten, og at begrunnelsen for valget skal være objektiv og verifiserbar.⁵ Bestemmelsene stiller altså krav om at alternative, ikke-letale tiltak skal være reelt vurdert og forsøkt før det gis tillatelse til et irreversibelt inngrep som felling av en sterkt truet nøkkelart. NOAH klager på et høyt antall skadefellingsvedtak årlig, og det er svært sjeldent at ikke-letale forebyggende tiltak eller alternativer til felling er reelt utprøvd før det gis tillatelse til skyting av truede rovdyr. Rovviltnemnda har en essensiell rolle i å fremme disse tiltakene, og det bør naturligvis skje *før* skaden inntreffer.

² <https://rovdata.no/Gaupe/Bestandsstatus.aspx>

³ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av gaupe *Lynx lynx* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://lister.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021/26449>.

⁴ Hemmingmoore et al. 2024. Lynx gene flow in Fennoscandia : estimation of gene flow within the Fennoscandian lynx population. In: Rapport från SLU Viltskadecenter number: 2024:2. SLU Wildlife Damage Center, Swedish University of Agricultural Sciences

⁵ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

Nemnda begrunner utvidelsen av skadefellingskvoten med at det foreligger «en betydelig økt skade risiko [sic]» på grunn av stor gaupebestand i regionen. NOAH understreker at slike generelle og fremtidsrettede antakelser om skadepotensial ikke kan erstatte kravet i naturmangfoldloven § 18 andre ledd og Bernkonvensjonen artikkel 9 om at andre tilfredsstillende løsninger skal være vurdert og forsøkt før det åpnes for uttak av en strengt vernet art. En utvidelse av skadefellingskvoten innebærer at nemnda sender et signal om en generell adgang til uttak i hele regionen, og stiller derfor særlig strenge krav til at alternative, ikke-letale løsninger vurderes grundig og konkret.

Et bredt spekter av vitenskapelige studier viser at felling av rovdyr i beste fall har kortvarig effekt og er i mange tilfeller er kontraproduktivt. Nye individer vil vandre inn i området, og skadeproblemet vil kunne vedvare eller forsterkes. Forskningen peker i stedet på at det må legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{6,7,8,9,10,11} Å basere skadehåndtering på skyting av truede rovdyr er derfor verken faglig eller forvaltningsmessig forsvarlig.

Det finnes en rekke kjente og dokumenterte forebyggende tiltak som kan benyttes for å redusere tap av husdyr og tamrein, herunder intensivert tilsyn i risikoperioder, midlertidig inngjerding, justering av slippetidspunkt, bruk av vokterdyr, skremmetiltak og kombinasjonsløsninger tilpasset lokale forhold.^{12,13,14,15,16,17} Flere av disse tiltakene er anbefalt av NIBIO og støttet av internasjonal forskning, men fremstår som lite eller ikke vurdert i forbindelse med den aktuelle kvoteutvidelsen. Vedtaket inneholder ingen konkret redegjørelse for hvilke av disse tiltakene

⁶ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280

⁷ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166–171.

⁸ Treves, A., et al. (2016). Predator control should not be a shot in the dark. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 14(7), 380–388. <https://doi.org/10.1002/fee.1312>

⁹ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹⁰ Miller, J. R. B., et al. (2016). Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildlife Society Bulletin*, 40(4), 806–815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>

¹¹ Fernández-Gil, A., et al. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: Brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541

¹² Iliopoulos, Y., et al. (2019). Tools for co-existence: Fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites. *Wildlife Research*, 46(6), 484–498. <https://doi.org/10.1071/WR18146>

¹³ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹⁴ Khorozyan, I., & Waltert, M. (2019). A framework of most effective practices in protecting human assets from predators. *Human Dimensions of Wildlife*, 24(4), 380–394. <https://doi.org/10.1080/10871209.2019.1619883>

¹⁵ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280.

¹⁶ Musiani, M., et al. (2003). Wolf depredation trends and the use of fladry barriers to protect livestock in western North America. *Conservation Biology*, 17(6), 1538–1547. <https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2003.00063.x>

¹⁷ <https://www.nibio.no/tema/landskap/norsk-viltskadesenter/forebyggende-tiltak-mot-rovviltskader-pa-rein>

som er vurdert, hvordan de er vurdert opp mot hverandre, eller hvorfor de samlet sett ikke kan redusere skadeomfanget tilstrekkelig til å gjøre kvoteutvidelse unødvendig.

Vi trenger økt toleranse for ville dyr, spesielt rovdyr, og vil man beskytte husdyr finnes det altså en rekke tiltak som har dokumentert større effekt enn å ta livet av rovdyrene. Under mål 4 i Kunming-Montreal rammeverket (Naturavtalen), som ble vedtatt i desember 2022 står det blant annet: «forvalte samhandlingen mellom mennesker og viltlevende dyr på en effektiv måte med sikte på å minimere konflikt mellom mennesker og dyr og fremme sameksistens.»¹⁸ En utvidelse av kvote for skadefelling i en situasjon som dette er altså både kontraproduktivt og i strid med internasjonale avtaler.

Rovviltnemnda har ved utvidelsen av skadefellingskvoten lagt til grunn generelle antakelser om skadepotensial, uten å dokumentere at alternative, mindre inngripende tiltak er vurdert eller forsøkt i regionen. Det er heller ikke gitt noen objektiv og etterprøvbare begrunnelse for hvorfor utvidelse av kvoten er nødvendig fremfor bruk av ikke-letale forebyggende tiltak.

Vilkåret i naturmangfoldloven § 18 andre ledd og Bernkonvensjonen artikkel 9 om at andre tilfredsstillende løsninger skal være vurdert og funnet utilstrekkelige, er dermed ikke oppfylt.

3. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser vist til at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen kun åpner for felling av fredet vilt for å avverge «alvorlig skade» på bl.a. husdyr og tamrein, forutsatt at konvensjonens vilkår er oppfylt. Departementet skriver: «Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad.» Også konvensjonens verneformål tilsier at det må foreligge risiko for «kvalifisert skade» før unntak kan gjøres for vernet av arter. Dette understøttes av punkt 16 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention», vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)».¹⁹ Dette innebærer at skadeomfanget må være betydelig og av en slik alvorlighetsgrad at det rettferdiggjør inngrep overfor en sterkt truet nøkkelart som gaupe. Rovviltnemnda har ikke dokumentert eller vurdert forholdsmessigheten av kvoteutvidelsen i lys av disse kravene i vedtaket.

¹⁸ Norsk oversettelse av vedlegg til beslutning CBD COP15/4 Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Mål 4. <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/kld/aktuelt/2023/norsk-oversettelse-av-kunming-montreal-global-biodiversity-framework.pdf>

¹⁹ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

NOAH understreker at erstatningstallene ikke kan likestilles med faktisk påvist skade. De gir kun en indikasjon basert på sannsynliggjøring og modellberegninger og viser ikke nødvendigvis det reelle omfanget av tap til gaupe. Det store spriket mellom påviste tap og erstatningstall illustrerer også at skadebildet er usikkert og sammensatt.

Å skyte rovdyr er en enkel løsning som kan vise «handlekraft», men tap av rein til rovdyr kan være et tegn på underliggende problemer i reindriften. Forskning fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) har vist at lave vekter og høyt reintall er mellom 2-7 ganger viktigere for å forklare tapene av tamrein enn størrelsen på rovviltbestandene. I artikkelen «Reindrift og rovvilt» beskriver økologer fra instituttet at «Tap har (...) flere årsaker og for å kunne bestemme hvor stor betydning rovdirene har, er det ikke tilstrekkelig å summere opp hvor mange som blir drept av rovdyr, vi må samtidig avklare hvor stor andel av tapene som er tilrettelagt av andre forhold som matmangel på grunn av ugunstige værforhold og høyt reintall.»²⁰

NOAH mener at det ikke foreligger det ikke et dokumentert eller alvorlig skadeomfang eller -potensial som kan rettferdiggjøre en generell utvidelse av kvoten.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av gaupe, og strider med nasjonal og internasjonal lov – nml. §§ 5, 8, 9, 10 og § 18 første ledd bokstav b og andre ledd, og artikler 2, 8 og 9 i Bernkonvensjonen.

NOAH ber derfor om at vedtaket omgjøres slik at kvoten for betinget skadefelling av sterkt truet gaupe ikke utvides.

Med hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Hannah Sofie Aanonsen (veterinær)

²⁰ T. Tveraa, A. Stien, K. Langeland «Reindrift og rovvilt», Ottar 309 – 2016 (1): 30-36. Tilgjengelig på nett: <https://uit.no/Content/515078/artikkel5.pdf>. Se også www.reinbase.no